

Økonomiske analyser

Nr. 4 – 1988

**Reviderte nasjonalregnskapstall for
1987**

NIS i nasjonalregnskapet

Usikre oljepriser og Snorreutbyggingen

Reformer i personbeskatningen

Statistisk Sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1 – Tlf. (02) 41 38 20

Økonomiske analyser

Nr. 4 – 1988

INNHold

Side

KVARTALSVIS NASJONALREGNSKAP - PUBLISERINGSOPPLEGG OG REVISJONER AV 1987-TALL	3
NIS-REGISTRERTE OG UTENLANDSREGISTRERTE SKIP - BEHANDLINGEN I NASJONALREGNSKAPET OG UTENRIKSREGNSKAPET Av Nils Wessel Bakke og Tore Halvorsen	15
UTBYGGING AV OLJEFELTER MED USIKRE OLJEPRISER: EKSEMPEL ET SNORRE Av Kjell Arne Brekke, Eystein Gjelsvik og Øystein Olsen	25
REFORMER I PERSONBESKATNINGEN 1986-1988 Av Elizabeth Nygaard	32
TABELL- OG DIAGRAMVEDLEGG	43

Statistisk Sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1 - Tlf. (02) 41 38 20

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk Sentralbyrå og kommer normalt med 10 nummer i året. Første nummer i året vil inneholde Økonomisk utsyn over året som gikk. Publikasjonen vil ellers inneholde konjunkturteendensene og aktuelle konjunkturtall for norsk og internasjonal økonomi. Kvartalsvise og årlige nasjonalregnskapstall vil bli publisert og kommentert etter hvert som de foreligger. Publikasjonen vil også bringe kortere artikler med samfunnsøkonomisk innhold og oversikter over publikasjoner fra forskningsvirksomheten i Statistisk Sentralbyrå.

Statistisk Sentralbyrå ønsker videst mulig spredning av data og analyser som offentliggjøres i Økonomiske analyser. Gjengivelse er tillatt uten restriksjoner. Av hensyn til leserne ber imidlertid Statistisk Sentralbyrå om at kilde blir oppgitt – publikasjonsserie og årgang/nummer – og at forfatterens navn framgår der det er aktuelt. Synspunkter i artikler med navngitt forfatter kan ikke uten videre tas som uttrykk for Statistisk Sentralbyrås oppfatning.

Redaksjon: Olav Bjerkholt, Ådne Cappelen, Per Richard Johansen, Olav Ljones, Svein Longva, Lorents Lorentsen.

Redaksjonssekretærer: Kirsten Hansen (artikkelstoff), Lisbeth Lerskau Hansen (konjunkturoversikter mv.).

Forsknings- avdelingen

ble opprettet i 1953 og er i dag organisert i fire enheter:

- o Seksjon for nasjonalregnskap
- o Økonomisk analysegruppe
- o Sosiodemografisk seksjon
- o Seksjon for ressurs- og miljøanalyse.

Statistisk Sentralbyrå har lange tradisjoner som forskningsinstitusjon, og forsknings- og analysevirksomheten har etter hvert fått et betydelig omfang. Virksomheten omfatter blant annet:

- o Nasjonalregnskap
- o Samfunnsøkonomi, makroøkonomiske modeller, konjunkturanalyse, skatteforskning, kryssløpsanalyse og økonomiske studier
- o Befolkningsutvikling, fruktbarhetsstudier, arbeidsmarked og utdanning
- o Naturressurser, energianalyse, arealregnskap, miljøøkonomi, miljø og levekår
- o Petroleumsøkonomi
- o Regional analyse

REVIDERTE NASJONALREGNSKAPSTALL

Statistisk Sentralbyrå legger i denne utgaven av Økonomiske analyser fram de første, fullstendige nasjonalregnskapstall for 1987. Beregningene bygger på samme opplegg som anslagene gitt i Økonomisk utsyn (se Økonomiske analyser nr. 1 - 1988), men statistikkgrunnlaget er mer fullstendig. Beregningsopplegget er dessuten justert på enkelte punkter, bl. a. slik at vareinndelingen for eksport/import nå samsvarer med inndelingen i Utenriksregnskapet.

Oversikt over publiseringstidspunkter

Konjunkturoversikter	Utlandet	Norge
- forrige publisering	ØA nr. 3 - 1988 (mars)	ØA nr. 1 - 1988 (januar)
- neste publisering	ØA nr. 5/6 - 1987 (juni)	ØA nr. 5/6 - 1988 (juni)

På grunn av omlegging av utenrikshandelsstatistikken f.o.m. januar 1988 vil arbeidet med nasjonalregnskapet for 1. kvartal 1988 bli noe forsinket i forhold til den ordinære publiseringsplanen. Regnskapet for 1. kvartal vil trolig bli publisert sammen med en konjunkturoversikt for Norge i slutten av juni måned.

KVARTALSVIS NASJONALREGNSKAP - PUBLISERINGSOPPLEGG OG REVISJONER AV 1987-TALL

A. PUBLISERING AV KVARTALSVIS NASJONALREGNSKAP

Det nåværende kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) ble utviklet av Statistisk Sentralbyrå på første halvdel av 1980-tallet. Systemet ble satt i løpende drift fra og med 1. kvartal 1985. Et viktig argument for beregning av kvartalsvise nasjonalregnskaps-tall er at disse representerer en klar forbedring og utvidelse av informasjonsgrunnlaget for løpende konjunkturanalyser. KNR kan sees på som et koplingspunkt mellom en høyst uensartet mengde av realøkonomisk korttidsstatistikk og sentrale makroøkonomiske størrelser. En slik sammenkopling gir for det første kvalitetsmessige gevinster ved at de ulike indikatorene gis en felles og konsistent uttrykksform innenfor nasjonalregnskapets begrepsrammer. Dessuten vil også informasjonsomfanget øke ved at de definisjonsmessige sammenhengene i nasjonalregnskapet gjør det mulig å tallfeste størrelser en ikke har observasjoner av.

Resultatene fra KNR framkommer ved å kombinere utviklingen i de ulike indikatorene med nasjonalregnskapets nivå-tall og regnskaps-sammenhenger fra et tidligere år (basis-året). Publiseringstidspunktene for KNR-tall blir dermed i utgangspunktet hovedsakelig bestemt av tilgjengeligheten av de forskjellige korttidsstatistikkene.

Antallet indikatorer som utnyttes i beregningene er rundt ett tusen. Disse utgjør om lag 50 hovedgrupper. De aller fleste blir gitt på måneds- eller kvartalsbasis. Et fullstendig sett av indikatorer foreligger normalt ca. 2 1/2 måned etter kvartalets utgang. Med 2-3 ukers bearbeidings-tid ville dette medføre publisering av KNR-data med en tidsforskyvning på om lag 3 måneder. Av ulike årsaker har en imidlertid hatt en noe ujevn publiseringssyklus de første par årene

KNR har vært i drift. Et unntak har vært publisering knyttet til Økonomisk utsyn som har inneholdt anslag for 4. kvartal allerede i begynnelsen av februar det påfølgende år.

Et viktig anvendelsesområde for KNR-resultater er Statistisk Sentralbyrås egne konjunkturanalyser som presenteres i Økonomiske analyser. Da dette arbeidet normalt foregår i periodene mellom de ordinære publiseringstidspunktene for KNR, har en tilpasset syklusen for beregning av kvartalsvise nasjonalregnskaps-tall. Fra og med 2. kvartal 1987 publiseres KNR om lag 2 måneder etter regnskapskvartalets utløp. Hensynet til aktualitet kan dermed til en viss grad sies å ha gått på bekostning av informasjonsgrunnlaget for beregningene. Her må det imidlertid understrekes at selv om vel 1/4 av indikatorseriene på denne måten blir ufullstendige, benyttes enten alternative informasjonskilder eller framskrivningsmetoder som gjør at kvaliteten på regnskapet ikke forringes i særlig grad.

Som følge av den reviderte beregningssyklusen, vil publiseringstidspunktene for de tre første kvartalene være begynnelsen av henholdsvis juni, september og desember. Et naturlig publiseringstidspunkt for 4. kvartal skulle etter dette være i begynnelsen av mars det påfølgende år. Imidlertid har en valgt å knytte de første beregningene av 4. kvartal til Økonomisk utsyn som publiseres i begynnelsen av februar. En konsekvens er at disse resultatene i enda større grad enn for de andre kvartalene må baseres på anslag.

Den første revisjonen av 4. kvartalstallene, og dermed anslagene for hele året, vil komme med det såkalte Marsregnskapet. Denne regn-

skapsversjonen har tradisjonelt vært utarbeidet i mars-april og publisert tidlig i mai. Beregningene har i hovedsak vært basert på samme korttidsstatistikk som KNR, men med tilleggsinformasjon i form av enkelte årsoppgaver. For å unngå en parallell produksjon av Marsregnskapet på tradisjonelt vis og KNR i denne perioden, har en fra og med i år valgt å sløyfe årsregnskapsversjonen og la Marsregnskapet baseres på KNR.

Denne omleggingen innebærer først og fremst at informasjonsomfanget i Marsregnskapet blir noe redusert i forhold til tidligere. En vesentlig årsak til dette er at KNR opererer på et langt mer aggregert nivå enn årsregnskapene. Eksempelvis er antall produksjonssektorer i KNR vel 50 mot 190 i årsregnskapene. Til forsvar for å redusere spesifikasjonsgraden i Marsregnskapet kan det hevdes at en tidligere trolig opererte på et for detaljert nivå i forhold til informasjonsgrunnlaget en da hadde. Først senere kan regnskapstallene bygges ut på grunnlag av detaljerte opplysninger.

En annen vesentlig forskjell er at KNR ikke er utformet med tanke på å produsere resultater på varenivå. Riktignok er det innebygd varekonti i KNR-beregningene, men det kan ikke lett tas ut opplysninger om tilgang og anvendelse av den enkelte vare (unntaket er eksport og import). Dermed kan det nye Marsregnskapet heller ikke danne koeffisientgrunnlaget for kryssløpsmodeller. Med tanke på den makroøkonomiske modellen MODIS, har en tatt konsekvensen av dette ved at kryssløpsdata nå hentes fra den påfølgende årsregnskapsversjonen (Novemberregnskapet). Denne publiseres 14-15 måneder etter regnskapsårets utløp. (Betegnelsene Marsregnskap og Novemberregnskap refererer til starttidspunkt og ikke publiseringstidspunkt for regnskapene.)

Fastpristallene i Marsregnskapet har til nå vært beregnet, som i alle årsregnskapsversjonene, med utgangspunkt i et fast basisårsprissett. I de kvartalsvise nasjonalregnskapene derimot, endres basisåret løpende. I beregningene av de tre første kvartalene samt Utsynsregnskapet for år t vil basisåret fra nå av bli år t-2. For KNR-beregningene til Marsregnskapet vil imidlertid basisåret være år t-1. Årsaken til dette er at det i perioden mellom Utsynsregnskapet og Marsregnskapet vil foreligge et årsregnskap (Novemberregnskapet) for år t-1 som tas inn som grunnlag for KNR-beregningene.

Med framskynding av kvartalsberegningene gjennom året, samt omleggingen av Marsregnskapet, framkommer følgende publiseringssyklus for KNR:

<u>Regnskapsperiode</u>	<u>Publiseringstidspunkt</u>
1. kvartal år t	Primo juni år t
2. kvartal år t	Primo september år t
3. kvartal år t	Primo desember år t
4. kvartal år t (Økonomisk utsyn)	Primo februar år t+1
4. kvartal år t (Marsregnskapet)	Primo mai år t+1

Publisering av KNR for 1. kvartal 1988 kan imidlertid av spesielle årsaker bli noe forsinket.

Samtidig med omleggingen av Marsregnskapet er det foretatt enkelte justeringer i publiseringstabellene. Hensikten har vært å komme fram til felles forspalter for både KNR og årsregnskapene. Det viktigste å merke seg er at tabellene for eksport og import er revidert, slik at direkte sammenligning med utenriksregnskapets eksport- og import-tabeller er mulig. Dessuten er det foretatt enkelte omgrupperinger og endringer i betegnelsene i næringstabellene.

B. OMTALE AV TALLENE

Revisjonene av nasjonalregnskapstall for 1987 kan føres tilbake til endringer i både statistikkgrunnlaget og framkjøringsgrunnlaget, dvs. regnskapene for foregående år. Marsregnskapet for 1987, basert på beregningsopplegget for kvartalsvis nasjonalregnskap, bygger på opplysninger for hele året. I forhold til årsanslagene i Økonomisk utsyn for 1987 (Utsynsregnskapet), hvor informasjon om utviklingen for de siste månedene i 4. kvartal manglet, er beregningsgrunnlaget utvidet med en del nye indikatorer basert på ny korttidsstatistikk. En annen viktig forskjell er framkjøringsgrunnlaget, som nå er de reviderte årsregnskapene for 1985 og 1986. Til sammenligning var framkjøringsgrunnlaget for Utsynsregnskapet for 1987 Mars- og Novemberregnskapene for 1986 og 1985. Dette påvirker både nivåtallene for 1987 og vekstratene på aggregert nivå som følge av endrede vekter.

1. PRODUKSJON

I Marsregnskapet for 1987 er viktige indikatorer for produksjonen blitt oppdatert. I særlig grad gjelder dette oljevirkosomhet, industri, bergverksdrift og elektrisitetsforsyning, hvor korttidsstatistikk for hele 4. kvartal er innarbeidet i produksjonsberegningene.

Beregningene i utenriks sjøfart bygger som tidligere på informasjon fra utenriksregnskapet. I de reviderte beregningene har en imidlertid tatt inn nye opplysninger om fraktrater. I beregningsgrunnlaget for de andre samferdselsnæringene inngår oppdaterte regnskapstall for Postverket, Televerket og NSB, i tillegg til oppdaterte indikatorer for lufttransport.

For primærnæringene er reviderte anslag fra Budsjettneimnda for jordbruket og årstall for kvantum og omsetning i fiskerioppdrett inn-

arbeidet i beregningene. For tradisjonelt fiske er nye månedstall for fangstkvantum tatt inn som statistikkgrunnlag for beregningene. Beregningsgrunnlaget for annen privat tjenesteproduksjon omfatter i det reviderte 1987-regnskapet nye sysselsettingsindikatorer for forretningsmessig tjenesteyting og annen privat tjenesteproduksjon, mens sysselsettingsindikatoren for bank og forsikring er oppdatert i forhold til tidligere.

For offentlig forvaltningsvirksomhet foreligger nå anslag basert på regnskapsopplysninger både fra stats- og kommuneforvaltningen for hele 1987.

Veksten i bruttonasjonalproduktet fra 1986 til 1987 er beregnet til 0,9 prosent i Marsregnskapet. Sammenlignet med årsanslaget i Økonomisk utsyn for 1987 er BNP-veksten nedjustert 0,4 prosentpoeng. Det er spesielt veksten i siste halvår - og særlig i 4. kvartal - som er revidert ned i forhold til Utsynsregnskapet. Endringene forklares i hovedsak av den nye informasjonen som er innarbeidet i det reviderte årsregnskapet.

I 1987 har volumveksten vært klart sterkest i oljeutvinning og rørtransport. Kraftig vekst har en også hatt i primærnæringene og i elektrisitetsforsyning. I forhold til de første årsanslagene er veksten i de ulike næringene nå justert ned med mellom 0,5 og 2,8 prosentpoeng.

I industri og bergverksdrift er volumutviklingen for bruttoproduktet omtrent den samme som for BNP totalt. I forhold til årsanslagene i Utsynsregnskapet er veksten justert ned med 0,5 prosentpoeng. Det er i utekonkurrerende industri, som fortsatt viser størst vekst, at nedjusteringen har funnet sted.

Blant de øvrige næringene er veksten høy i annen næringsvirksomhet. I denne nærings-

gruppen har forretningsmessig tjenesteyting og hotell- og restaurantdrift fått volumutviklingen revidert opp. Tilsvarende revisjoner har funnet sted i samferdsel og i bygge- og anleggsvirksomhet.

I offentlig forvaltning er veksten i bruttoproduktet fra 1986 til 1987 nedjustert med 0,2 prosentpoeng. I varehandel er det en klar volumnedgang og bruttoproduktet er justert ned i forhold til tidligere. Den kraftigste nedgangen i produksjonen har en hatt i utenriks sjøfart og oljeboring. Sammenlignet med årsanslaget i Utsynsregnskapet

er bruttoproduktet i faste priser ytterligere nedjustert med 1,6 prosentpoeng.

Korreksjonspostene omfatter konstruerte produksjonssektorer for innkreving av avgifter, frie banktjenester og andre ikke-næringsfordelte avstemmingskorreksjoner. I 1987 er korreksjonspostene i faste priser vesentlig lavere enn i 1986 og dette avdemper BNP-veksten. En viktig forklaring er reduksjon i importavgiften på biler som følge av nedgangen i bilkonsumet i 1987. Ufordelt vareinnsats bidrar med et betydelig beløp i disse første beregningene, men fordeles i senere regnskapsversjoner og inngår da i beregningene av bruttoproduktene i de enkelte næringene.

BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER NÆRING
Prosentvis volumendring fra 1986 til 1987

	Utsyns- regn- skap	Mars- regn- skap
Primærnæringer	10,4	7,6
Oljeutvinning og rørtransport	15,0	13,0
Industri og berg- verksdrift	1,6	1,1
Bergverksdrift	-5,6	-6,5
Skjermet industri	1,9	1,8
Utekonkurrerende industri	6,0	3,9
Hjemmekonkurrerende industri	0,3	0,2
Elektrisitetsfor- syning	7,7	7,2
Bygge- og anleggs- virksomhet	1,4	3,0
Varehandel	-4,1	-4,8
Utenriks sjøfart og oljeboring	-27,3	-28,9
Samferdsel	2,7	3,1
Boligtjenester	4,1	4,3
Annen næringsvirksomhet	4,5	5,2
Offentlig forvaltning	2,5	2,3
Bruttonasjonalprodukt	1,3	0,9
- Fastlands-Norge	0,4	0,2

2. KONSUM

Privat konsum

Bildet av utviklingen i privat konsum er i liten grad endret fra Utsynsregnskapet til Marsregnskapet.

Nedgangen i privat konsum i faste priser fra 1986 til 1987 var ifølge Marsregnskapet på 2,2 prosent, mot 1,9 prosent i Utsynet. Det er særlig veksten i korreksjonspostene nordmenns konsum i utlandet og utlendingers konsum i Norge og i konsumet av varige forbruksgoder som er nedjustert. Nedjusteringen skyldes nytt og bedre statistikkgrunnlag.

Kjøp av egne transportmidler antas å avta med 31,5 prosent i faste priser fra 1986 til 1987, mens anslaget i Utsynet var 30,2 prosent. I faste 1986-kroner er dette en revisjon på om lag 280 millioner kroner. Også kjøp av møbler og elektriske artikler er justert ned i Marsregnskapet i forhold til i Utsynet. Nedjusteringen er på vel 160 millioner faste 1986-kroner.

De reviderte nasjonalregnskapstallene viser en vekst i tjenestekonsumet i faste priser på 5,3 prosent fra 1986 til 1987. Det er 0,2 prosentpoeng høyere enn i Utsynet. Oppjuste-

PRIVAT KONSUM

Prosentvis volumendring fra 1986 til 1987.

	Utsyns- regnskap	Mars- regnskap
Varer	-5,5	-5,9
- varige forbruks- goder	-19,3	-20,5
- andre varer	-1,7	-1,8
Tjenester	5,1	5,3
- boligtjenester	4,1	4,3
- andre tjenester	5,6	5,8
Spesifisert konsum	-2,4	-2,5
Nordmenns konsum i utlandet	5,9	2,7
Utlendingers konsum i Norge	1,7	-1,3
Privat konsum	-1,9	-2,2

ringen skyldes i hovedsak høyere vekst enn tidligere antatt for konsumgruppene restaurant- og hotellutgifter og diverse transporttjenester. Det må understrekes at selv om en til Marsregnskapet har mer informasjon enn til Utsynet, knytter det seg fortsatt stor usikkerhet til de anvendte vekstindikatorne for disse konsumgruppene. Ellers kan det nevnes at både i Utsyns- og i Marsregnskapet blir en del av tjenestekonsumet bestemt ved trendframskriving. Følgelig vil den usikkerheten som gjelder tjenestekonsumveksten i Utsynsregnskapet være like stor i det reviderte regnskapet.

Korreksjonspostene, nordmenns konsum i utlandet og utlendingers konsum i Norge, er tilsammen revidert ned fra en volumvekst i Utsynet på 8,7 prosent til 5,6 prosent i Marsregnskapet. Årsaken til revisjonen omtales under punkt 4, Utenriksøkonomi.

Offentlig konsum

Marsregnskapet viser at offentlig konsum i faste priser vokste 3,7 prosent fra 1986 til 1987, en oppjustering på 1 prosentpoeng fra Utsynsregnskapet. Prisveksten for offentlig konsum er endret fra 9,1 til 9,9 prosent. Isolert sett trekker denne endringen ned volumveksten med 0,7 prosentpoeng. Offentlig konsum i løpende priser er oppjustert med 2 milliarder kroner. Dette bidrar til en oppjustering av veksten i offentlig konsum i faste priser på 1,7 prosentpoeng.

Revisjonen på 2 milliarder kroner fordeler seg om lag likt på statlig og kommunalt konsum. Statlig konsum er særlig endret i 4. kvartal. I Utsynet bygger de tre første kvartalene på et foreløpig statsregnskap, mens 4. kvartal er anslått. Til Marsregnskapet foreligger foreløpig statsregnskap også for 4. kvartal, og disse regnskaps-tallene viser høyere vareinnsats enn beregnet i Utsynet. Totalt er statlig konsum oppjustert med om lag 1 milliard kroner i løpende priser. Av dette skyldes 900 millioner kroner revisjoner i militært konsum. Prisindeksen for statlig konsum er justert opp med 0,6 prosentpoeng fra Utsynet, og veksten i statlig konsum i faste priser er dermed endret fra 3,6 prosent til 5,4 prosent.

Når det gjelder kommunalt konsum, bygger Utsynsregnskapet på budsjettall, mens et foreløpig kommuneregnskap er grunnlaget for

OFFENTLIG KONSUM ETTER HOVEDGRUPPE
Prosentvis volumendring fra 1986 til 1987.

	Utsyns- regnskap	Mars- regnskap
Offentlig konsum	2,7	3,7
- statlig	3,6	5,4
- sivilt	2,4	2,0
- militært	5,5	10,7
- kommunalt	2,1	2,7

Marsregnskapet. Kommunalt konsum er oppjustert med om lag 1 milliard kroner i løpende priser. Det skyldes i stor grad høyere lønnskostnader enn tidligere antatt. Prisindeksen for kommunalt konsum er oppjustert med 1 prosentpoeng, slik at volumvekstraten totalt er endret fra 2,1 prosent i Utsynet til 2,7 prosent i det reviderte regnskapet.

3. INVESTERINGER

Grunnlaget for investeringsberegningene i Marsregnskapet for 1987 er oppdatert korttidsstatistikk, og i hovedsak er tall for de siste månedene i 4. kvartal nå innarbeidet i de reviderte beregningene. Dette gjelder investeringer i oljevirkksomhet, industri, bergverksdrift og elektrisitetsforsyning. Men også ny informasjon om investeringene i boliger og forretningsbygg, i samferdselsnæringen og i bank- og forsikringsvirksomhet er innarbeidet.

I sjøfartsnæringen er import- og eksportopplysninger for skip i desember oppdatert, mens investeringene i statsforvaltningen er basert på regnskapstall for alle fire kvartalene i 1987. I tillegg inngår de første investeringsanslagene basert på budsjettopplysninger fra kommunene i det reviderte 1987-regnskapet.

I Marsregnskapet for 1987 er bruttoinvesteringene målt i faste priser redusert med 5,3 prosent fra året før. Dette er 1,6 prosentpoeng lavere enn årsanslagene til Økonomisk utsyn for 1987. En årsak til justeringene i det reviderte 1987-regnskapet er lagerendringene som i faste priser er revidert ned med om lag 8 milliarder kroner. For bruttoinvesteringer i fast kapital viser de nye beregningene en nedgang på 2,4 prosent. Sammenlignet med Utsynsregnskapet er dette en oppjustering med 1,3 prosentpoeng.

Den store nedgangen i investeringene i oljevirkksomhet er i Marsregnskapet bare i liten grad revidert i forhold til årsanslag i Øko-

BRUTTOINVESTINGER ETTER HOVEDNÆRING Prosentvis volumendring fra 1986 til 1987.

	Utsyns- regn- skap	Mars- regn- skap
Bruttoinvesteringer	-3,7	-5,3
Bruttoinvestering i		
fast kapital	-3,7	-2,4
Oljeutvinning og		
rørtransport	-15,7	-17,0
Industri og		
bergverksdrift	5,8	9,4
Bergverksdrift	-41,8	-39,3
Skjermet industri	13,3	17,1
Utekonkurrerende		
industri	16,4	21,5
Hjemmekonkurrerende		
industri	-6,0	-3,6
Boliger	-0,3	0,4
Annen næringsvirksomhet	-2,0	-0,5
Offentlig forvaltning	3,1	7,7

nomisk utsyn.

Større har revisjonene vært i industri og bergverksdrift, hvor investeringene er oppjustert med 3,6 prosentpoeng til en vekst på 9,4 prosent fra 1986 til 1987. Oppjusteringen har funnet sted i alle de fire undergruppene, men kraftigst er investeringene revidert opp i utekonkurrerende industri med 5,1 prosentpoeng. Boliginvesteringene er oppjustert som følge av nye opplysninger om salg av boliger fra kommunene til private. I offentlig forvaltningsvirksomhet er investeringene oppjustert med 4,6 prosentpoeng. Dette skyldes betydelig revisjon av investeringene i statsforvaltningen som følge av nye regnskapsopplysninger.

4. UTENRIKSØKONOMI

De reviderte nasjonalregnskapstallene (Mars-

regnskapet) viser vesentlige revisjoner i pris- og volumveksten fra 1986 til 1987 for eksport og import av varer og tjenester i alt, mens verditallene bare viser mindre endringer fra Økonomisk utsyn.

Volumveksten for eksporten av varer og tjenester i alt er i forhold til anslagene i Økonomisk utsyn justert ned med 3,8 prosentpoeng, fra 4,1 prosent til 0,3 prosent. De reviderte importtallene viser en volumnedgang på 6,7 prosent mot tidligere 3,4 prosent.

Den store nedjusteringen i volumveksten for eksporten kan omtrent i sin helhet tilskrives brutto frakter ved skipsfart. Disse fraktene mottas hovedsakelig i dollar. I prisberegningene til Utsynsregnskapet for denne tjenestekomponenten hadde en sparsomme opplysninger om utviklingen i fraktratene i 1987, og det ble derfor lagt altfor stor vekt på nedgangen i dollarkursen. Nye opplysninger viser imidlertid en klar oppgang i fraktratene som mer enn oppveier dollarnedgangen fra 1986 til 1987. Dette førte til en sterk prisoppgang for bruttofraktene og dermed en kraftig nedgang i volumet.

Revisjonen av volumutviklingen i importen kan også knyttes til skipsfarten, der prisendringen fra 1986 til 1987 ble undervurdert for skipsfartens utgifter i utlandet i Utsynsregnskapet. Justeringen av prisindeksen for bruttofraktene har også indirekte ført til en oppjustering av prisindeksen for driftsutgiftene i utlandet for skipsfart. I tillegg viser nordmenns konsum i utlandet en sterkere prisvekst i det reviderte regnskapet for 1987. Dette har sammenheng med skifte av basisår. I Utsynsregnskapet ble prisendringen fra året før for denne tjenestekomponenten basert på 1980 som basisår, mens prisendringen i det reviderte regnskapet er basert på 1984 som basisår. Prisindeksen på denne tjenestekomponenten blir bestemt ved 10 utvalgte lands konsumprisindekser korrigert for valutakurser og brukt som deflator på en landfordeling av reisetrafikk i utenriksregnskapet.

EKSPORT OG IMPORT AV VARER OG TJENESTER
Prosentvis volumendring fra 1986 til 1987

	Utsyns- regn- skap	Mars- regn- skap
Eksport	4,1	0,3
Import	-3,4	-6,7

Importoverskuddet for varer og tjenester i alt var i 1987 på 12,1 milliarder kroner, det samme som i Økonomisk utsyn. Det reviderte regnskapet er basert på de samme korreksjonene av handelsstatistikkens tall for eksport og import av andre varer for desember 1987 som ble foretatt i Utsynsregnskapet. For nærmere omtale av dette, se Økonomiske analyser nr. 1, 1988 og Statistisk ukehefte nr. 13/14, 1988.

Rente- og stønadsbalansen viser et underskudd som er knapt 500 millioner kroner lavere i det reviderte regnskapet, slik at underskuddet på driftsregnskapet overfor utlandet for 1987 nå viser 27,6 milliarder kroner mot 28,1 milliarder kroner i Utsynet.

Norges nettogjeld viser en oppgang på 11,3 milliarder kroner i det reviderte regnskapet for 1987. Differansen mellom nettogjeldsendringen og underskuddet på driftsregnskapet skyldes hovedsakelig omvurderinger av fordringer og gjeld som følge av valutakursendringer. Foreløpige tall for nettogjelden ved utgangen av 1987 er således anslått til 91,8 milliarder kroner. Dette er 16,5 prosent av bruttonasjonalproduktet som anslått i Utsynet.

Driftsregnskapet overfor utlandet i 1987 bedret seg i forhold til 1986 med 5,3 milliarder kroner. Dette skyldtes hovedsakelig lavere importoverskudd. Varebalansen bedret seg med 10,5 milliarder kroner, fra et underskudd på 17,1 milliarder kroner i 1986 til 6,6 milliarder kroner i 1987, mens tjenestebalansen forverret seg med 4,6 milliarder kroner, fra et ubetydelig underskudd på

DRIFTSREGNSKAPET OVERFOR UTLANDET
Milliarder kroner. 1987

	Utsyns- regn- skap	Mars- regn- skap
Eksport- overskudd	-12,1	-12,1
Rente- og stønads- overskudd	-16,0	-15,5
Overskudd på drifts- regnskapet	-28,1	-27,6

0,8 milliarder kroner i 1986 til 5,4 milliarder kroner i 1987.

Eksporten av varer viste en klar verdivekst fra 1986 til 1987, men likevel lavere enn volumoppgangen som var på 7,3 prosent. Tjenesteeksporten gikk derimot ned både i verdi og volum. Dette kan omtrent i sin helhet tilskrives brutto frakter ved skipsfart som viste en verdinedgang på 16,2 prosent og en volumnedgang på 27,7 prosent.

Vareimporten ble redusert i verdi og volum fra 1986 til 1987 om lag som for import i alt. Importen av tjenester gikk noe opp i verdi, mens det var en volumnedgang på 8,6 prosent. En nedgang i skipsfartens utgifter

EKSPORT OG IMPORT AV VARER OG TJENESTER
Prosentvis endring fra 1986 til 1987

Marsregnskapet			
	Verdi	Volum	Pris
Eksport	2,6	0,3	2,3
- varer	6,6	7,3	-0,7
- tjenester	-6,6	-15,9	11,1
Import	-0,3	-6,7	6,9
- varer	-1,0	-6,0	5,3
- tjenester	1,4	-8,6	11,0

i utlandet på 10,1 prosent i verdi ble omtrent motsvart av en oppgang i nordmenns konsum i utlandet på 9,7 prosent. I volum derimot skyldtes nedgangen omtrent i sin helhet skipsfartens utgifter i utlandet med en nedgang på 23,6 prosent.

5. INNTEKTSUTVIKLING

Inntektsutvikling etter næring

I Marsregnskapet for 1987 er bruttonasjonalproduktet i løpende kroner beregnet til 556,9 milliarder kroner, en nedjustering på 2,2 milliarder kroner fra Utsynet. Mye av revisjonen skyldes at nivået på bruttonasjonalproduktet i 1986 er nedjustert. Veksten i BNP i løpende kroner fra 1986 til 1987 er omtrent lik i de to regnskapsversjonene (8,4 prosent i Utsynet og 8,2 prosent i Marsregnskapet).

Netto indirekte skatter er som følge av bedre statistikkgrunnlag, nedjustert 100 millioner kroner i forhold til i Utsynsregnskapet. Lønnskostnadene er nedjustert med 600 millioner kroner, mens kapitalslitet er uendret.

Driftsresultatet som beregnes som bruttonasjonalproduktet fratrasket kapitalslit, netto indirekte skatter og lønnskostnader, er i Marsregnskapet beregnet til 97,2 milliarder kroner, mot 98,8 milliarder i Utsynet. Som det framgår ovenfor, er det lavere BNP-anslag som fører til lavere driftsresultat i Marsregnskapet enn i Utsynet. Revisjonen av de andre inntektskomponentene bidrar isolert sett til høyere driftsresultat.

Kort tid etter årets utløp er det stor usikkerhet knyttet til en residualbestemt størrelse som driftsresultatet. Det ble derfor ikke beregnet inntektstall etter næring i Utsynsregnskapet.

Ifølge Marsregnskapet økte faktorinntekten med 29,9 milliarder kroner fra 1986 til 1987, mens lønnskostnadene økte med 32,7

BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER INNTEKTS-
ART 1987. Milliarder kroner.¹

	Utsyns- regnskap	Mars- regnskap
Bruttonasjonalprodukt	559,1	556,9
- kapitalslit	81,4	81,4
- indirekte skatter netto	74,0	73,9
= Faktorinntekt	403,7	401,6
- Lønnskostnader	304,9	304,3
= Driftsresultat	98,8	97,2

¹ Uoverensstemmelser i tabellen skyldes avrunding.

milliarder. Resultatet er en reduksjon i driftsresultatet på 2,8 milliarder kroner.

Driftsresultatet i oljevirkosomhet ble redusert nærmere 2,8 milliarder kroner i forhold til året før. Oljevirkosomhetens andel av totalt driftsresultat, som i første halvdel av 1980-årene utgjorde mellom 40 og 50 prosent, ble halvert i 1986, og andelen gikk ned ytterligere 2 prosentpoeng i 1987.

Utenriks sjøfart og oljeboring hadde negativt driftsresultat på 1 milliard kroner i 1987, mens det var svakt positivt i 1986. Årsaken til det negative driftsresultatet var negativ utvikling i faktorinntekten i oljeboring.

Driftsresultatet for fastlands-Norge økte 1,5 prosent fra 1986 til 1987. Hjemmekonkurrerende næringer hadde den sterkeste prosentvise økningen med 17,5 prosent. Det tilsvarer en økning på 2,2 milliarder kroner. Skogbruk, fiske og fangst bidro med nærmere 1 milliard av denne økningen, mens resten var bidrag fra hjemmekonkurrerende industri.

Skjermede næringer hadde en økning i driftsresultatet på 3 prosent fra 1986 til 1987. I bygge- og anleggsvirkosomhet økte driftsresultatet fra 3,9 milliarder kroner i 1986

til nærmere 5,8 milliarder i 1987. Også skjermet industri har hatt sterk økning i driftsresultatet, mens driftsresultatet i varehandel avtok med over 2 milliarder kroner. Mye av det svake driftsresultatet i varehandel kan forklares med sterk lønnskostnadsvekst, mens faktorinntekten bare økte svakt.

Driftsresultatet i utekonkurrerende næringer var svakt negativt i 1987. Viktige bidrag til det svake resultatet var et negativt driftsresultat i oljeraffinerier på om lag 2 milliarder kroner samt bortfall av subsidier i metallproduksjon.

Inntektsutvikling etter institusjonell sektor

Disponibel inntekt for Norge i 1987 er i Marsregnskapet beregnet til 460 milliarder kroner. Det er en økning på 7,8 prosent fra året før. I Utsynet ble veksten i disponibel inntekt fra 1986 til 1987 beregnet til 8,3 prosent. Årsaken til nedjustert disponibel inntekt er lavere anslag på BNP i Marsregnskapet enn i Utsynet. Deflatert med nasjonalregnskapets prisindeks for netto innenlandsk bruk av varer og tjenester, viser Marsregnskapet en nedgang i disponibel realinntekt på 1,3 prosent fra året før. Det er 1 prosentpoeng sterkere nedgang enn beregnet i Utsynet og skyldes dels lavere anslag på disponibel inntekt og dels høyere anslag på deflatoren.

Den samlede sparingen i Norge - disponibel inntekt fratrasket privat og offentlig konsum - økte fra 46,0 milliarder kroner i 1986 til 48,9 milliarder i 1987 ifølge Marsregnskapet. Det er en økning i sparingen fra året før på 2,8 milliarder kroner, mens en i Utsynet beregnet at sparingen økte med 6,5 milliarder kroner fra 1986 til 1987. Forklaringen på revisjonen i tillegg til nedjustert disponibel inntekt for 1987, er at nivået på totalt konsum i 1986 er nedjustert samtidig som nivået på totalt konsum i 1987 er oppjustert. For 1987 er det revisjonen av offentlig konsum som fører til oppjusteringen av totalt konsum. Det reviderte regn-

DISPONIBEL INNTEKT OG SPARING FOR NORGE 1987. Milliarder kroner		
	Ut- syns- regn- skap	Mars- regn- skap
Disponibel inntekt	461,7	460,0
- Konsum	410,6	411,1
= Sparing	51,1	48,9
Sparerate for Norge (prosent)	11,1	10,6
Vekst i disponibel realinn- tekt (prosent fra året før)	-0,3	-1,3
Vekst i reell sparing (prosent fra året før)	5,5	-2,8

skapet viser følgelig en sparerate for Norge i 1987 som er svakt lavere enn i 1986, mens det motsatte var tilfelle i Utsynet.

Den reelle sparingen i Norge (sparingen deflatert med samme prisindeks som disponibel inntekt) avtok ifølge Marsregnskapet med 2,8 prosent fra 1986 til 1987, mot en økning i Utsynet på nærmere 6 prosent.

I Marsregnskapet er husholdningenes disponible inntekter beregnet til 286,6 milliarder kroner, 1 milliard lavere enn i Utsynet. Årsaken til nedjusteringen er høyere utgiftsanslag enn i Utsynet. Både renteutgifter og direkte skatter og trygdepremier er revidert opp, hver med vel 500 millioner kroner. Inntektsanslagene er tilnærmet uendret fra Utsynsregnskapet.

Husholdningenes disponible realinntekt vokste 2,1 prosent fra 1986 til 1987. Det er 1 prosentpoeng høyere vekstanslag enn beregnet i Utsynet. Til tross for nedjustert disponibel inntekt er vekstraten revidert opp. Årsaken til dette er at husholdningenes

DISPONIBEL INNTEKT OG SPARING FOR HUSHOLDNINGER 1987. Milliarder kroner.		
	Ut- syns- regn- skap	Mars- regn- skap
Disponibel inntekt	287,6	286,6
- Privat konsum	296,2	294,8
= Sparing	-8,6	-8,2
Husholdningenes spare- rate (prosent)	-3,0	-2,9
Vekst i disponibel realinn- tekt (prosent fra året før)	1,1	2,1

disponible inntekter i 1986 er korrigert kraftig nedover siden Utsynsregnskapet ble laget.

Husholdningenes sparerate anslås til -2,9 prosent i Marsregnskapet mot -3 prosent i Utsynet. I tillegg til revidert disponibel inntekt, er også privat konsum justert ned slik at spareringen er tilnærmet uendret fra Utsynet.

Ifølge Marsregnskapet økte disponibel inntekt i finansinstitusjonene fra 10,3 milliarder kroner i 1986 til 13,4 milliarder i 1987. I ikke-personlige foretak ble disponibel inntekt redusert med over 30 prosent til 9,4 milliarder kroner. Det var her en sterk reduksjon i inntektene, der bl.a. driftsresultatet ble redusert med over 6 milliarder kroner fra 1986. På utgiftsiden økte renteutgiftene med nærmere 8 prosent fra 1986, mens direkte skatter og trygdepremier ble redusert med rundt 12 prosent.

Disponibel inntekt i offentlig forvaltning økte 5,6 prosent fra 1986 til 1987, etter at den året før ble redusert med 6,9 prosent. Offentlig konsum økte sterkt fra 1986 til

1987 slik at offentlig sparing var 6,3 milliarder kroner lavere i 1987 enn i 1986, en nedgang på nærmere 16 prosent.

6. LØNSKOSTNADER OG SYSSELSETTING

Marsregnskapet for 1987 viser at lønnskostnadene for hele økonomien økte med 12,0 prosent fra 1986 til 1987. Veksten i lønn, dvs. de komponentene av lønnskostnadene som tilfaller lønnstakerne, er beregnet til 11,8 prosent. Lønnskostnadene økte med 0,2 prosentpoeng mer enn lønn hovedsakelig på grunn av økning i satsene for arbeidsgiveravgiften fra 1986 til 1987.

Vekstanslaget for lønnskostnadene på 12,0 prosent innebærer en liten oppjustering i forhold til Utsynsregnskapet, der økningen var anslått til 11,7 prosent.

Datagrunnlaget for lønnstallene er nå noe bedre enn ved utarbeidelsen av Utsynsregnskapet. For statsforvaltningen foreligger lønnskostnadstall i statsregnskapene for hele året 1987, mens utsynstallene var basert på tre kvartaler. Lønnskostnadstall for kommuneforvaltningen er ny informasjon i forhold til datasituasjonen ved utsynsberegningene. Også for noen andre næringer foreligger nå lønnskostnadstall som primærdata, men for de fleste næringene er lønnskostnadstallene beregnet som produkt av volumtall for sysselsettingen og lønnsatser fra lønnsstatistikkene. Ved seinere regnskapsversjoner blir disse lønnstallene i stor grad erstattet med andre primærdata. For året 1987 foreligger også innbetalingstall for arbeidsgiveravgift. Omregnet til påløpte verdier og korrigert for satsendringer er veksten i arbeidsgiveravgiften retningsgivende for beregnet vekst i samlet lønn for lønnstakere i alt.

Lønnskostnadene vokste mest i bygge- og anleggsvirksomhet og forretningsmessig tjenesteyting, med 19 prosent økning. Dette avspeiler fortsatt høy aktivitet og sterk årslønnsvekst i disse næringene. Marsregnskapet

viser også at lønnskostnadene økte sterkt i offentlig forvaltning, spesielt gjelder dette kommuneforvaltningen med vel 14 prosent vekst.

Målt ved antall utførte timeverk er sysselsettingen i 1987, inklusive selvstendige sysselsatte, anslått til å være uendret fra året før. For lønnstakere økte timeverkene svakt med 0,1 prosent fra 1987.

Antall sysselsatte personer, inklusive selvstendige og deltidssysselsatte, økte derimot med 1,9 prosent fra 1986 til 1987. For lønnstakere økte antall sysselsatte personer med 2,3 prosent for hele økonomien.

Årsaken til den store forskjellen i vekstratene på sysselsatte personer og timeverk er arbeidstidsforkortelsen i 1987. Fra januar 1987 ble normalarbeidstiden satt ned fra 40 til 37,5 timer for dagtidsarbeidere. Arbeidstidsreformen fikk noe varierende virkning på reduksjon i normalarbeidstiden for de ulike næringene, men samlet for økonomien ble normalarbeidstiden redusert med om lag 3,4 prosent.

På grunn av arbeidstidsforkortelsen i 1987 er ikke årsverksbegrepet tilstrekkelig egnet til å beskrive sysselsettingsveksten fra 1986 til 1987. Dette er årsaken til at en nå publiserer informasjon om sysselsettingsveksten etter flere begreper enn årsverk.

I tabellvedlegget vil en finne vekstrater etter næring for sysselsatte personer og utførte timeverk. For lønnstakere vil en dessuten finne vekstrater for antall normalårsverk. Antall normalårsverk er definert som antall sysselsatte personer omregnet til heltid, der deltidsansatte er omregnet til heltid med dellønnsbrøken som vekt. Dellønnsbrøken uttrykker hvor stor andel deltidsstillingen utgjør av full stilling. Timeverksinnholdet i ett normalårsverk er lik arbeidstiden for heltidsansatte lønnstakere i næringen. Normalårsverksbegrepet er ikke definert for selvstendige sysselsatte.

Antall normalårsverk for lønnstakere økte

med 2,7 prosent fra 1986 til 1987 i gjennomsnitt for økonomien. Antall normalårsverk økte sterkere enn antall sysselsatte personer av to grunner. Deltidsandelen, dvs. antall deltidssysselsatte lønnstakere i prosent av del- og heltidsansatte, ble noe redusert. Dermed økte dellønnsbrøken for deltidsansatte fordi disse personene reduserte sin arbeidstid noe mindre enn heltidsansatte lønnstakere.

Vekstratetabellen i vedlegget vil om noen tid bli erstattet med nivå-tall for antall personer, normalårsverk og timeverk etter næring. Dette gjelder også tilbakegående tall for disse størrelsene.

Hva er grunnen til at forskjellen i beregnet vekst i antall timeverk for lønnstakere og antall normalårsverk for lønnstakere er mindre enn arbeidstidsforkortelsen på 3,4 prosent? Det er flere forklaringer på dette avviket. Året 1987 inneholdt én arbeidsdag mer enn foregående år slik at timeverkene økte med vel 0,4 prosent på grunn av dette. Videre økte omfanget av overtid sterkt fra 1986 til 1987, på grunn av stramt arbeidsmarked og overgangsproblemer til nye arbeidstidsordninger. Fraværet ble også trolig noe redusert fra 1986 til 1987.

Av vekstratetabellen i vedlegget går det fram at timeverkene økte mest i tjenesteyting utenom offentlig forvaltning og varehandel, blant annet fordi arbeidstidsfor-

kortelsen hadde liten betydning i disse næringene. Timeverkene økte med 3 prosent i bygge- og anleggsvirksomhet, til tross for sterk arbeidstidsreduksjon. Aktiviteten i offentlig forvaltning økte med nesten 2 prosent målt i timeverk. Veksten i normalårsverk i kommuneforvaltningen på 4,6 prosent skyldes i stor grad behov for ny sysselsetting på grunn av omfattende arbeidstidsreduksjon i landets fylker og kommuner.

Vedlegget inneholder også en tabell med resultater etter næring for vekst i time- og årslønn mv. fra 1986 til 1987. Økningen i årslønn, dvs. lønn pr. normalårsverk eksklusive overtid, er anslått til 8,3 prosent for alle næringer. Dette innebærer en betydelig oppjustering fra tilsvarende anslag til økonomisk utsyn. Veksten i utbetalt lønn inklusive overtid viser en vekst på 8,8 prosent pr. normalårsverk. Økningen i overtid har altså bidratt med 0,5 prosentpoeng i inntektsvekst pr. heltids-lønnsinntaker fra 1986 til 1987.

Forskjell i vekst i lønn pr. time og lønn pr. normalårsverk gjenspeiler endringer i arbeidstiden fra 1986 til 1987. Lønn pr. timeverk økte ifølge foreløpige tall med 11,6 prosent i denne perioden. Veksten i lønnskostnader pr. timeverk var noe sterkere på grunn av satsendringer på arbeidsgiveravgiften.

NIS-REGISTRERTE OG UTENLANDSREGISTRERTE SKIP - BEHANDLINGEN I NASJONALREGNSKAPET OG UTENRIKSREGNSKAPET

Av

Nils Wessel Bakke og Tore Halvorsen

1. BAKGRUNN

Fra og med 1984 og fram til 2. halvår 1987 var det omfattende registrering i utlandet av norskeide skip ("utflagging"). Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS) ble opprettet 1/7-87 og en betydelig flåte var ved årsskiftet 1987/88 registrert i det nye registeret. Behandlingen av utenlandsregistrerte skip og skip registrert i NIS i det norske nasjonalregnskapet og utenriksregnskapet er en del av en problemstilling av stor prinsipiell betydning; nemlig hvordan skillet mellom Norge og utlandet i statistisk sammenheng skal fastsettes. For å sikre sammenlignbarheten mellom land har både FN og IMF gitt retningslinjer for hvordan dette problemet bør løses i regnskapene.

Behandlingen av utenriks sjøfart har betydning både for utenriksregnskapets driftsdel og for kapitaldelen, dvs. endringer i fordringer og gjeld overfor utlandet. I denne artikkelen vil vi imidlertid begrense diskusjonen til produksjons- og investeringsberegningene for utenriks sjøfart, som bare vedrører driftsregnskapet.

Tabell 1 viser den kraftige reduksjonen i den norske handelsflåten i de senere år som følge av små nyinvesteringer og stort salg til utenlandske eiere og stor registrering i utlandet av fortsatt norskeide skip. Denne utviklingen stoppet i 1987. Ved årsskiftet 1987/88 var tonnasjen registrert i NIS større enn tonnasjen registrert i Norsk Ordinært Register (NOR).

Byråets statistikk over tonnasje mv. skiller ikke mellom skip i utenriksfart og skip i

TABELL 1. HANDELSFLÅTEN. SKIP OG TONNASJE FOR NORSKREGISTRERTE SKIP

	Norsk Ordinært Register (NOR)		Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS)	
	Skip	Tonnasje mill. bruttotonn	Skip	Tonnasje mill. bruttotonn
31/12-1984	1567	15,9	-	-
31/12-1985	1454	20,8	-	-
31/12-1986	1335	7,2	-	-
31/12-1987	1182	3,3	133	4,3

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

TABELL 2. DEN NORSKE UTENRIKSFLÅTEN. SKIP OG TONNASJE

	Norskeid flåte, i alt		Norskeid flåte, norsk flagg		Norskeid flåte, utenlandsk flagg	
	Skip	Tonnasje mill. død- vekttonn	Skip	Tonnasje mill. død- vekttonn	Skip	Tonnasje mill. død- vekttonn
31/12-84	1057	34,6	754	26,9	303	7,7
31/12-85	1016	26,4	667	16,9	349	9,5
31/12-86	967	24,3	550	10,7	417	13,6
31/12-87	1009	28,3	525	12,2	484	16,1

Kilde: Norges Rederiforbund.

innenriksfart. Det foreligger heller ikke noen offisiell statistikk over norskeide, utenlandsregistrerte skip. Norges Rederiforbund publiserer derimot en slik oversikt.

Tabell 2 viser at for norskeid utenriksflåte har ikke reduksjonen vært så kraftig som for den norske handelsflåten. I 1987 har det vært en økning i skip og tonnasje, men også ved siste årsskifte var en større del av den norske utenriksflåten registrert i utlandet enn den del som var registrert i Norge.

Norge har i hele etterkrigstiden hatt norskeide, utenlandsregistrerte skip. Fram til begynnelsen av 1980-årene hadde dette mindre omfang og disse skipene ble ikke tatt hensyn til i oppstillingen av nasjonalregnskapet og utenriksregnskapet.

I nasjonalregnskapet har realkapitalen (skip) i sektoren utenriks sjøfart vært avgrenset til skip som er registrert i Norge. Det har medført at skip som er blitt flagget ut, og dermed slettet i det norske registeret, har vært ført som eksport og realkapitalen redusert tilsvarende. Når det gjelder bruttoproduksjonsverdien i sektoren, har hovedregelen vært at denne omfatter bruttofrakter for norskregistrerte skip pluss skip innleid av norske redere fra utlandet. For sysselsetting har prinsippet vært at mannskaper på norske, dvs. norsk-

registrerte, skip er norsk sysselsetting, uansett mannskapenes nasjonalitet. Disse føringsprinsippene har inntil den store utenlandsregistreringen i 1980-årene og opprettelsen av NIS vært i overensstemmelse med de internasjonale anbefalingene.

I de senere årene har såkalt "management" av utenlandske skip, dvs. at deler av driften forestås av et norsk rederi, økt i omfang. Behandlingen i nasjonalregnskapet av denne type aktivitet er derfor også omtalt. Dessuten er føringen av innleide utenlandske skip tatt opp.

2. LOVBESTEMMELSER, SKATTEORDNINGER MV.

2.1. Kategorier av skip ved registrering i NIS

Lov om opprettelse av Norsk Internasjonalt Skipsregister spesifiserer i §1 følgende kategorier av skip:

§1.1 Skip med 60 prosent og mer i norsk eierandel.

Dette gjelder skip eid av norske selskaper og svarer til skip registrert i NOR.

§1.2 Opprinnelig utenlandskeide skip for

hvilke det gjelder enten

- a) datterselskap opprettes i Norge, eller
- b) skipet blir drevet ved et partsrederi med norsk bestyrende reder.

§1.3 Utenlandskeide skip (mer enn 40 prosent utenlandsk eierandel) og uten noe datterselskap i Norge.

Dette vil si skip eid direkte av utenlandske selskaper.

Skip registrert i henhold til §1.2 og §1.3 må drives av et norsk rederi. Det godkjennes også at det blir drevet av et rederikontor i utlandet hvis rederiets hovedkontor ligger i Norge.

Drift av skipet betyr først og fremst at det norske rederiet (eller managementselskapet) står for såkalt teknisk og maritim drift av skipet (dvs. utgiftssiden ved drift av skipene). Det er ikke nødvendig at det norske rederiet også står for inntektssiden og beskjeftigelsen av skipet.

§1.3-skip kan også være norske (skip eid av utenlandske datterselskaper av norske rederselskaper). Det er ikke nødvendig at den egentlige eier av skipet blir oppgitt ved

registrering i NIS (bestemt fra og med årsskiftet 1987/88). Det er derfor ikke lenger mulig å få informasjon om reell eier fra NIS.

Sammensetningen av flåten registrert i NIS vil fremgå av tabell 3.

En vil her se at den alt overveiende del av flåten registrert i NIS ved siste årsskiftet er §1.1-skip.

2.2. Skattlegging og tariffavtaler

Selskaper med skip registrert i NIS under §1.1 og §1.2 skal - som selskaper med skip registrert i NOR - skattlegges i Norge. Utenlandske selskaper med skip registrert i NIS under §1.3 er ikke skattepliktige til Norge.

For norske selskaper med skip registrert i utlandet gjelder følgende: Virksomheten ved norskeide skip registrert i bekvemmelighetsland (både registrert direkte og gjennom datterselskap) går i de fleste tilfeller direkte inn i regnskapet for det norske rederiet. Skattleggingen blir nå i stor utstrekning foretatt på det norske rederselskapets hånd (også når det er opprettet datterselskap). Denne praksis er blitt omfattende etter at Finansdepartementet i Ot.prp. nr. 30 (1983-84) fastsatte kriterier for direkte ligning ("gjennomskjøringsligning") av norske aksjonærer i utenlandske skipseieende selskaper. En slik beskatning er mest aktuell hvor det utenlandske selskapet eies helt ut fra Norge, men blir også akseptert av ligningsmyndighetene i en del tilfeller med norsk eierandel ned til 50 prosent.

Denne praksis fører til at registrering i NIS for tidligere utenlandsregistrerte skip ikke vil føre til nevneverdige endringer. Regnskapsføring og skattlegging av skipet har foregått og vil fortsatt foregå i Norge.

For de utenlandske mannskaper på NIS-skip ble det pr. 30/9-87 inngått tariffavtaler mellom Arbeidsgiverforeningen for Skip og

TABELL 3. NIS. SKIP OG TONNASJE PR.
31/12-87

	Skip	Tonnasje 1 000 bruttotonn
I alt	133	4 259
Registrert i NIS etter §1.1	119	3 807
Registrert i NIS etter §1.2	2	23
Registrert i NIS etter §1.3	12	429

Kilde: Statistisk Sentralbyrå

Offshorefartøyer og sjømannsorganisasjoner i India og på Filippinene. Avtalen er godkjent av bl.a. Norges Sjømannsforbund og ITF (Internasjonale Transportarbeiderføderasjon).

Utenlandske sjøfolk på NIS-skip skal betale skatt til Norge gjennom Sentraltrekkkontoret for sjømenn på samme måte som norske sjøfolk. Skattleggingen er gunstigere enn for norske (og danske og svenske) sjøfolk og gjelder etter 1/1-88 bare månedslønn på over 10 000 kr.

Tariffavtalene og skattebestemmelsene gjelder alle skip i NIS, dvs. også §1.3-skipene (utenlandskeide skip).

For norskeide, utenlandsregistrerte skip er eventuelle tariffavtaler individuelle avtaler mellom det norske rederiet og sjømannsorganisasjoner i utlandet.

3. OM INTERNASJONALE ANBEFALINGER

Oppstillingen av nasjonalregnskapet og utenriksregnskapet baserer seg i stor grad på internasjonale anbefalinger. For nasjonalregnskapets vedkommende er gjeldende retningslinjer gitt av FN i "System of national accounts" (SNA) fra 1968. Utenriksregnskapet følger retningslinjer fra IMF i "Balance of payments manual" (BPM) utgitt i fjerde utgave 1977.

I begge anbefalingene behandles spørsmålet om hvilke kriterier som bør legges til grunn ved bestemmelsen av økonomiske aktørers hjemhørighet eller hvordan sette skille mellom innlendinger og utlendinger. Det opereres med tre hovedkategorier av økonomiske aktører: bedrifter/selskaper, offentlige forvaltningsinstitusjoner og husholdninger/individer. Innlendinger defineres generelt som de økonomiske enheter som deltar i produksjonsaktivitet, konsumaktivitet eller annen økonomisk aktivitet innenfor et lands territorium på varig basis. En bedrift skal dermed betraktes som innlending i det land

innenfor hvis grenser den er engasjert i produksjon av varer og tjenester. Bruttonasjonalproduktet, som er et sentralt mål på et lands produksjonsaktivitet, er således pr. definisjon tillagt en geografisk dimensjon. Dette er i motsetning til bruttonasjonalinntekten som omfatter all avkastning fra produksjonsaktivitet som tilfaller innlendinger, enten den foregår innenfor eller utenfor landets grenser. Bruttonasjonalinntekten er dermed tillagt en eierdimensjon.

Behandlingen av utenriks sjøfart framstår i denne sammenheng som problematisk fordi dette er en produksjonsaktivitet som typisk ikke utføres innenfor et enkelt lands territorialgrenser, tilmed i stor grad utenfor noe lands grenser (internasjonalt farvann). Denne problemstillingen angår ikke bare skipsfart, men også andre aktiviteter som involverer mobil realkapital. Det er her nødvendig å understreke at det i første rekke er bestemmelse av den økonomiske aktørens hjemhørighet og ikke realkapitalens (skipets) tilknytningsland som er i fokus. Anbefalingene fra FN og IMF er på dette punktet i grunnleggende trekk sammenfallende. De går i korte trekk ut på å blinke ut det land som aktøren, dvs. operatøren av skipet, er økonomisk sterkest knyttet til og hvis jurisdiksjon og beskyttelse realkapitalen er underlagt. Andre kriterier som kan tas med i betraktning er registreringsland og eierens hjemhørighet.

Når det gjelder bestemmelsen av selve skipets hjemhørighet, skal avgjørelsen baseres på eierforhold. Om et skip eies av et selskap i et land og operatøren er hjemmehørende i et annet, skal skipet regnes som en del av realkapitalen i førstnevnte land som eksporterer en utleietjeneste til operatørlandet.

Både SNA og BPM er under revisjon. Noen grunnleggende endringer i disse anbefalingene forventes ikke. Det er gitt signaler om en sterkere understrekning av at det bør være operatørens hjemhørighet som bestemmer til hvilket land produksjonsaktiviteten henføres. Samtidig antas det at

TABELL 4. UTENRIKS SJØFART. KRITERIER VED BESTEMMELSE AV LANDTILHØRIGHET FOR SKIP REGISTRERT I FORSKJELLIGE SKIPSREGISTRE

		Eierforhold	Norsk skatt- legging	Norsk jurisdik- sjon	Registrerings- land Norge	Operatørens tilknytnings- land Norge	Eierland Norge
<u>Registrering i</u>							
1. NIS	§1.1	Norsk selskap - Ja 60-100 pro- sent norsk eierandel		Ja	Ja	Ja	Ja
	§1.2	Norsk selskap - Ja mindre enn 60 prosent norsk eier- andel		Ja	Ja	Ja	Ja
	§1.3	Utenlandsk selskap - 0-40 prosent norsk eier- andel	Nei	Ja/nei	Ja	Ja/nei	Nei
2. NOR		Norsk selskap - Ja 60-100 pro- sent norsk eierandel		Ja	Ja	Ja	Ja
3. Bekvemmelig- hetsland- registre							
	a) Direkte regi- strert	Norske eier- andeler, direkte	Ja	Ja/nei	Nei	Ja	Ja
	b) Via datter- selskap	Norske eier- andeler, indirekte	Ja/nei	Ja/nei	Nei	Ja/nei	Nei
4. Ordinære utenlandske registre		Norske eier- andeler, indirekte	Nei	Nei	Nei	Ja/nei	Nei

registreringskriteriet tillegges mindre vekt.

I tillegg vil det i de reviderte anbefalingene sannsynligvis bli sagt noe om behandlingen av skip registrert i bekvemmelighetsland. Verken den økonomiske aktiviteten eller skipet bør henføres til dette landet, men derimot til henholdsvis operatør- og eierlandet. Argumentet er at selv om det opprettes et formelt selskap i samband med bekvemmelighetsregistreringen, vil operatørens økonomiske tilknytning til flagglandet være minimal og kun bestå i leie av en rettighet; rettigheten til å føre bekvemmelighetslandets flagg.

I tabell 4 er det gitt en oppstilling over hvordan de forskjellige kriteriene kan anvendes på norske forhold. Samtidig vil vi knytte enkelte kommentarer til de internasjonale anbefalingene. For det første er det i anbefalingene ikke sagt noe om i hvilken grad en har nasjonale lovregler for å kunne kreve at oppgaver blir gitt og i hvilken grad en kan vente å få inn oppgaver. Ved den norske behandlingsmåten, gitt i tabell 5, har vi også prøvd å ta hensyn til dette.

For det andre synes det å være en uoverensstemmelse mellom anbefalingene for nasjonalregnskap/utenriksregnskap på den ene side og statistikk over utenrikshandel på den annen. I sistnevnte skal hjemhørigheten bestemmes ut fra de nasjonale skipsregistrene og ikke eierforhold. Dette vil si at et skip skal føres som eksport når det tas ut av et nasjonalt register selv om eieren fortsatt er den samme.

Videre vil i mange tilfeller selskaper i to eller flere land ha eierandeler i ett og samme skip. Selskapet i ett av landene er da som regel operatør av skipet. Det kan her hevdes at det bare er den del av skipets produksjon som svarer til eierandelen som skal henføres til operatørlandet. De internasjonale retningslinjene anbefaler imidlertid at hele produksjonen henføres til ett selskap med en entydig landtilhørighet og da det land operatøren tilhører.

I internasjonal skipsfart forekommer det ofte at et rederiselskap leier ut et skip til et selskap hjemmehørende i et annet land, dvs. såkalt tidsbefraktning ("time-charter"). Det kan da hevdes å være to operatører av skipet og skipets produksjon henføres til to land, jfr. linjen for innleide skip i tabell 6. En slik føring vil imidlertid være i strid med anbefalingene som forutsetter kun en operatør for hvert skip.

=====

4. NORGES BANKS VALUTASTATISTIKK

=====

Norges Bank skiller mellom kapitaltransaksjoner i forbindelse med import og eksport av skip og tjenestebetalinger i forbindelse med driften av skipene.

Når det gjelder driftstransaksjoner (tjenestebetalinger), er skillet mellom valutainnlendinger og valutautlendinger viktig. Norges Banks statistikk omfatter alle valutainnlendinger, noe som kan føre til at alle fraktinntekter mottatt av og driftsutgifter betalt av valutainnlendinger kommer med i statistikken uansett eierforholdet til skipene. Det er små muligheter for å knytte tjenestebetalingene til norsk eierandel og/eller om utflaggede skip er leid tilbake til Norge eller ikke. Det er imidlertid planer om en gjennomgang av driftsbetalingene. En slik gjennomgang kompliseres noe av at betalingene dels går over redernes egne konti i utlandet og dels gjennom norske valutabanker.

Valutainntekter/valutautgifter for §1.2- og §1.3-skip i NIS drevet av norske rederier/managementsselskaper blir dels ført på kontoen for den utenlandske eier av skipet og kommer da ikke med i Norges Banks valutastatistikk, dejs ført på kontoen for det norske rederiet/managementsselskapet og kommer da med i Norges Banks valutastatistikk.

=====

5. NY BEHANDLINGSMÅTE

=====

I tabell 5 er det satt opp detaljert hvordan skipene registrert i forskjellige typer registre og med forskjellige eierforhold skal behandles i statistikk over utenriks-handel, utenriksregnskapet og nasjonalregnskapet. Begrunnelsen for de valg som er gjort vil fremgå av oppstillingen i tabell 4 over de forskjellige kriterier ved bestemmelse av landtilhørighet for skip registrert i forskjellige typer registre og med forskjellige eierforhold.

I det følgende er det gitt en oppsummering av føringsmåten.

Skip registrert i NIS kan grupperes på følgende måte:

1. Skip eid av norske selskaper (§1.1- og §1.2-skip)
2. Skip eid av utenlandske selskaper (§1.3-skip)

Skipene under §1.1 og §1.2 tas med ved nasjonalregnskapets beregninger av realkapital, bruttoproduksjon mv. og lønn/sysselsetting. Lønn/sysselsetting omfatter også de indiske og filippinske mannskapene (eventuelt andre nasjonaliteter) på NIS-skipene. Skipene under §1.1 og §1.2 som tidligere har vært registrert i utlandet og nybygginger levert fra utlandet tas med som import i statistikk over utenrikshandel og i utenriksregnskapet. Skip under §1.3 tas ikke med i det hele tatt og regnes ikke med i noen av de størrelser som er nevnt ovenfor.

Skip registrert i utlandet, eid via datterselskap og drevet av norske rederier tas med for bruttoproduksjon mv., men ikke for realkapital og sysselsetting/lønn. Dette vil si at skipene betraktes som innleid realkapital. Skip under §1.3 inngår i utenlandsk produksjon med registrering i Norge, som er en parallell til norsk produksjon og registrering i utlandet.

For skip med eierandeler fordelt på flere land vil produksjonsverdien i sin helhet henføres til ett operatørselskap med entydig landtilhørighet. En slik føring vil imidlertid kunne avvike fra den måten rederiene fører slike skip i sine offentliggjorte regnskaper hvor kun inntekten som svarer til det enkelte rederis eierandel tas med. Hvordan godtgjørelsen til de andre eierne skal føres er ikke helt avklart.

En må regne med at i noen tilfeller vil skip bli overført innen NIS fra norsk selskap til utenlandsk selskap (reell eier kan fortsatt være den samme) og omvendt. Dette behandles som eksport (import ved overføring fra utenlandsk selskap til norsk selskap).

Det er fra og med 1985 adgang til at skip direkte registreres i utlandet, dvs. at eierselskapet fortsatt er et norsk selskap. Slik registrering har hittil vært behandlet som eksport i både statistikk for utenriks-handel og utenriksregnskapet. Dette svarer til at utenlandske selskaper eier skip registrert i NIS. Registrering av slike skip i NIS behandles ikke som import. Direkte registrering i utlandet vil derfor heller ikke bli behandlet som eksport. En er avhengig av opplysninger fra bl.a. Norges Bank om denne type registrering. At slike skip ikke vil bli ført som eksport betyr samtidig at de tas med i beregningene av norsk realkapital, produksjon og sysselsetting/lønn.

Når det gjelder iverksettelse av den nye føringen av skip direkte registrert i utlandet, tas det sikte på et brudd fra og med 1.1.1988. En regner med få slike tilfeller etter innføringen av NIS.

De fleste av skipene som hittil er blitt registrert under §1.3 har et norsk selskap som reell eier (dvs. at skipet er eid av et utenlandsk selskap som igjen er eid av et norsk selskap). Dette kan føre til at skipet blir reelt drevet av et norsk selskap, går inn i Norges Banks valutastatistikk og kanskje også blir "regnskapsført og liknet" i Norge. Det foreslås likevel at alle §1.3-skip holdes utenfor. Dette er mest

TABELL 5. UTENRIKS SJØFART. BEHANDLING AV SKIP REGISTRERT I FORSKJELLIGE SKIPSREGISTRE

	Eierforhold	Eksport/ import av skip i statistikk over uten- rikshandel og utenriks- regnskap	Nasjonalregnskap		
			Realkapital	Bruttoproduk- sjon/varinn- sats/brutto- produkt	Syssel- setting/ lønn

Registrering i					

1. NIS §1.1	Norsk selskap - 60-100 prosent norsk eier- andel	Import - hvis fra utlandet eller §1.3	Norsk	Norsk	Norsk
§1.2	Norsk selskap - mindre enn 60 prosent norsk eierandel	Import - hvis fra utlandet eller §1.3	Norsk	Norsk	Norsk
§1.3	Utenlandsk selskap - 0-40 prosent norsk eierandel	Eksport - hvis fra §1.1 eller §1.2 eller NOR	Ikke med	Norsk hvis norsk drift	Ikke med
2. NOR	Norsk selskap - 60-100 prosent norsk eierandel	Import - hvis fra utlandet eller NIS §1.3	Norsk	Norsk	Norsk
3. Bekvemmelig- hetsland- registre					
a) Direkte registrert	Norske eien- deler, direkte	Ikke med	Norsk	Norsk	Norsk
b) Via datter- selskap	Norske eier- andeler, indirekte	Eksport	Ikke med	Norsk hvis norsk drift	Ikke med
4. Ordinære utenlands- registre	Norske eier- andeler, indirekte	Eksport	Ikke med	Norsk hvis norsk drift	Ikke med

praktisk i og med at en slipper å avdekke de reelle eierforhold. Fra og med årsskiftet 1987/88 er det heller ikke lenger nødvendig å gi opplysninger til NIS om reell eier (jfr. avsnitt 2.1 ovenfor). Sannsynligvis vil det i slike tilfeller også være vanskelig å få inn oppgaver selv om reell eier er et norsk selskap.

Eier- og driftsformer i utenriks sjøfart kan være meget kompliserte. Likevel antar en at forspalten i tabell 4 og tabell 5 gir en brukbar oversikt over de forskjellige former for norsk utenriks sjøfart. I tillegg finnes det utenlandske selskaper med vesentlig utenlandsk eierkapital som eier/eller driver skip og som på en eller annen måte dirigeres av norske interesser. En tar ikke sikte på å få med slik virksomhet.

6. GJENNOMFØRING

I tabell 5 er det gitt en skjematisk framstilling av konsekvensene for sentrale størrelser i statistikk over utenrikshandel, utenriksregnskapet og nasjonalregnskapet ved registrering i ulike typer skipsregistre. For enkelhets skyld er tabellen konsentrert om det en antar vil være de mest vanlige tilfellene og dekker således ikke absolutt alle tenkelige situasjoner. I tabell 6 er det satt opp hvordan innleide utenlandseide skip samt skip underlagt norsk "management" skal behandles i utenriks- og nasjonalregnskapet.

I det følgende gis noen kommentarer til de enkelte kolonner i tabell 5 og tabell 6:

Statistikk over utenrikshandel og utenriksregnskapet

Statistikk over utenrikshandel har innhentet oppgaver fra rederiene over importverdien av skip fra utlandet ved registrering i NIS §1.1 og §1.2 i 2. halvår 1987. For §1.3-skip (eid av utenlandske selskaper) må en anta at det i alle fall hadde vært vanskelig å få inn eventuelle verdioppgaver. På samme måte

som for tidligere år innhentes også eksportverdier fra rederier for skip som utenlandsregistreres.

En tar ikke sikte på å ta noe hensyn til eventuelle dispensasjoner fra reglene om 60 prosent eierandeler, men bare følge oppdelingen på §1.1, §1.2 og §1.3.

Realkapital

Verdien av realkapital følger av verdien i statistikk over utenrikshandel for import/eksport av skip.

Bruttoproduksjon/vareinnsats/bruttoprodukt

Nasjonalregnskapsberegningene bygger her på Statistisk Sentralbyrås statistikk over skip i utenriksfart sammenholdt med Norges Banks valutastatistikk. For skip registrert i NIS og NOR har en oppgaver over skip og skipets eier som grunnlag for oppgaveinnhenting.

Men for de øvrige grupper - innleide utenlandske skip og norskeide skip registrert i utlandet - eksisterer ikke noe offisielt register. All overføring av skip mellom utenlandske og norske registre i løpet av et år gjør ikke den statistiske behandlingen lettere. De mange kompliserte eier- og driftsformer i utenriks sjøfart gjør dette ytterligere vanskelig.

En vil ikke ta opp problemet med oppgaveinnhenting her. Det skal bare kort pekes på at for skip drevet av norske rederier har en lovhjemmel for å kreve oppgaver gitt. Rederiene vil også ha mulighet for å gi oppgaver.

Syssetsetting/lønn

Seksjon for nasjonalregnskap har ikke undersøkt mulighetene for å få inn oppgaver her. Men en regner med at dette er mulig. Et problem kan kanskje være å få skilt ut §1.3-skip.

En har foreløpig ingen oppgaver over "managementselskaper". Det vises her til tabell 6

TABELL 6. UTENRIKS SJØFART. BEHANDLING AV INNLEIDE UTENLANDSKEIDE SKIP OG "MANAGEMENT"

	Eierforhold	Statistikk over uten- rikshandel og utenriks- regnskap	Nasjonalregnskap		
			Realkapital	Bruttoproduk- sjon/vareinn- sats/brutto- produkt	Sysse- lsetting/ lønn
<u>Innleide utenlands- eide skip</u>	Utenlandsk selskap	Norsk tjeneste- eksport. Import av drifts- utgifter	Ikke med	Norsk del	Ikke med
<u>Management</u>	Norsk selskap				
1. Inntekter/utgifter mv. for skipene		Ikke med	Ikke med	Ikke med	Ikke med
2. Management- tjenester		Tjeneste- eksport hvis uten- landsk skip	Selskapets kontorer, utstyr mv.	Norsk tjeneste- produk- sjon	Selskapets egne ansatte

for behovet for oppgaveinnhenting. Det må også pekes på at "management" er plassert under næringen Utenriks sjøfart. Dette er ikke formelt avklart når det gjelder Standard for næringsgruppering.

Avslutningsvis vil vi understreke at den praktiske gjennomføringen kan komme til å by på enkelte datamessige problemer, spesielt i en overgangsfase. De prinsipielle sidene ved løsningene betraktes imidlertid nå som avklart.

UTBYGGING AV OLJEFELTER MED USIKRE OLJEPRISER: EKSEMPEL ET SNORRE

Av

Kjell Arne Brekke, Eystein Gjelsvik og Øystein Olsen

1. INNLEDNING

Råoljeprisene har vist betydelige svingninger de siste årene. Dette understreker usikkerheten som eksisterer i oljemarkedet og dermed i Norges inntekter fra petroleumsaktivitetene. Med den betydning oljevirksheten har i norsk økonomi er det svært viktig å ta hensyn til denne usikkerheten i styringen av økonomien og av oljevirksheten spesielt. Petroleumsreservene er en del av Norges nasjonalformue. Et rimelig krav til forvaltning av formuen er at den "plasseres" slik at den gir størst mulig avkastning. En mulig plassering er å vente med å utvinne olje- og gassreservene. En beslutning om utvinning bør derfor ikke begrenses til et spørsmål om produksjonen vil gi overskudd. En vurdering av hvilken investeringsstrategi som gir høyest samfunnsøkonomisk lønnsomhet må også foretas.

Når oljeprisen fluktuerer, kan det være betydelig gevinst å hente ved å framskynde eller utsette produksjonen fra et oljefelt. Under bestemte forutsetninger om svingninger i oljeprisen kan det vises at en bør vente på en høyere pris enn i tilfellet uten usikkerhet før en igangsetter utbygging. Et oljefelt kan derfor få en høyere forventet verdi når oljeprisen er usikker. Men for å realisere denne gevinsten må en operere med fleksible utbyggingsplaner, og det må være mulig å framskynde og/eller utsette utbygging av et oljefelt.

I denne artikkelen foretas en nærmere drøfting av optimalt investeringstidspunkt for et oljefelt når oljeprisen er usikker. Prinsippene illustreres med lønnsomhetsberegninger for Snorrefeltet. Beregninger antyder at forventet verdi av dette prosjektet kan øke med 5-9 milliarder kroner ved utsettelse av utbyggingen i påvente av høyere oljepriser sammenlignet med umiddelbar utbygging. Tidligere beregninger for Snorre er gjort på basis av bestemte forutsetninger om oljeprisbanen. Et hovedpoeng i denne artikkelen er at lønnsomhetsberegninger bør ta eksplisitt hensyn til usikkerheten i oljeprisen, og at dette kan bety milliardbeløp for forventet nåverdi.

2. OPTIMALT STARTTIDSPUNKT FOR ET OLJEFELT

Problemstillingen i det følgende er at en ønsker å finne det optimale tidspunktet for å starte utbyggingen av et oljefelt. Hvis produksjonsprofilen og kostnadsforholdene for feltet er kjent, er forutsetningen om framtidig utvikling i oljeprisen avgjørende for vurderingen av investeringstidspunkt. Dersom en i første omgang ser bort fra usikkerhet - dvs. at en kan forutsette en kjent bane for oljeprisen - er problemstillingen forholdsvis oversiktlig: utbygging bør skje på det tidspunktet som gjør nåverdien av feltproduksjonen størst mulig. For utnyttelse av knappe naturressurser er det altså ikke tilstrekkelig med positiv lønnsomhet for å investere; en bør ta sikte på å maksi-

mere overskuddet, og prosjektet bør utsettes dersom dette vil øke nåverdien. Til det tidspunkt som maksimerer nåverdien svarer en bestemt verdi på oljeprisen, kalt reservasjonsprisen. Hvis en antar at oljeprisen vokser over tid med en fast årlig rate, a , kommer en fram til et enkelt uttrykk for reservasjonsprisen

$$(1) \quad p = rC/r-a \quad (a < r)$$

der r er kalkulasjonsrenten og C er gjennomsnittskostnaden for feltet. Den fornuftige handlingsregelen er altså å starte utvinning når oljeprisen når reservasjonsprisen gitt ved (1).

Usikkerhet i framtidig oljeprisutvikling kompliserer rimeligvis problemstillingen og beslutningen om optimalt investerings-tidspunkt. Formen på usikkerheten i prisbevegelsene er selvsagt av sentral betydning for konklusjonene. Under visse forutsetninger om prissvingningene er det mulig å komme fram til en helt analog handlingsregel for når oppstartning av et oljefelt bør skje som under full sikkerhet. En generalisering av den prisprosessen som leder fram til (1) er å anta at forventet relativ vekst i oljeprisen på ethvert tidspunkt er gitt med en konstant rate. Prisutviklingen er imidlertid usikker, dvs. at prisen hele tiden kan svinge rundt den forventede prisstigningen.¹

Vår forutsetning om prisprosessen innebærer at det er en positiv samvariasjon over tid mellom oljeprisen på beslutningstidspunkt og prisene som kan forventes i produksjonsperioden. Det er grunn til å understreke at gyldigheten av denne "modellen" for oljeprisen kan diskuteres. Både den valgte forventningsverdien for prisveksten og den bestemte formen på svingningene vil påvirke de konklusjoner og de konkrete beregningsresultater som vil bli presentert i denne artikkelen. Den bestemte prisprosessen er valgt

for å rendyrke noen sentrale poenger ved investeringsbeslutninger i et oljefelt, nemlig at

- lønnsomheten vil avhenge av investerings-tidspunkt
- usikkerhet kan gi et felt økt forventet verdi.

Vi vil komme litt tilbake til en drøfting av betydningen av prisforutsetningene i avsnitt 4 nedenfor.

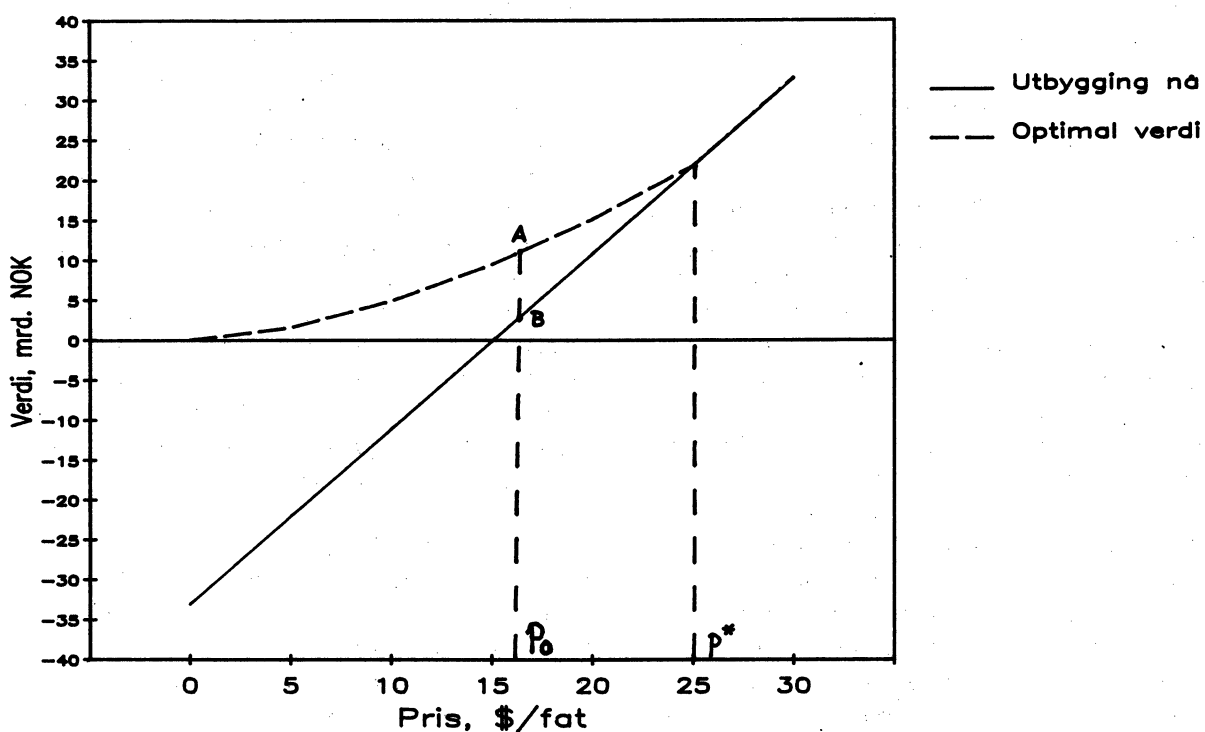
Når en tar hensyn til usikkerhet, blir problemstillingen å maksimere forventet nåverdi av overskuddet fra oljeproduksjonen. I dette tilfellet er det selvsagt ikke fornuftig å søke etter et bestemt tidspunkt for igangsetting; det en trenger er en handlingsregel for når en bør investere i feltet. Det viser seg at med våre forutsetninger kan løsningen på dette problemet angis på en helt tilsvarende måte som i tilfellet med full sikkerhet: utbygging bør finne sted når oljeprisen når opp til en reservasjonspris, p^* . Denne prisgrensen vil imidlertid ikke være den samme som angitt ved (1). Nærmere bestemt kan det vises at $p^* > p$. Grunnen til dette er at usikkerhet og fluktuasjoner i oljeprisen innebærer at det er stor sannsynlighet for at prisen vil nå opp til en høy reservasjonspris tidligere enn langs en prisbane uten tilfeldige prisutslag. Med våre forutsetninger virker ikke prissvingninger symmetrisk på den optimale tilpasningen; så lenge man unnlater å investere når prisen er lav, "lider" man ikke av dette. Derimot kan en ved å vente høste gevinsten ved at prisen før eller senere klart overstiger reservasjonsprisen ved sikkerhet. Med våre antagelser gir dette maksimalt forventet overskudd fra feltproduksjonen. Det er denne erkjennelsen som uttrykkes i den optimale strategien.

Det er trolig enklest å innse dette poenget i spesialtilfellet med null forventet prisvekst og der prisen i utgangspunktet er lik gjennomsnittskostnaden ("break even"-prisen) for feltet. Uten usikkerhet i oljeprisen er ressursen i dette tilfellet verdiløs. Med usikkerhet i oljeprisutviklingen er det derimot en positiv sannsynlighet for at en

¹ Nærmere bestemt har vi lagt til grunn en prisprosess som i litteraturen går under navnet en geometrisk Brownsk bevegelse.

Figur 1

Feltverdi ved ulike utbyggingsstrategier

reservasjonspris som overstiger kostnaden nås før eller siden. Forventet verdi ved å vente på en slik pris er derfor opplagt positiv. Usikkerhet i prisene gir altså ressursen økt forventet verdi. Men for å realisere denne verdien, må en bruke en fleksibel handlingsregel, dvs. vente med investeringen og slå til på en høyere pris.

En illustrasjon av tilpasningen med og uten usikkerhet i oljeprisen er gitt i figur 1.

Den rette linjen i figur 1 viser verdien av feltet som en funksjon av prisen på planleggingstidspunkt (initialprisen) i en situasjon uten usikkerhet. Overskuddet vil da variere lineært med den prisen som oppnås. Med usikkerhet i oljeprisen vil forventet overskudd ved umiddelbar utbygging (igjen som funksjon av gjeldende pris) være representert ved den samme rette linjen. Den optimale handlingsregelen er imidlertid i

dette tilfellet å vente med utbygging til prisbanen når reservasjonsprisen. Den stippledte kurven i figuren skisserer forventet neddiskontert overskudd når en følger en slik strategi som funksjon av prisen "idag". For alle priser $p < p^*$ vil denne kurven ligge over den rette linjen for forventet overskudd ved å bygge ut med en gang. Det maksimalt oppnåelige overskuddet øker med initialprisen fordi jo høyere prisen er i utgangspunktet, jo kortere blir den forventede ventetiden fram til reservasjonsprisen nås.

Anta nå at initialprisen er gitt ved p_0 . Verditapet ved å starte umiddelbart kontra å vente på reservasjonsprisen p^* er gitt ved den vertikale avstanden mellom A og B. Med økende initialpris øker også rentetapet ved å utsette utbygging. Følgelig avtar forventet verditap. I punktet for p^* (25 dollar/fat) faller de to kurvene sammen og

forventet rentetap ved utbygging balanserer akkurat mot forventet gevinst ved ytterligere prisvekst.

3. LØNNSOMHETEN AV SNORREFELTET

Vi har utført lønnsomhetsberegninger for Snorrefeltet hvor vi har søkt å ta eksplisitt hensyn til usikkerheten i framtidig oljeprisutvikling. Beregningene bygger på de forutsetninger om prisbevegelser som det er redegjort for ovenfor, dvs. at prisen kan svinge rundt den til enhver tid gjeldende pris. Produksjonsprofiler og kostnadstall er hentet fra St. prp. 56 (87/88). Det er gjengitt to produksjonsprofiler i dette dokumentet, opsjon A og B. Disse er imidlertid bare gjengitt i form av diagrammer, og de tallene som er brukt i våre beregninger er avlest fra disse kurvene. Dette kan være en kilde til en viss unøyaktighet i resultatene. Kostnadsanslagene i proposisjonen er også justert slik at "break even"-prisen for Snorre er i overensstemmelse med det som er opplyst av OED, 15 dollar/fat. Alle beregninger er basert på en konstant kalkulasjonsrente på 7 prosent. En parameter som måler graden av usikkerhet inngår sentralt i beregningene (det såkalte standardavviket i sannsynlighetsfordelingen). Usikkerheten målt ved denne parameteren er tallfestet på bakgrunn av historiske observasjoner av oljeprisen (Lund (1987)). Vi har imidlertid også utført beregninger med mindre utslag i prisbevegelesene (2/3 av anslaget estimert av Lund (1987)). I beregningene har vi også variert antagelsene om den underliggende veksttakten i oljeprisen. En hypotese er at på ethvert tidspunkt tilsier den underliggende trenden konstante priser framover (null forventet prisvekst). En alternativ beregning bygger på en antakelse om 3 prosent årlig trendmessig vekst i oljeprisene. Endelig er initialprisen ("dagens pris") i beregningene fastsatt til 16.5 dollar/fat.

Med disse forutsetningene har vi beregnet gevinsten i nåverdi for Snorrefeltet ved å

utsette utbygging til prisen når et nivå på 25 dollar/fat i forhold til å vedta utbygging idag. Med en "break even"-pris på 15 dollar/fat får feltet i sistnevnte tilfelle en nettoprofitt på 10 dollar/fat. Det er usikkert når en slik pris vil bli realisert, og de presenterte tallene er derfor forventede størrelser. Beregningsresultatene er gjengitt i tabell 1. Under antagelse om konstant underliggende prisvekst viser beregningene en økning av feltets forventede verdi på 5-9 milliarder kroner ved å utsette Snorrefeltet. Det er eksistensen av usikkerhet og variasjoner i oljeprisen over tid som gir denne forventede gevinsten i forhold til igangsetting til en pris nær "break even"-prisen for feltet. Forventet gevinst er rimeligvis størst for beregningene som bygger på det høyeste anslaget for usikkerheten (målt ved standardavviket).

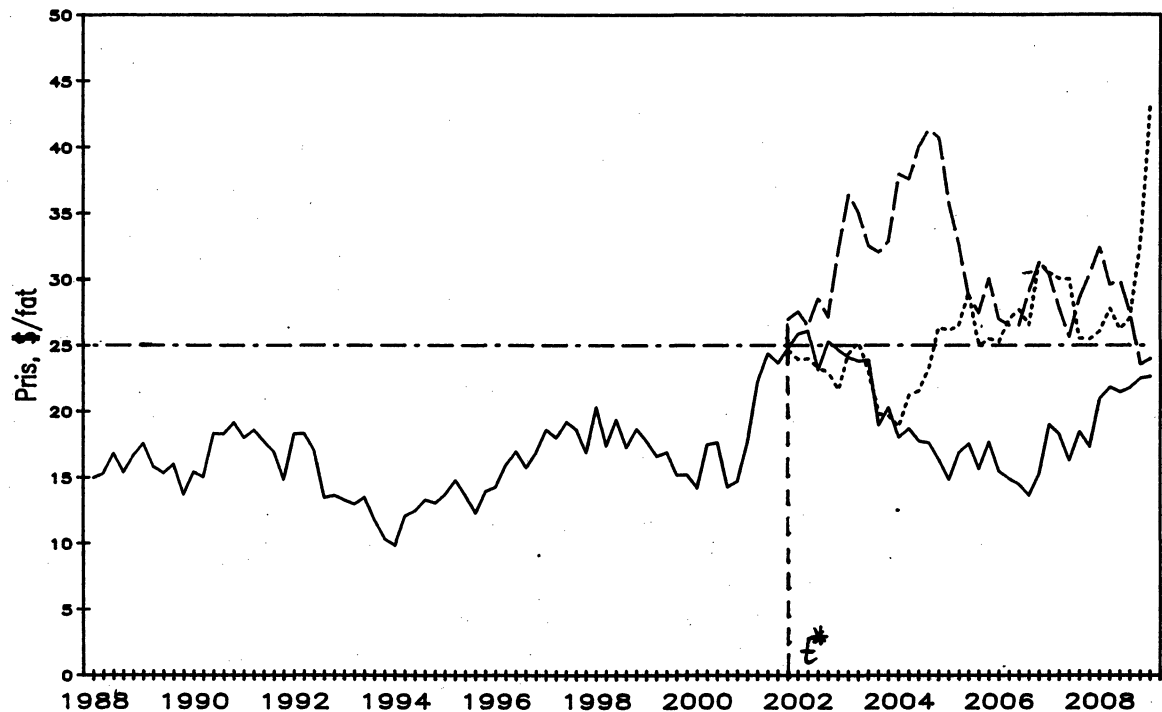
Et mulig utviklingsforløp for oljeprisen fram til den når 25 dollar/fat er illustrert i figur 2. I figuren er priskurven framkommet ved gjentatte "trekninger" utført i henhold til den antatte prisprosessen. Før eller senere vil prisen komme opp i 25 dollar/fat. På dette tidspunkt (t^*) vedtas

TABELL 1. BEREGNINGSRESULTATER FOR SNORRE

p_0	st.av.	a	Opsjon	Verditap
16.5	0.37	0.00	A	7.9
15.0	"	"	"	9.6
16.5	0.22	"	"	5.3
15.0	"	"	"	6.9
16.5	0.37	0.03	"	8.2
15.0	"	"	"	9.9
16.5	0.22	"	"	6.2
15.0	"	"	"	7.7
16.5	0.37	0.00	B	8.9
15.0	"	"	"	10.8
16.5	0.22	"	"	6.2
15.0	"	"	"	8.1
16.5	0.37	0.03	"	9.3
15.0	"	"	"	11.2
16.5	0.22	"	"	7.3
15.0	"	"	"	9.0

Figur 2

Illustrasjon av 25\$/fat-regelen
med tilfeldige prisbaner

igangsetting av prosjektet. Usikkerheten i framtidig oljeprisutvikling er illustrert ved en "skare" av flere mulige prisbaner fra tidspunkt t^* . Forventet prisbane på igangsettingstidspunkt er 25 dollar/fat og gir feltet et klart positivt forventet overskudd, mens forventet nåverdi ved umiddelbar utbygging er nær null.

Hvis vi i beregningene legger inn en trendmessig vekst i oljeprisen, f.eks. på 3 prosent, øker den forventede gevinsten ved på utsette utbygging av feltet (jfr. tabell 1). Da våre forutsetninger ikke inneholder noe element om at prisvekst gir økt sansynlighet for senere prisfall er dette intuitivt rimelig.

4. NÆRMERE DRØFTING AV PRISFORUTSETNINGER

Et grunnleggende prinsipp ved lønnsomhets-

beregninger, som vi har ønsket å understreke i denne artikkelen, er at en investering i et oljefelt bør foretas på et tidspunkt hvor en kan forvente høyest lønnsomhet. De beregninger som er gjennomført for Snorre indikerer klart at en utsetting av denne utbyggingen kan gi en betydelig verdigevinst framfor å starte opp investeringen umiddelbart. En viktig grunn til denne konklusjonen er at forventet overskudd til dagens pris er lite. Som skissert ovenfor vil det med våre forutsetninger normalt være lønnsomt å utsette et prosjekt som har nåverdi lik null i utgangspunktet (jfr. figur 1). Hvis en venter med igangsetting inntil prisen når f.eks. 25 dollar/fat, vil feltet gi et positivt forventet overskudd, selv om en må neddiskontere dette beløpet over ventetiden. For felt med lavere "break even"-priser vil en ved å vente også måtte regne med et rentetap på overskuddet til "dagens" pris, og dette gjør at en konklusjon om utsetting blir mer uvis.

En sentral forutsetning for våre beregninger er at det er en positiv sammenheng mellom prisen på beslutningstidspunkt og de prisene som kan forventes i produksjonsperioden. Den prisprosessen vi har lagt til grunn innebærer en bestemt form for samvariasjon over tid i oljeprisene. Dersom prisen i stedet antas å svinge tilfeldig (ingen samvariasjon) rundt et fast prisnivå (f.eks. dagens priser) gir prisen på beslutningstidspunkt ingen informasjon om prisutviklingen framover. Dermed påvirker heller ikke usikkerheten spørsmålet om lønnsomheten ved utsetting av feltet kontra investering idag.

En annen innvending mot våre beregninger kan være at det faktisk er negativ korrelasjon mellom prisene over bestemte tidsintervaller. Slike bølgebevegelser i prisene som kan observeres i historiske data for en del råvarer, går gjerne under navnet "svinesyklus". En begrunnelse for slike sykliske prisbevegelser kan være at ressurseiere har samme forventninger om markedsutviklingen og følgelig har en tendens til å handle i takt. Med vår problemstilling kan dette tolkes som at mange oljeprodusenter opererer med reserverasjonspriser for feltutbygging som ikke avviker sterkt. Det vil da kunne være en tendens til at felt blir igangsatt i "bølger", som vil føre til prisfall i markedet. Dette vil deretter kunne gi liten investeringsaktivitet i en periode, som etter en tid vil bidra til å presse prisene gradvis oppover. Slik kan utviklingen fortsette med langsiktige bølgebevegelser i prisene. Selv om det kan være elementer av slike krefter i oljemarkedet, er det vanskelig å forestille seg en slik "synkronisert aktivitet" mellom oljeprodusenter i ulike land. Man kan også reise spørsmålet om hvorfor ikke i det minste de store produsentene er mer rasjonelle og "ser et skritt lenger", dvs. at de er istand til å forutsi framtidige sykler. Likevel bør en nok erkjenne at den prisprosessen som er benyttet i beregningene trolig er urealistisk dersom prisene igjen skulle bevege seg over 30 dollar/fat, hvor det kan være grunn til å regne med en større sannsynlighet for prisfall.

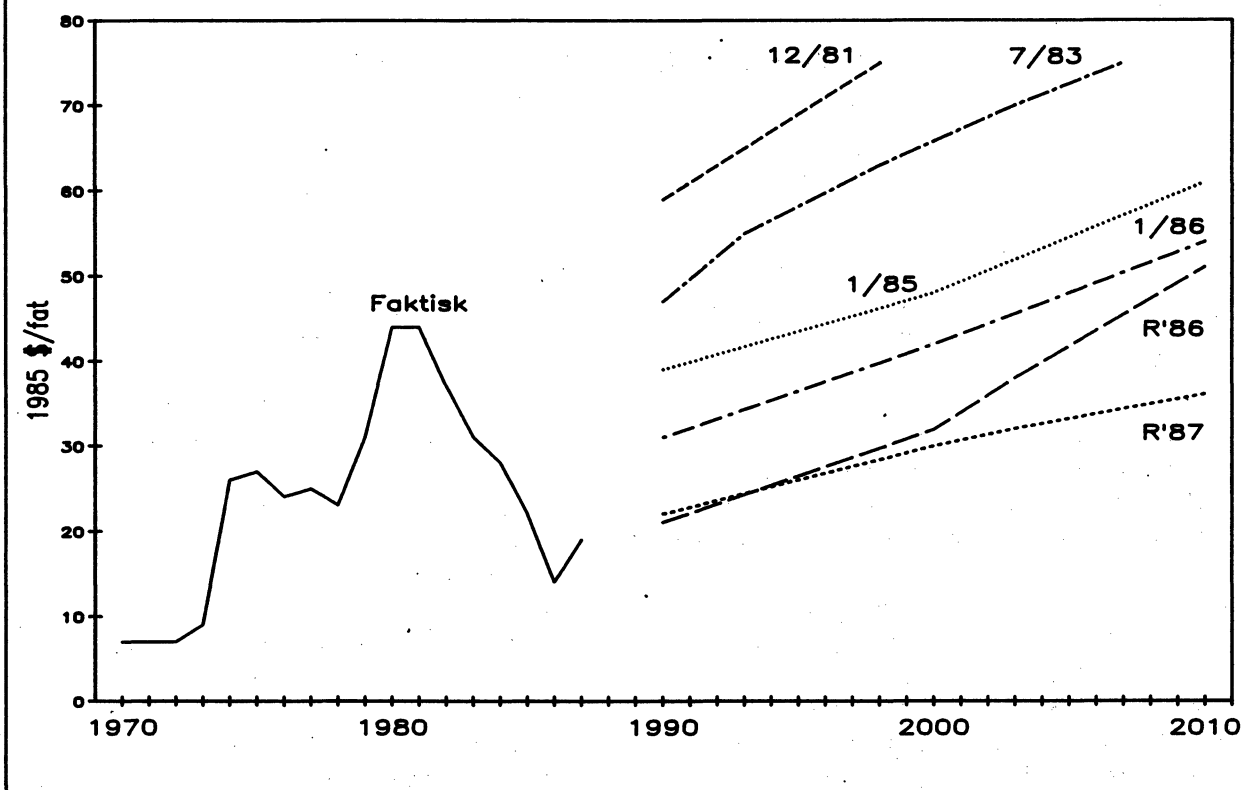
De fleste økonomiske framskrivninger for oljemarkedet gir en stigende oljepris utover på 1990-tallet. Slike trender er gjerne resultatet av bruk av langsiktige energimarkedsmodeller. Manne og Schrattenholzer (1988) refererer prognoser samlet inn fra en rekke institusjoner og personer over flere år. Inntil den sist utarbeidede (R87) har justeringen av den "typiske framskrivningen" (medianprognosen) tatt dagens oljepris som startpunkt, men grovt sett beholdt samme trend som den forutgående prognosen. Den siste undersøkelsen (prognoser gitt i 1987) viser imidlertid at flertallet nå tror på en avtakende trend (figur 3).

Medianprognosen stiger fra ca 23 dollar/fat i 1990 til ca 30 dollar/fat i 2000, deretter avtar veksttakten fram mot 2010. Om en tror på tilfeldige svingninger rundt denne mediantrenden, slik at prisen hele tiden vil ha en tendens til å bevege seg mot en langsiktig likevektsbane, vil det bryte med den prisprosess som er lagt til grunn for våre beregninger. Vår forutsetning er imidlertid at forventet framtidig pris er lik dagens pris pluss en eventuell trend. En tilsvarende form for usikkerhet kan i prinsippet spesifiseres rundt en langsiktig prisbane generert av en mer omfattende markedsmodell. Lønnsomhetskalkylen kan i så fall utføres etter akkurat det samme skjemaet som er brukt i våre beregninger. Den modellberegnete prisbanen kan oppfattes som forventet pris og brukes til å beregne forventet verdi av feltet ved umiddelbar utbygging. Det vil imidlertid fortsatt være stor usikkerhet omkring en rekke variable i modellen. Denne usikkerheten i markedet får en stadig ny informasjon om, og det kan lønne seg å vente på et bedre utgangspunkt før en bygger ut feltet. Forventet gevinst ved å vente må veies mot rentetapet på den forventede gevinst ved å starte opp med en gang. Med en mer komplisert underliggende økonomisk modell for oljeprisen blir altså prinsippene for lønnsomhetsberegningene de samme som i vår analyse, selv om beregningsresultatene tallmessig kan bli forskjellig.

Med dagens lave oljepriser kan en forsering

Figur 3

Faktiske og predikerte oljepriser

av investeringsaktiviteten i oljevirksoheten innebære en stor risiko for innteksttap i forhold til å utsette utbygging. Det er dette som er essensen i de modellberegningene som er gjennomført for Snorrefeltet. Følgelig kan de skisserte teoretiske overveielserne ovenfor gi støtte til myndighetenes aktuelle planer om å begrense investeringsnivået. Tilsvarende argumenter og resonneringer som her er brukt for Snorre, kan også framføres for andre oljefeltutbygginger. For å beregne verdireduksjonen i kroner må en kjenne utvinningsprofilen. Den relative verdireduksjonen derimot avhenger bare av "break even"-prisen. Verdireduksjonen på 7,9 mrd. kroner i tabell 1, er ca 70% av feltets verdi ved 25 dollar/fat-regelen. Tilsvarende tall for "break even"-priser på 10 og 12 dollar/fat er h.h.v. 15% og 32%. Dette antyder at det også kan være lønnsomt å utsette andre prosjekter, som f.eks Draugen og Heidrun. Dersom en likevel

- f.eks. av hensyn til leverandørindustrien
- ønsker videre utbygging, tilsier hensynet til samfunnsøkonomisk lønnsomhet at en igangsetter feltet med lavest "break even"-pris først.

=====

REFERANSER

=====

Lund, D. (1987): "Investment, taxes, and uncertainty, with application to the Norwegian petroleum sector." Memorandum nr.1 1987, Sosialøkonomisk Institutt, Universitetet i Oslo.

Manne, A.S. og L. Schrattenholzer (1988): "International energy workshop. Overview of poll responses and frequency distributions. IIASA, Laxenburg, Østerrike.

REFORMER I PERSONBESKATNINGEN 1986-1988

Av

Elizabeth Nygaard

1. INNLEDNING

I juni 1987 ga Stortinget sin tilslutning til hovedlinjene i Stortingsmelding nr. 35 (1986-87) om reformer i personbeskatningen. I følge Innst.S.nr.258 fra Finanskomiteen tar reformforslagene først og fremst sikte på å løse ett av de store problemene med skattesystemet slik det hadde utviklet seg, nemlig de høytløntes skattefordel av fradrag i inntekt. At inntektsfradragene, og i første rekke gjeldsrentefradragene, med tiden var blitt svært store hadde også svekket skattesystemets utjavnende evne. Det hadde redusert inntekten som skatten uliknes på, noe som igjen hadde gitt en tilbøyelighet til at skattesatsene måtte økes for å få inn ønsket proveny. Høye marginalsattesatser antas å føre til økte lønnskrav og å virke hemmende på tilbudet av arbeid.

I tillegg til å bedre fordelings- og effektivitetsvirkningene av skattesystemet ønsket Stortinget ved reformen å bedre barnefamilienes kår og å gjøre ektefellers valg mellom arbeid i eller utenfor hjemmet mer reelt.

I denne artikkelen undersøkes hvor langt skatteomleggingen til nå har kommet i oppfyllelse av målene som ble nevnt i skattemeldingen. Etter å ha redegjort for hovedtrekkene i reformen sammenliknes skattereglenes virkning før og etter reformen på følgende målstørrelser:

- høytløntes skattefordel av store inn-

tektsfradrag

- marginalsattesats
- gjennomsnittsskattesats
- gifte kvinners marginalsatt
- skattefordel for barnefamilier

Alle beregningene er foretatt på typehusholdsmodellen KFS, som gir skatt og disponibel inntekt for husholdninger med ulike kjennetegn. Ved valg av husholdningstyper kan vi et stykke på vei belyse om reformen har virket etter hensikten.

Skattereglene for 1986 representerer det "gamle" skattesystemet, mens de vedtatte reglene for 1988 representerer skattereformen så langt den til nå er gjennomført.

2. BEHOVET FOR EN REFORM OG HOVEDTREKK VED SKATTEREFORMEN

Et hovedproblem ved det gamle skattesystemet var at inntektsgrunnlaget for den progressive skatten ikke ga uttrykk for skattebetalers økonomiske evne. For de fleste skatteyttere har mange av fradragene i inntekt ikke representert "utgifter til inntekts ervervelse", idet de ikke har hatt en motpost på inntektssiden som avspeilet de reelle inntekter eller inntektsmuligheter. Eksempler på slike fradrag er fradraget for fagforeningskontingent og gjeldsrentefradrag. For lønnstakere kan gjeldsrenter også sies å være utgifter til kredittfinansiert konsum. Bare for boliger stipuleres det en inntekt, og denne er langt mindre enn markedsverdien av å leie ut boligen. Konse-

kvensen av dette har vært at endel utgifter ble subsidiert, og mest for dem med høye inntekter. Dette har ført til stor etter-spørsel etter kreditt og store økninger i gjeldsrentefradraget. Resultatet har vært en svekkelse av inntektsgrunnlaget for skatten. For å få inn ønsket proveny, har det krevd økning i skattesatser, - som igjen har skapt de problemene høye marginalsatser fører med seg.

I innstillingen fra Finanskomiteen om reformer i personbeskatningen drøftes innholdet i skattenes inntektsgrunnlag (nettoinntekten). Flertallet i komiteen mente at "en reform av skattesystemet fortsatt må ha beskatning av nettoinntekt som et hovedfundament". Det vises til skatteloven av 1911 der nettoinntekten var gitt et konsekvent innhold utfra endel sentrale prinsipper, og skulle gi uttrykk for skatteyterens økonomiske evne.

Skattereformen griper delvis fatt i nettoinntektsbegrepet; den stipulerte inntekten av egen bolig økes, og det strammes inn i et par av inntektsfradragene: reisefradraget og fradraget for egen pensjonsforsikring reduseres. Men istedet for å gjennomføre en dyptgripende endring i nettoinntektsbegrepet, defineres et nytt mer bruttopreget inntektsgrunnlag for to nye skatter, den såkalte helsedelen i folketrygden og toppskatten. Disse omtales heretter sammen med pensjonsavgiften til folketrygden som "bruttoskatten". Økt bruttoskatt motsvares av reduserte skattesatser på nettoinntekt ved at progresjonssatser og -trinn reduseres. Dette innebærer blant annet at kapitalinntekter blir relativt mindre skattlagt fordi de ikke inngår i inntektsgrunnlaget for bruttoskatten, mens lønnsinntekt blir relativt mer skattlagt.

De viktigste enkeltelementene i skattevedtaket for 1988 var:

- Progresjonen i statsskatten ble redusert ved færre og lengre progresjonstrinn.
- Sykedelen av medlemsavgiften til folke-

trygden som ble regnet av nettoinntekt ble erstattet med en helsedel som utliknes på summen av pensjonsgivende inntekt, pensjoner, føderåd mv og aksjeutbytte i norske selskaper. For lønnstakere tilsvarer pensjonsgivende inntekt lønn uten noen fradrag. Næringsdrivende derimot får fradrag for en viss del av renteutgiftene og for en del andre utgifter, f.eks avskrivninger og fondsavsetninger.

- Økt bruttoskatt for de med høyere inntekter ved at det ble innført en toppskatt til staten for inntekter over 180000 kr i skatteklasser 1 og 225000 kr i skatteklasser 2. Toppskatten utliknes på det samme inntektsgrunnlaget som helsedelen.

- Økning i fellesskatten som utliknes på nettoinntekten.

- 12G-begrensningen ved beregning av pensjonsdelen av medlemsavgiften til folketrygden ble opphevet. Dette ble motsvart av en reduksjon av satsene på de øverste trinnene i progresjonstabellen.

- Økninger i satsene for barnetrygden.

- Innstramminger i reglene for sparing med skattefradrag (SMS) og aksjesparing med skattefradrag (AMS).

- Innstramminger i reisefradraget.

- Innstramminger i fradraget for egen pensjonsforsikring.

- Fordelen ved billige lån fra arbeidsgiver ble innlemmet i inntektsgrunnlaget for bruttoskatten.

For å kunne sammenlikne virkningene av skattesystemet før og etter reformen, er 1986-reglene prisjustert slik at de måles i 1988-kroner. Alle beløpene i 1986-reglene er multiplisert med en indeks lik 1.148. Prisstigningen fra 1986 til 1987 ble 8.7 prosent og prisstigningen fra 1987 til 1988 er antatt å ville bli 5.6 prosent.

I tillegg til å være et virkemiddel i fordelings- og allokeringspolitikken, har skattesystemet en konjunkturregulerende oppgave. Ved drøfting av skattereformer er det derfor vanlig å sammenlikne alternativer som gir det samme skatteprovenyet, fordi en da lettere kan se strukturforskjeller i alternativene, selv om noen kan mene at poenget med en skattereform nettopp kan være endringer i skattenivået. Vårt referansealternativ, som er prisjusterte 1986-regler, er ikke korrigert for eventuell konjunkturbestemt provenyendring i perioden.

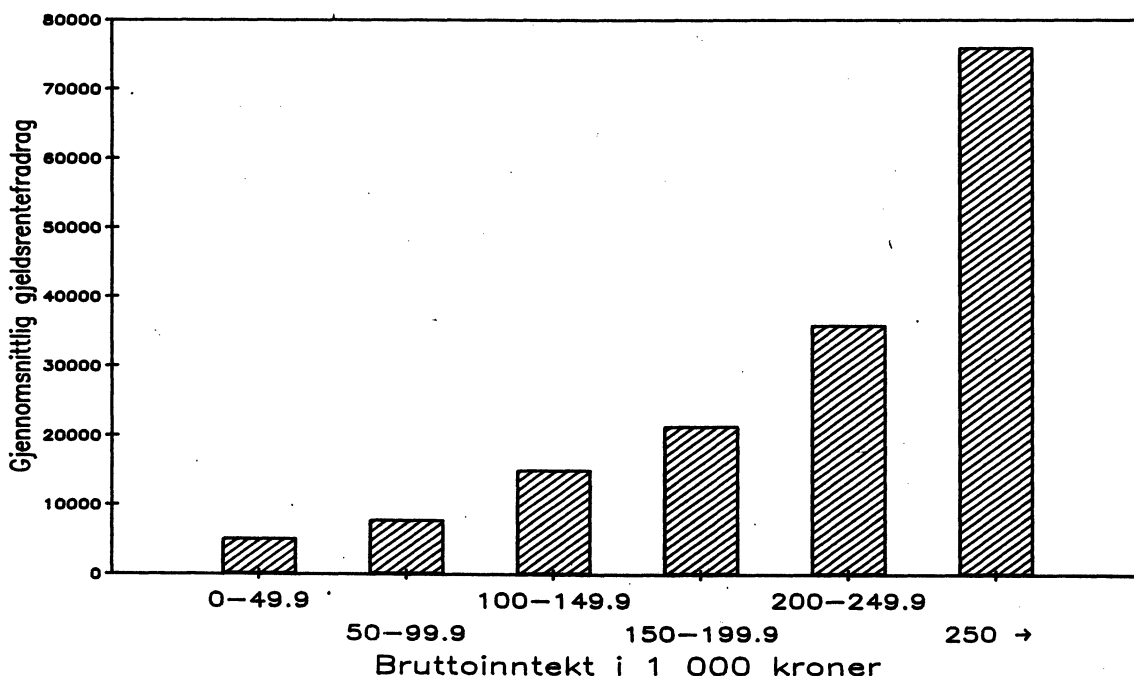
Jeg har begrenset meg til å se på virkningene for personer som har all inntekt i form av lønnsinntekt, og tar ikke med innstramningene i inntektsfradragene, SMS- og AMS-ordningene og beskatning av rimelige lån fra arbeidsgiver.

3. HØYTLØNTES SKATTEFORDEL AV INNTEKTSFRADRAG

Ved enhver nettoskatt (skatt på nettoinntekt = bruttoinntekt - inntektsfradrag) vil skattefordelen av fradragene være større jo større fradraget er. Er nettoskatten progressiv vil skattefordelene også være større jo større bruttoinntekten er. Slik er det med inntektsskatten til staten. Skatten er progressiv og den utliknes på nettoinntekten. I de senere år har det vært en meget stor økning i inntektsfradragene og spesielt i gjeldsrentefradragene. I følge inntektsstatistikken er gjeldsrentefradragene i gjennomsnitt størst hos dem med høye inntekter, noe som framgår av figur 1. Skattefordelen til denne gruppen blir derfor stor både fordi de før inntektsfradrag har en høy marginalsatt og fordi deres relativt store

Figur 1

Gjeldsrentefradrag for lønnstakere i ulike bruttoinntektsgrupper. Gjennomsnitt for positive beløp 1985

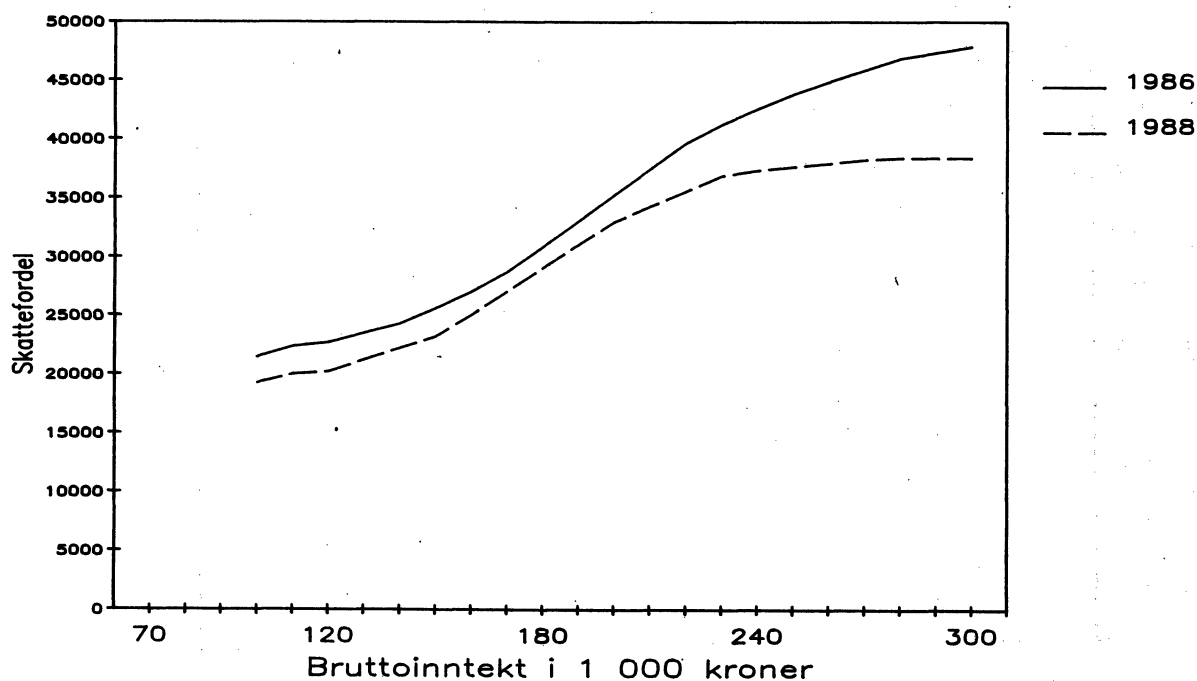

Tabell 1. Skattefordel som følge av inntektsfradrag utover standardfradrag i 1986 og 1988. Skatteklass 1, ingen barn.

Brutto- inntekt	Inntektsfradrag 20000		Inntektsfradrag 40000		Inntektsfradrag 80000	
	1986	1988	1986	1988	1986	1988
80000	5644	5000				
100000	5880	5000	11524	10000		
120000	5904	5230	11784	10230	22708	20230
140000	6880	7000	12784	12230	24308	22230
160000	8364	7830	15244	14830	27028	25060
180000	9721	9000	18085	16830	30869	29060
200000	10286	9159	20007	18159	35251	32989
220000	11280	9600	21566	18759	39651	35589
240000	11280	9600	22560	19200	42567	37359
260000	12048	9600	23328	19200	44894	37959
280000	12280	9600	24328	19200	46888	38400
300000	12280	9600	24560	19200	47888	38400

Figur 2

Skattefordel av inntektsfradrag som funksjon av inntekt når inntektsfradraget er 80 000 kr. Skatteklass 1

fradrag bringer dem langt nedover på progresjonstabellen. Som nevnt tidligere ville dette ikke vært noe problem dersom fradragene hadde representert utgifter til inntekts ervervelse. Det gjør de i stor grad ikke. Et hovedformål med skattereformen er derfor å redusere de høytløntes skattefordel av store gjeldsrentefradrag.

Tabell 1 viser forskjellen i skatt mellom dem uten inntektsfradrag utover standardfradrag og dem med inntektsfradrag på 20000 kr, 40000 kr og 80000 kr utover standardfradrag i 1986 og 1988 for ulike nivåer på bruttoinntekten. Tabellen gjelder for enslige uten barn. Det samme er illustrert i figur 2.

Siden 1986 har skatteletten av et inntektsfradrag på 20000 kr blitt redusert med vel 2500 kr for de høyeste inntektene og mindre jo lavere bruttoinntektene er. Skatteletten av inntektsfradrag på 80000 kr er redusert

med nesten 10000 kr for de høyeste inntektene.

Figur 3 viser skatt som funksjon av fradrag når bruttoinntekten er 150000 kr. Vi ser at skatten faller betydelig når inntektsfradragene øker, også etter 1988-reglene.

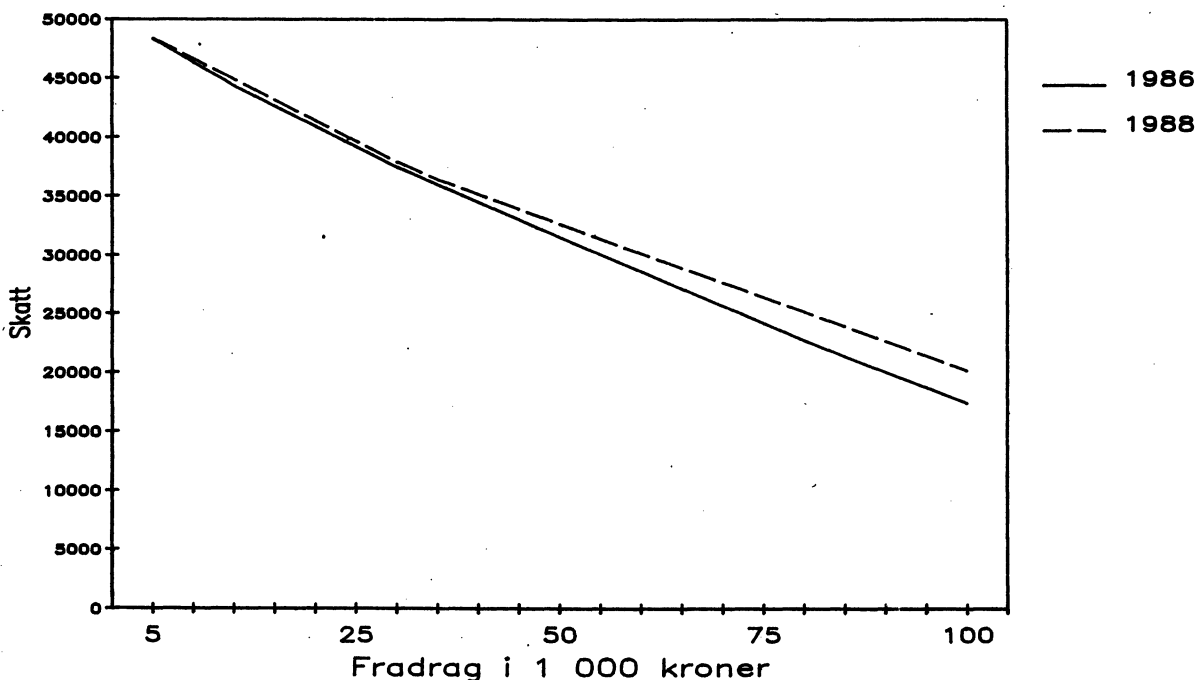
Inntektsfradragene gir fremdeles størst skattefordel for de høyeste inntektene. Men reformen har redusert noe av de høytløntes fordel. Dette skyldes dels reduserte nettoskattesatser og dels at progresjonstrinnene er blitt lengre.

4. MARGINALSKATT

Et annet formål med skattereformen var å redusere marginalskatten, den såkalte overtidsskatten. Begrunnelsene for dette var

Figur 3

Skatt som funksjon av inntektsfradrag
når inntekten er 150 000 kroner.
Skatteklasser 1

flere. Både hensynet til redusert betydning av fradrag og hensynet til arbeidstilbudet var nevnt. Økende marginalsatter vil kunne vri personenes tilpasning av arbeid og fritid mot mer fritid - og altså redusert arbeidsinnsats. I 1988 ble satsene og antall trinn i den progressive statskatten redusert. Samtidig økte bruttoskatten. Mens nettoskatten var mindre progressiv i 1988 enn i 1986, var bruttoskatten mer progressiv. Tabell 2 viser de samlede marginalskattesatsene før og etter reformen for ulike bruttoinntekter og ved alternative inntektsfradrag utover standardfradrag.

For dem uten andre inntektsfradrag enn standardfradrag har marginalsattesatsen blitt mindre på inntektstrinn over 200000 kr og under 120000 kr. Men for inntekter rundt gjennomsnittlig industriarbeiderlønn, 120000 kr til 180000 kr, er marginalsatten høyere etter reformen. For dem med inntektsfradrag på 40000 kr og 80000 kr utover standardfradrag er marginalsattesatsen blitt høyere for inntekter fra 160000 - 180000 kr og opp til drøyt 200000 kr. Målet om reduserte marginalsatter er altså ikke oppfylt for betydelige grupper.

5. GIFTE KVINNERS MARGINALSKATT

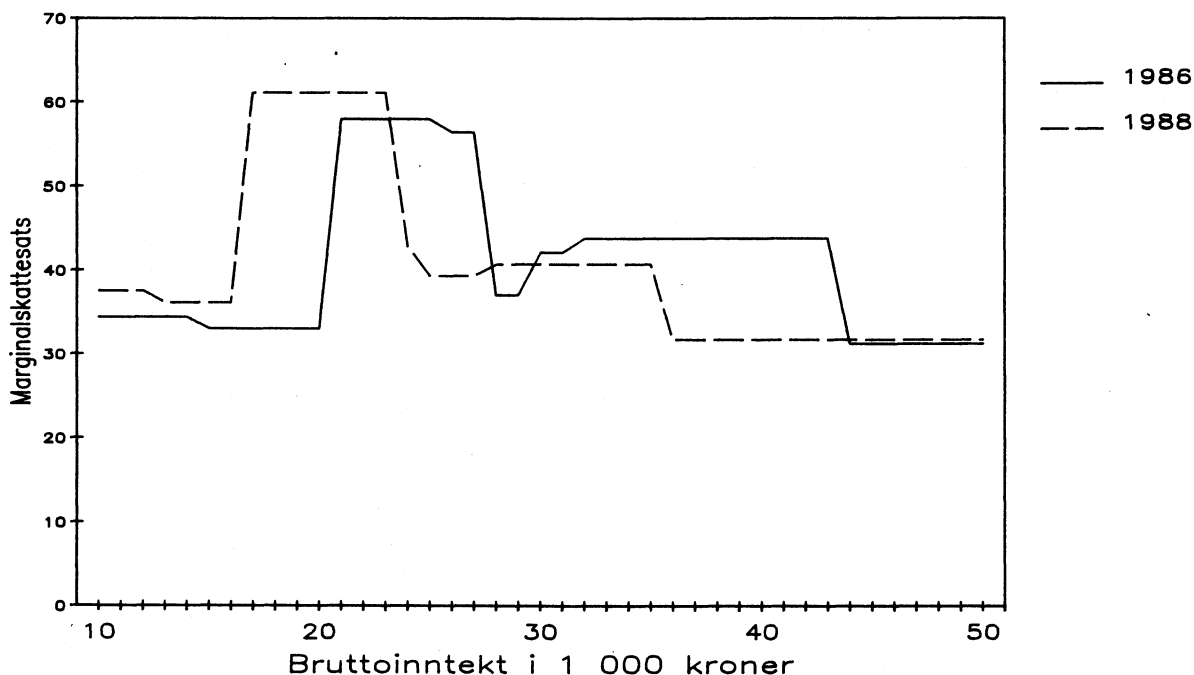
Når begge ektefeller har inntekt kan de enten liknes felles, dvs. at inntektene deres slås sammen og beskattes som en inntekt, eller de kan liknes hver for seg. Slik skattesystemet har vært utformet, har det lønnet seg for familien som helhet å bli liknet felles når en av inntektene har vært liten, og å liknes særskilt når den "minste" inntekten (heretter kalt hennes inntekt) har vært over en viss størrelse. Dette har medført at hennes marginalsatt har vært svært høy når inntekten har vært liten og hun er liknet sammen med mannen. Når inntekten er over et visst nivå, der særskilt likning er mest lønnsomt, er marginalsatten betydelig lavere. Etter dette stiger marginalsatten med økende inntekt. På grunn av de såkalte avtrappingsregler for betaling av pensjonsavgift til folketrygden, er marginalsatten på svært lave inntekter meget høy. Vi har altså det bemerkelsesverdige fenomenet at for svært lave inntekter er marginalsattene meget høye.

Tabell 2. Marginalsattesats for ulike bruttoinntekter når inntektsfradrag utover standardfradrag er henholdsvis 0 kr., 40000 kr. og 80000 kr. Skattekasse 1, ingen barn.

Brutto- inntekt	Inntektsfradrag 0		Inntektsfradrag 40000		Inntektsfradrag 80000	
	1986	1988	1986	1988	1986	1988
80000	36.8	34.2				
100000	36.8	34.7	33.8	34.2		
120000	41.8	44.2	36.8	34.2	33.8	34.2
140000	41.8	44.2	36.8	34.2	33.8	34.2
160000	53.8	54.2	41.8	44.2	36.8	34.2
180000	58.8	60.2	41.8	50.2	36.8	40.2
200000	63.8	63.2	53.8	60.2	41.8	50.2
220000	63.8	63.2	58.8	60.2	41.8	50.2
240000	63.8	63.2	63.8	63.2	53.8	60.2
260000	68.8	63.2	63.8	63.2	58.8	60.2
280000	68.8	63.2	63.8	63.2	63.8	63.2
300000	68.8	63.2	68.8	63.2	63.8	63.2

Figur 4

Hennes marginalsattesats som funksjon av hennes inntekt, når hans inntekt er 150 000 kroner

Skattereglenes utforming har gjort det lite lønnsomt for kvinner å arbeide lite. Et uttrykt formål i skattemeldingen var å redusere kvinners høye marginalsatt på lave inntekter. Figur 4 viser hennes skatt som funksjon av hennes inntekt i 1986 og 1988 når mannens inntekt er 150 000 kr.

For de laveste verdiene av hennes inntekt er marginalsakten høyere nå enn før. Det skyldes at for inntekter mellom 150 000 kr og 180 000 kr er marginalsattesatsene i klasse 2 i statsskatten høyere etter reformen enn før. At "skattepukkelen" er flyttet mot venstre skyldes at de nominelle grensene i avtrappingsreglene for folketrygdens pensjonsavgift er uendret; følgelig er realverdien av grensene redusert. Når hennes inntekt er mellom ca 30 000 kr og ca 35 000 kr er marginalsakten lavere etter reformen fordi marginalsatsene i klasse 2 i statsskatten for inntekter rundt 190 000 kr

er lavere. Etter skattereformen er punktet der hennes marginalsatt faller fordi det lønner seg å gå over til særskilt likning, flyttet mot venstre. Det skyldes at forskjellen mellom klasse 1 og klasse 2 er blitt mindre.

Skatteomleggingen har altså redusert det området der kvinnens marginalsatt er svært høy. Samtidig øker marginalsakten for mange av dem som har inntekter utenfor dette området. Men om reformen har lyktes i å gjøre ektefellers valg mellom arbeid i hjemmet eller arbeid utenfor hjemmet mer reelt, kan vi ikke si her.

6. GJENNOMSNIITSSKATT

De store økningene i bruken av inntektsfradrag har ført til store reduksjoner i inn-

Tabell 3. Gjennomsnittsskattesats for ulike bruttoinntekter når inntektsfradrag utover standardfradrag er 0, 40000 kr og 80000 kr. Skattekasse 1.

Brutto- inntekt	Inntektsfradrag 0		Inntektsfradrag 40000		Inntektsfradrag 80000	
	1986	1988	1986	1988	1986	1988
80000	26.7	26.5				
100000	28.7	28.0	17.2	18.0		
120000	30.1	29.3	20.3	20.7	11.2	12.4
140000	31.8	31.4	22.6	22.7	14.4	15.5
160000	33.9	33.5	24.4	24.2	17.0	17.9
180000	36.4	35.8	26.3	26.5	19.2	19.7
200000	38.6	38.3	28.6	29.3	21.0	21.8
220000	40.9	40.6	31.1	32.1	22.9	24.4
240000	42.8	42.5	33.4	34.5	25.1	26.9
260000	44.7	44.1	35.8	36.7	27.5	29.5
280000	46.5	45.4	37.8	38.6	29.7	31.7
300000	47.9	46.6	39.8	40.2	32.0	33.8

tektsgrunnlaget for statsskatten. Som vi viste i figur 2 har inntektsfradragene i gjennomsnitt vært størst for de høyeste bruttoinntektene. Fordelingseffekten av progresjonsskatten er derfor blitt mindre enn tilsiktet.

Tabell 3 viser gjennomsnittsskatten i 1986 og 1988 for ulike nivåer av bruttoinntekten og alternative størrelser på inntektsfradrag utover standardfradrag.

Tabellen viser at for dem uten inntektsfradrag utover standardfradrag ble skatten redusert for alle nivåer på bruttoinntekten. For dem med store inntektsfradrag var det en moderat skatteskerping fra 1986 til 1988, og størst skkerping for de høyeste inntektene.

Skattereformen har altså ført til en omfordeling av skatten fra dem uten fradrag til dem med store fradrag og høye inntekter.

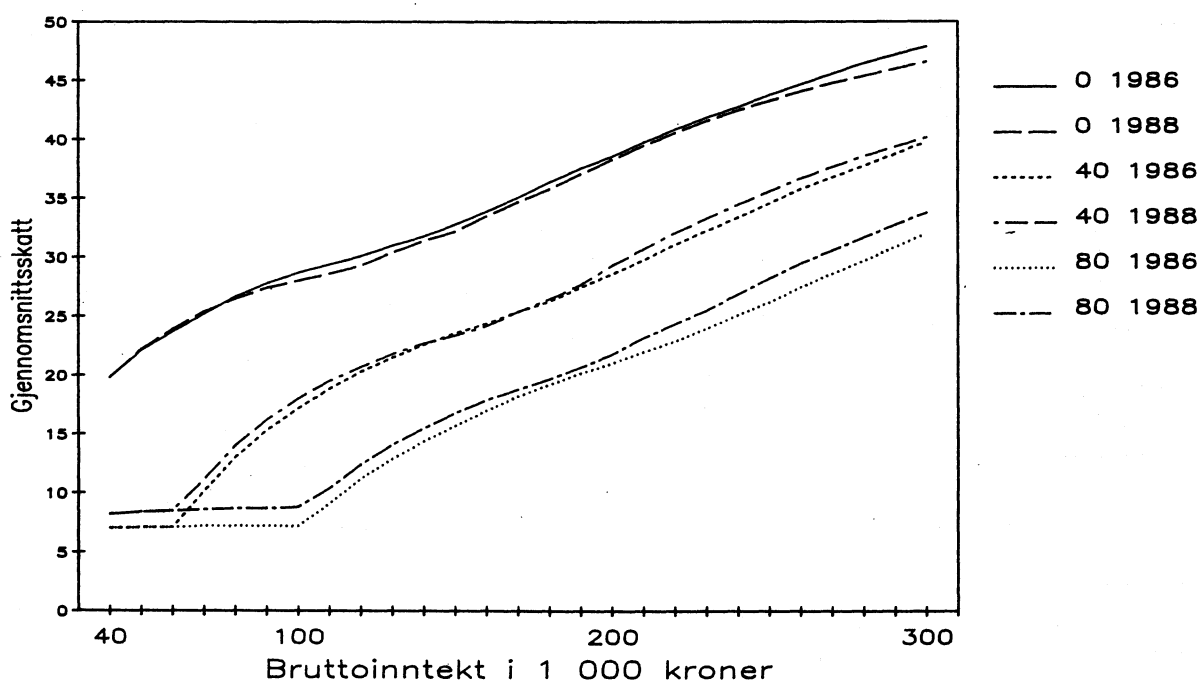
En person med en gitt bruttoinntekt og et gitt inntektsfradrag vil betale mindre statsskatt når progresjonssatsene reduseres. Og av to personer med lik bruttoinntekt, men ulikt inntektsfradrag, vil fremdeles den med

størst inntektsfradrag betale minst statsskatt. Dersom det er slik at inntektsfradragene øker med bruttoinntekten, vil yttertilfellet med flat nettoskatt fungere regressivt; statsskatten faller med økt bruttoinntekt.

Det er mange måter å beskrive i hvilken grad et skattesystem virker utjavnende. En måte kan være å se på gjennomsnittsskatten som funksjon av inntekten. Dersom skatten øker med inntekten, virker skattene utjavnende, og jo brattere kurven er, jo mer utjavnende virker de. Figur 5 viser gjennomsnittsskattesatsen som funksjon av bruttoinntekten før og etter skatteomleggingen når inntektsfradragene utover standardfradrag er 0 kr, 40000 kr og 80000 kr. Vi ser at gjennomsnittsskatten øker med inntekten både før og etter reformen. Men helningen på kurvene er ikke vesentlig endret. Illustrert på denne måten har skattereformen ikke bidratt til økt omfordeling. Men vi vet at inntektsfradragene i gjennomsnitt øker med inntektene. Reformen har redusert fordelingen av inntektsfradrag mest for dem med høye inntekter og store fradrag, og det er derfor grunn til å regne med at reformen har fjernet noe av de uheldige fordelingsvirk-

Figur 5

Gjennomsnittsskattesats som funksjon av inntekt når fradrag i inntekt er 0 kr, 40 000 kr og 80 000 kr

ningene det gamle skattesystemet skapte.

7. BARNEFAMILIER

Følgende elementer i skattesystemet er spesielt utformet for å bedre de disponible inntektene til barnefamiliene:

- barnetrygd
- forsørgerfradrag i skatt
- foreldrefradrag i inntekt.

Skattekasse 2 blir i den politiske debatt ofte også betraktet som et familiepolitisk virkemiddel, selv om likningsmåten er uavhengig av om familien har barn eller ikke. Skattekasse 2 og verdien av husmødres arbeid i hjemmet er et kontroversielt tema som ikke skal drøftes i denne artikkelen.

"Skattefordelen" av barnetrygd og forsørgerfradrag i skatt er åpenbar. Tabell 4 viser disse stønadene i 1986 og 1988. 1986-beløpene er prisjustert.

Barnetrygden økte i 1988, men realverdien av forsørgerfradraget er redusert fordi den

Tabell 4. Barnetrygd og forsørgerfradrag 1986 og 1988 målt i 1988-kr.

	1986	1988
Barnetrygd 1. barn	6144	7188
2. barn	6778	7680
3. barn	8403	9096
4. barn	9120	9720
Forsørgerfradrag pr. barn 0-17 år	2089	1820
17-20 år	2916	2540

nominelle verdien ikke er endret.

Hvor mye foreldrefradraget i inntekt betyr i skattereduksjon er avhengig av inntekten. Tabell 5 viser skattereduksjonen som følger av maksimal størrelse på foreldrefradraget for tre ulike nivåer på bruttoinntekten. (Maksimalverdien for to eller flere barn var i 1986 på 14500 kr.)

Tabell 5. Skattefordel som følge av foreldrefradraget i inntekt (maksimalverdien for to eller flere barn) skatteklasse 1.

Bruttoinntekt	1986	1988
80000	4759	3625
110000	4894	3625
140000	5727	5075

Vi ser at foreldrefradragets betydning er redusert siden 1986. Det skyldes at den nominelle verdien ikke er endret og at skattereduksjonen av inntektsfradrag generelt er redusert. Det er uvisst om dette er tilsiktet. Det avhenger i tilfelle av om utgifter til barnepass anses som nødvendige for å framskaffe inntekten, eller om barn og utgifter til pass av dem betraktes som konsum.

Tabell 6 viser "barnefamilievirkemidlenes" samlede bidrag til bedring i disponibel inntekt for en familie med to barn under 14 år og med maksimalt foreldrefradrag.

Stønaden til barnefamiliene er noe større

Tabell 6. Samlet skattefordel for familie med to barn under 14 år, og maksimalt forsørgerfradrag.

Bruttoinntekt	1986	1988
80000	21859	22133
110000	21994	22132
140000	22827	23583

etter skattereformen enn før, men forskjellen er forholdsvis ubetydelig.

8. SAMMENFATNING OG KONKLUSJON

Denne gjennomgangen av skattereformen slik den til nå er gjennomført har vist at de høytlønnes skattefordel av inntektsfradrag er redusert, selv om denne gruppens skattefordel fremdeles er stor.

Samlet marginalsatt for netto- og brutto-satt er derimot jevnt over ikke redusert. Gifte kvinners marginalsatt er lavere for enkelte inntektsnivåer, men å si hvilke virkninger dette får for kvinnes arbeids-tilbud krever andre typer analyser.

Endringer i gjennomsnittsskatten tyder på en omfordeling av skatten fra dem med svært lave eller svært høye inntekter og ingen fradrag til dem med store inntektsfradrag. I gruppen som får skattelette finner vi personer som antakelig er kommet langt i karrieren, har nedbetalt boligen og fått barna "ut av redet", og helt unge mennesker som ikke har etablert seg med hjem og familie. Personer i etableringsfasen kommer derfor gjennomgående dårligere ut nå enn tidligere. Av disse får de med høye inntekter større skatteskjerpelse enn de med lave inntekter.

Skattesystemets bidrag til å bedre de disponible inntektene for barnefamiliene er blitt litt større. Dette skyldes økninger i satsene for barnetrygden, og er uavhengig av strukturendringene skattereformen førte til.

Skattereformen så langt har gitt oss flere skatter og nye inntektsgrunnlag for skattene. Hovedformålet med skattereformen slik det er uttrykt av Stortingets flertall, nemlig å redusere de høytlønnes fordel av inntektsfradrag, er oppfylt. De andre målene er derimot ikke i samme grad oppfylt, og skattesystemet er blitt mer uoversiktlig.

I det videre arbeidet med skattereformen bør det fortsatt legges vekt på å finne et inn-

tektsgrunnlag for skattene som gir uttrykk for skattebetalernes økonomiske evne. Dette krever ytterligere oppjustering av inntektsposter og sanering av fradragposter. Vi vil

da kunne få et skattesystem som er mer oversiktlig for den enkelte skatteyder, som er mer rettferdig og som kan gi en mer effektiv utnyttelse av ressursene.

TABELL- OG DIAGRAMVEDLEGG

Innhold

Side

A. NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A1: Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Faste 1986-priser	1*
Tabell A2: Bruttonasjonalprodukt etter næring. Faste 1986-priser	2*
Tabell A3: Bruttoproduksjon etter næring. Faste 1986-priser	3*
Tabell A4: Vareinnsats etter næring. Faste 1986-priser	4*
Tabell A5: Privat konsum. Faste 1986-priser	5*
Tabell A6: Bruttoinvestering i fast kapital. Faste 1986-priser	6*
Tabell A7: Eksport. Faste 1986-priser	7*
Tabell A8: Import. Faste 1986-priser	8*
Tabell A9: Sysselsetting etter næring. Prosentvis endring fra 1986 til 1987	9*
Tabell A10: Lønnsøkning etter næring. Prosentvis endring fra 1986 til 1987.	10*
Tabell A11: Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse	11*
Tabell A12: Bruttonasjonalprodukt etter næring	12*
Tabell A13: Bruttoproduksjon etter næring	13*
Tabell A14: Vareinnsats etter næring	14*
Tabell A15: Privat konsum	15*
Tabell A16: Bruttoinvestering i fast kapital	16*
Tabell A17: Eksport	17*
Tabell A18: Import	18*
Tabell A19: Utenriksregnskap	19*
Tabell A20: Disponibel inntekt og sparing for Norge	20*
Tabell A21: Faktorinntekt etter næring	21*
Tabell A22: Lønnskostnader etter næring	22*
Tabell A23: Driftsresultat etter næring	23*
Tabell A24: Faktorinntekt etter institusjonell sektor	24*
Tabell A25: Husholdninger. Inntekter, utgifter og sparing	24*
Tabell A26: Offentlig forvaltning. Inntekter, utgifter og sparing	25*
Tabell A27: Finansinstitusjoner. Inntekter, utgifter og sparing	26*
Tabell A28: Ikke-personlige foretak. Inntekter, utgifter og sparing	26*

B. KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Tabell B1: Olje- og gassproduksjon	27*
Tabell B2: Produksjonsindeksen etter næring og anvendelse	27*
Tabell B3: Industriproduksjon - produksjonsindeksen	27*
Tabell B4: Ordretilgang - industri	28*
Tabell B5: Ordreserver - industri	28*
Tabell B6: Lagerbeholdning	29*
Tabell B7: Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen	29*
Tabell B8: Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer	29*
Tabell B9: Industriinvesteringer i verdi - investeringsundersøkelsen	30*
Tabell B10: Boligbygging	30*
Tabell B11: Detaljomsetningsvolum - sesongjustert indeks	30*
Tabell B12: Detaljomsetningsvolum mv. - endring fra foregående år	30*
Tabell B13: Timefortjeneste	31*
Tabell B14: Konsumprisindeksen	31*
Tabell B15: Engrospriser	31*
Tabell B16: Utenrikshandelen - verditall	32*
Tabell B17: Utenrikshandelen - indekser	32*

	Side
Diagrammer	
Olje- og gassproduksjon	33*
Produksjonsindeksen	33*
Ordreindeksen - industri	34*
Byggearealstatistikk og boliglån, nye boliger	35*
Ordreindeksen - anleggsvirksomhet	35*
Arbeidsledighet og sysselsetting	36*
Antatte og utførte investeringer i industrien	36*
Lager	36*
Detaljomsetning m.v.	36*
Lønninger	37*
Konsum- og engrospriser	37*
Utenrikshandel	37*
C. INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET	
Tabell C1: Produksjon av råolje på norsk sokkel	38*
Tabell C2: Produksjon av naturgass på norsk sokkel	39*
Tabell C3: Leteaktivitet på norsk sokkel	40*
Tabell C4: Påløpte kostnader til leting etter olje og gass på norsk sokkel	41*
Tabell C5: Påløpte investeringskostnader til feltutbygging på norsk sokkel	41*
Tabell C6: Råoljepriser pr. fat	42*
D. NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND	
Tabell D1: Bruttonasjonalprodukt	43*
Tabell D2: Privat konsum	43*
Tabell D3: Offentlig konsum	43*
Tabell D4: Bruttoinvesteringer	44*
Tabell D5: Eksport av varer og tjenester	44*
Tabell D6: Import av varer og tjenester	44*
E. KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET	
Tabell E1: Sverige	45*
Tabell E2: Storbritannia	45*
Tabell E3: Forbundsrepublikken Tyskland	45*
Tabell E4: Frankrike	45*
Tabell E5: USA	46*
Tabell E6: Japan	46*

1*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A1. BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER ANVENDELSE. 1)
I faste 1986-priser. Mill.kr

	1986*	1987*	-----1986-----				-----1987-----			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Bruttonasjonalprodukt ..	514578	519153	123704	124754	129362	136756	127563	125390	128700	137500
Innenlandsk bruk av										
varer og tjenester	532417	522000	125521	135046	134962	136888	124275	124265	133831	139629
Privat konsum	278764	272597	65434	69718	68209	75403	64559	66648	67531	73859
Offentlig konsum	102005	105813	24246	25081	25030	27649	25522	26064	25789	28438
Statlig konsum	39224	41346	8550	9386	9334	11953	9405	9947	9673	12322
Sivilt	23937	24426	5487	5898	6149	6403	5779	6261	6013	6373
Militært	15287	16920	3063	3488	3186	5551	3626	3686	3659	5949
Kommunalt konsum ...	62782	64467	15695	15695	15695	15695	16117	16117	16117	16117
Bruttoinvestering	151648	143591	35842	40247	41724	33836	34194	31554	40510	37333
Bruttoinvestering i										
fast kapital	146133	142677	27079	51655	32895	34504	27278	29516	45938	39946
Investering i										
oljevirksomhet ...	36175	29518	3957	22521	4243	5454	2993	4583	16795	5146
Bygninger og										
anlegg	69306	71877	15058	16147	18422	19678	16477	16571	18310	20519
Skip og båter	-4803	-81	-1821	601	-948	-2634	-1401	-1924	622	2622
Annet transport-										
materiell	14153	10670	3258	3912	3725	3259	2516	2844	2738	2572
Maskiner, redskap,										
inventar ellers ..	31301	30693	6627	8475	7453	8747	6692	7442	7474	9086
Lagerendring	5515	914	8763	-11409	8829	-668	6917	2038	-5428	-2613
Oljeplattformer										
under arbeid	-3301	-1994	4515	-13498	2909	2773	2928	2837	-9040	1280
Eksport	194629	195302	49161	45856	46427	53185	50519	49712	45198	49873
Import	212469	198149	50977	56148	52028	53316	47230	48587	50330	52002

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

2*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A2. BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER NÆRING. 1)
I faste 1986-priser. Mill.kr

	1986*	1987*	1986				1987			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Bruttonasjonalprodukt ..	514578	519153	123705	124755	129362	136757	127563	125390	128700	137500
Næringsvirksomhet	394008	405549	95385	93346	100417	104861	100534	96674	100809	107530
Primærnæringer	16714	17990	2954	1983	8100	3677	3329	1832	8758	4070
Jordbruk	9536	10457	820	-58	6778	1996	980	23	7385	2069
Skogbruk	2764	2949	1215	677	213	661	1307	694	229	720
Fiske og fangst	4414	4583	919	1365	1110	1020	1042	1114	1144	1282
Oljeutvinning og rør- transport	55625	62875	14760	10891	13872	16102	16568	15435	13703	17169
Utvinning av råolje og naturgass	50021	56600	13217	9782	12530	14493	14872	13885	12421	15422
Rørtransport	5604	6276	1543	1109	1342	1610	1696	1550	1282	1748
Industri og berg- verksdrift	76482	77346	19065	19560	17618	20239	20178	19134	17833	20201
Bergverksdrift	1409	1317	310	394	322	383	325	350	306	337
Skjermet industri ..	20392	20753	4826	5316	4906	5344	5090	5185	4972	5506
Utekonkurrerende industri	13658	14186	3474	3441	3257	3486	3656	3535	3344	3651
Hjemmekonkurrerende industri	41023	41090	10455	10409	9134	11026	11108	10064	9211	10707
Elektrisitetsforsyning	19155	20541	5989	4233	3811	5123	6520	4449	3840	5731
Bygge- og anleggs- virksomhet	28178	29013	6191	6732	7370	7885	6675	6805	7337	8195
Varehandel	54720	52087	12342	14309	13040	15029	12091	12926	12609	14460
Utenriks sjøfart og oljeboring	12016	8545	2658	3531	3186	2641	1997	2302	2059	2187
Utenriks sjøfart ...	9306	6428	1709	2784	2538	2276	1627	1730	1483	1588
Oljeboring	2710	2117	950	747	648	365	370	571	576	600
Samferdsel	30060	30990	6901	7194	7745	8220	7311	7614	7543	8522
Boligtjenester	19596	20435	4844	4876	4915	4961	5050	5087	5126	5172
Annen nærings- virksomhet	81461	85727	19681	20037	20760	20983	20814	21090	22000	21823
Hotell- og restaurantdrift	7446	7898	1686	1728	2221	1813	1714	1957	2384	1843
Finansiell tjeneste- yting	23784	25450	5782	5814	6029	6159	6240	6202	6435	6573
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	25202	26513	6106	6250	6309	6537	6445	6519	6741	6807
Tjenesteyting ellers	25028	25867	6108	6245	6202	6474	6415	6412	6440	6600
Offentlig forvaltnings- virksomhet	75346	77046	18572	18980	18724	19069	18857	19529	19149	19511
Statlig forvaltnings- virksomhet	23325	23954	5567	5975	5719	6064	5584	6256	5876	6238
Forsvar	6253	6454	1459	1585	1582	1627	1462	1676	1602	1714
Undervisning	4590	4710	1085	1232	1020	1254	1108	1252	1113	1238
Helsetjenester	1464	1454	354	385	359	367	344	387	359	364
Annen tjeneste- produksjon	11018	11336	2669	2774	2758	2817	2670	2942	2803	2922
Kommunal forvaltnings- virksomhet	52020	53092	13005	13005	13005	13005	13273	13273	13273	13273
Undervisning	17139	17618	4285	4285	4285	4285	4404	4404	4404	4404
Helsetjenester	24939	25288	6235	6235	6235	6235	6322	6322	6322	6322
Annen tjeneste- produksjon	9942	10186	2485	2485	2485	2485	2547	2547	2547	2547
Korreksjonsposter	45225	36562	9749	12429	10221	12826	8173	9187	8742	10460
MEMO:										
Fastlands-Norge	446937	447737	106287	110333	112304	118013	109000	107654	112939	118145
Skjermede næringer .	383668	383612	89915	94047	98269	101438	91562	91897	98705	101448
Utekonkurrerende næringer	15067	15503	3784	3835	3579	3869	3980	3885	3650	3988
Hjemmekonkurrerende næringer	48201	48622	12588	12450	10457	12706	13457	11872	10584	12708

1 Se fotnote 1 i tabell A1.

3*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A3. BRUTTOPRODUKSJON ETTER NÆRING. 1)
I faste 1986-priser. Mill.kr

	1986*	1987*	1986				1987			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Bruttoproduksjon	1000993	1016847	242641	247164	246331	264857	250944	248227	248440	269237
Næringsvirksomhet	822443	837928	200388	202502	202846	216708	208322	204366	204712	220528
Primærnæringer	34950	36538	6407	8394	12846	7304	6885	8072	13637	7944
Jordbruk	24051	25129	3394	5232	10666	4759	3550	5325	11379	4875
Skogbruk	3217	3432	1413	787	247	769	1521	808	266	837
Fiske og fangst	7682	7976	1599	2375	1932	1776	1814	1939	1992	2231
Oljeutvinning og rør- transport	75144	84955	19924	14709	18755	21757	22374	20852	18540	23189
Utvinning av råolje og naturgass	69002	78077	18232	13494	17284	19992	20515	19154	17135	21273
Rørtransport	6142	6878	1691	1215	1471	1764	1859	1699	1405	1916
Industri og berg- verksdrift	261674	265755	65487	67529	60243	68415	68820	65927	61746	69263
Bergverksdrift	3505	3277	772	980	801	953	808	870	762	837
Skjernet industri ..	76143	77187	17905	20149	18365	19724	18782	19283	18572	20550
Utekonkurrerende industri	56259	59282	14366	14329	13340	14224	15164	14767	14035	15315
Hjemmekonkurrerende industri	125767	126009	32445	32070	27738	33514	34065	31006	28377	32561
Elektrisitetsforsyning	38356	41130	11993	8476	7630	10258	13056	8909	7688	11476
Bygge- og anleggs- virksomhet	81860	84284	17985	19558	21410	22907	19391	19770	21315	23809
Varehandel	85497	81383	19283	22357	20375	23483	18892	20197	19701	22592
Utenriks sjøfart og oljeboring	37959	28019	9726	10151	8901	9182	6656	7446	7035	6881
Utenriks sjøfart ...	34049	24964	8356	9073	7965	8655	6123	6621	6204	6016
Oljeboring	3910	3055	1370	1078	935	527	534	825	831	866
Samferdsel	53400	54412	12398	13523	13462	14017	13061	13385	13560	14407
Boligtjenester	27777	28967	6867	6911	6967	7033	7159	7211	7267	7331
Annen nærings- virksomhet	125824	132485	30319	30894	32258	32353	32028	32597	34223	33637
Hotell- og restaurantdrift	15268	16193	3456	3542	4553	3717	3514	4013	4889	3778
Finansiell tjeneste- yting	35189	37654	8554	8602	8920	9113	9232	9176	9520	9725
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	41003	43135	9935	10168	10265	10636	10486	10606	10968	11075
Tjenesteyting ellers	34364	35503	8374	8582	8520	8888	8796	8802	8846	9059
Offentlig forvaltnings- virksomhet	112695	116358	26888	27677	27611	30518	27992	28461	28363	31543
Statlig forvaltnings- virksomhet	43061	44778	9480	10269	10203	13110	10097	10566	10468	13648
Forsvar	16324	17608	3228	3705	3485	5905	3772	3759	3823	6255
Undervisning	6344	6506	1489	1656	1389	1810	1552	1679	1506	1769
Helsetjenester	2028	2059	502	534	482	510	493	533	500	532
Annen tjeneste- produksjon	18366	18605	4261	4374	4846	4885	4280	4594	4639	5092
Kommunal forvaltnings- virksomhet	69634	71580	17408	17408	17408	17408	17895	17895	17895	17895
Undervisning	20524	20883	5131	5131	5131	5131	5221	5221	5221	5221
Helsetjenester	31299	32097	7825	7825	7825	7825	8024	8024	8024	8024
Annen tjeneste- produksjon	17811	18600	4453	4453	4453	4453	4650	4650	4650	4650
Korreksjonsposter	65855	62561	15366	16984	15873	17632	14630	15400	15365	17165
MEMO:										
Fastlands-Norge	887890	903873	212992	222304	218675	233919	221914	219928	222865	239166
Skjennede næringer .	691460	703897	162397	171762	174618	182683	168542	170537	177433	187385
Utekonkurrerende næringer	59764	62559	15138	15309	14140	15177	15972	15637	14797	16153
Hjemmekonkurrerende næringer	136665	137418	35457	35233	29917	36058	37400	33754	30635	35629

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

4*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A4. VAREINNSATS ETTER NØRING. 1)
I faste 1986-priser. Mill.kr

	1986*	1987*	1986				1987			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Vareinnsats	486414	497692	118937	122409	116969	128100	123380	122836	119740	131736
Næringsvirksomhet	428436	432379	105004	109157	102430	111846	107788	107691	103902	112997
Primærnæringer	18236	18548	3453	6411	4746	3627	3555	6241	4879	3873
Jordbruk	14515	14672	2574	5290	3889	2763	2570	5302	3994	2807
Skogbruk	452	483	199	111	35	108	214	114	37	118
Fiske og fangst	3268	3393	680	1010	822	756	772	825	847	949
Oljeutvinning og rør- transport	19519	22079	5163	3818	4883	5654	5806	5418	4836	6020
Utvinning av råolje og naturgass	18981	21477	5015	3712	4754	5499	5643	5269	4713	5852
Rørtransport	538	603	148	107	129	155	163	149	123	168
Industri og berg- verksdrift	185192	188409	46422	47968	42624	48177	48642	46793	43913	49061
Bergverksdrift	2096	1960	462	586	479	570	483	520	456	501
Skjernet industri ..	55751	56434	13079	14833	13459	14380	13693	14098	13600	15043
Utekonkurrerende industri	42600	45096	10892	10887	10083	10738	11508	11232	10691	11664
Hjemmekonkurrerende industri	84744	84919	21990	21661	18604	22488	22957	20942	19166	21854
Elektrisitetforsyning	19201	20589	6003	4243	3820	5135	6536	4460	3849	5745
Bygge- og anleggs- virksomhet	53682	55272	11794	12826	14041	15022	12716	12964	13978	15613
Varehandel	30777	29296	6942	8048	7335	8453	6801	7270	7092	8133
Utenriks sjøfart og oljeboring	25943	19474	7068	6620	5715	6541	4659	5144	4976	4694
Utenriks sjøfart ...	24743	18536	6647	6289	5428	6379	4496	4891	4721	4428
Oljeboring	1200	938	421	331	287	162	164	253	255	266
Samferdsel	23341	23422	5498	6330	5717	5797	5750	5770	6017	5885
Boligtjenester	8181	8532	2023	2036	2052	2071	2108	2124	2140	2159
Annen nærings- virksomhet	44363	46758	10638	10858	11498	11369	11215	11507	12222	11814
Hotell- og restaurantdrift	7821	8295	1770	1815	2332	1904	1800	2056	2504	1935
Finansiell tjeneste- yting	11406	12204	2773	2788	2891	2954	2992	2974	3086	3152
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	15801	16623	3828	3919	3956	4099	4041	4087	4227	4268
Tjenesteyting ellers	9336	9636	2267	2337	2319	2413	2381	2390	2406	2459
Offentlig forvaltnings- virksomhet	37349	39312	8317	8697	8887	11449	9135	8932	9214	12032
Statlig forvaltnings- virksomhet	19736	20824	3913	4294	4484	7045	4513	4309	4592	7410
Forsvar	10071	11155	1769	2121	1903	4278	2310	2084	2221	4540
Undervisning	1754	1796	404	424	369	556	444	427	393	531
Helse tjenester	563	605	148	149	123	143	149	146	141	169
Annen tjeneste- produksjon	7348	7268	1592	1600	2088	2068	1610	1652	1836	2170
Kommunal forvaltnings- virksomhet	17614	18488	4403	4403	4403	4403	4622	4622	4622	4622
Undervisning	3385	3266	846	846	846	846	816	816	816	816
Helse tjenester	6360	6809	1590	1590	1590	1590	1702	1702	1702	1702
Annen tjeneste- produksjon	7869	8414	1967	1967	1967	1967	2103	2103	2103	2103
Korreksjonsposter	20630	26001	5617	4555	5652	4806	6457	6214	6623	6706
MEMO:										
Fastlands-Norge	440953	456138	106706	111971	106371	115905	112915	112275	109927	121022
Skjermte næringer .	307792	320287	72483	77715	76349	81245	76980	78641	78729	85937
Utekonkurrerende næringer	44697	47056	11354	11474	10561	11308	11991	11753	11147	12165
Hjemmekonkurrerende næringer	88464	88795	22869	22782	19461	23352	23943	21881	20051	22921

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

5*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A5. PRIVAT KONSUM. 1)
I faste 1986-priser. Mill.kr

	1986*	1987*	-----1986-----				-----1987-----			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Privat konsum	278764	272597	65434	69718	68209	75403	64559	66648	67531	73859
Spesifisert innen-										
landsk konsum	267432	260628	63277	67037	64648	72470	62389	63968	63557	70714
Matvarer	51694	50247	11691	12824	12763	14416	11408	12563	12412	13863
Drikkevarer og										
tobakk	16948	17416	3730	4408	3823	4987	3584	4502	4344	4986
Klær og skotøy	21521	19120	4297	5408	5005	6812	4287	4632	4332	5869
Bolig, lys og bren-										
sel	45011	46709	12616	10516	9986	11893	13164	10822	10331	12391
Møbler og hushold-										
ningsartikler	21735	21324	4668	5048	5219	6800	4944	4878	5119	6383
Helsepleie	10095	10522	2610	2445	2434	2605	2708	2593	2544	2676
Transport, post- og										
teletjenester	47194	41496	11724	13811	11189	10471	10022	10993	10278	10203
Fritidssysler og ut-										
danning	23658	23045	5430	5620	5934	6674	5493	5414	5532	6606
Andre varer og tje-										
nester	29575	30751	6511	6957	8295	7812	6777	7572	8664	7737
Korreksjonsposter	11333	11970	2157	2682	3561	2934	2171	2680	3975	3144
Nordmenns konsum i										
utlandet	19706	20232	3964	4727	6460	4555	3905	4538	7072	4717
Utlendingers konsum										
i Norge	-8373	-8263	-1807	-2045	-2899	-1621	-1735	-1858	-3097	-1572

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

6*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A6. BRUTTOINVESTERING I FAST KAPITAL. 1)
I faste 1986-priser. Mill.kr

	1986*	1987*	1986-				1987-			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Bruttoinvestering i fast kapital	146133	142677	27079	51655	32895	34504	27278	29516	45938	39946
Næringsvirksomhet	129675	124960	23181	47690	28721	30083	22998	25317	41764	34881
Primærnæringer	7246	6224	1434	2118	1969	1724	1166	1784	1783	1490
Jordbruk	4480	3788	781	1383	1261	1055	636	1147	1095	910
Skogbruk	469	541	52	171	132	114	67	181	150	143
Fiske og fangst	2297	1895	601	565	576	555	463	456	538	437
Oljeutvinning og rørtransport	36476	30286	4478	22712	4643	4644	3329	4387	17053	5517
Utvinning av råolje og naturgass	36018	29572	4413	22510	4514	4581	3180	4228	16702	5462
Rørtransport	457	714	65	202	128	62	149	159	351	55
Industri og bergverksdrift	17330	18967	3510	4138	4513	5169	3730	4088	4614	6535
Bergverksdrift	503	305	72	109	129	192	75	70	74	86
Skjermet industri ..	3533	4136	680	842	826	1186	891	1054	876	1315
Utekonkurrerende industri	6829	8296	1298	1645	1777	2109	1562	1389	2077	3268
Hjemmekonkurrerende industri	6466	6230	1460	1543	1781	1682	1203	1575	1588	1865
Elektrisitetsforsyning	7516	7054	1406	1640	1873	2597	1474	1379	1772	2429
Bygge- og anleggsvirksomhet	2796	2644	697	699	698	702	662	660	661	661
Varehandel	7072	6699	1754	1758	1774	1786	1683	1664	1683	1669
Utenriks sjøfart og oljeboring	-3963	-272	-2207	1108	-1236	-1628	-1772	-1660	754	2407
Utenriks sjøfart ...	-6034	-1258	-2156	283	-1242	-2920	-1693	-2177	281	2330
Oljeboring	2072	987	-51	825	6	1292	-79	517	472	77
Samferdsel	12635	9709	2798	3505	3214	3117	2246	2601	2398	2464
Boligtjenester	25910	26001	5576	5958	7018	7359	6129	6038	6746	7088
Annen næringsvirksomhet	16656	17648	3735	4054	4254	4612	4352	4375	4300	4621
Hotell- og restaurantdrift	249	240	62	62	63	63	61	59	60	60
Finansiell tjenesteyting	3724	4059	798	983	930	1013	922	1059	981	1097
Tjenesteyting ellers	12683	13349	2876	3010	3262	3536	3370	3256	3259	3465
Offentlig forvaltningsvirksomhet	16458	17717	3898	3965	4174	4421	4279	4199	4175	5065
Statlig forvaltningsvirksomhet	5704	6025	1210	1276	1485	1732	1356	1276	1252	2142
Undervisning	560	687	129	153	139	139	186	170	131	199
Helsestjenester	106	112	21	30	14	42	22	29	25	36
Annen tjenesteproduksjon	5037	5225	1060	1093	1333	1551	1147	1076	1095	1906
Kommunal forvaltningsvirksomhet	10754	11693	2688	2688	2688	2688	2923	2923	2923	2923
Undervisning	1857	1951	464	464	464	464	488	488	488	488
Helsestjenester	2714	3357	679	679	679	679	839	839	839	839
Annen tjenesteproduksjon	6183	6385	1546	1546	1546	1546	1596	1596	1596	1596
MEMO:										
Fastlands-Norge	113620	112663	24808	27836	29488	31488	25720	26789	28132	32022
Skjermede næringer .	97056	95397	21325	23803	25092	26836	22351	23117	23705	26223
Utekonkurrerende næringer	7332	8601	1371	1754	1906	2301	1637	1459	2151	3355
Hjemmekonkurrerende næringer	9232	8666	2113	2278	2490	2351	1732	2213	2276	2445

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

7*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A7. EKSPORT. 1)
I faste 1986-priser. Mill.kr

	1986*	1987*	-----1986-----				-----1987-----			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Eksport i alt	194629	195302	49161	45856	46427	53185	50519	49712	45198	49873
Varer	136001	145980	35313	30865	31602	38222	38547	37317	31961	38155
Råolje og naturgass .										
fra Nordsjøen	53077	60294	14160	10349	12965	15603	15699	15065	12847	16683
Skip, nybygde	881	999	443	85	229	124	403	162	115	319
Skip, eldre	10211	7602	3087	1536	1762	3826	3608	2886	559	550
Oljeplattformer og										
moduler, nybygde	72	39	24	4	7	36	18	6	14	1
Oljeplattformer,										
eldre	308	258	65	243	0	0	85	104	69	0
Direkte eksport ved										
oljevirksomhet	260	192	42	79	67	72	44	62	48	38
Andre varer	71193	76596	17491	18568	16572	18562	18690	19033	18309	20564
Produkter fra										
jordbruk, skog-										
bruk og fiske	2736	3350	565	729	603	839	776	909	681	983
Bergverksprodukter	1471	1493	319	419	330	402	331	393	370	399
Industriprodukter .	66790	71465	16572	17390	15560	17268	17472	17689	17216	19088
Nærings- og										
nyttelsesmidler ..	9223	8943	2110	2615	2212	2286	2018	2309	2167	2450
Grafiske pro-										
dukter	116	122	28	29	28	31	31	27	31	34
Treforedlings-										
produkter	6791	6897	1683	1734	1671	1703	1831	1734	1713	1618
Kjemiske råvarer	5944	6595	1559	1540	1434	1410	1704	1710	1478	1703
Raffinerte olje-										
produkter	3600	5412	835	1026	833	906	1154	1178	1319	1761
Metaller	17065	18386	4354	4426	3999	4286	4535	4550	4622	4679
Tekstil- og										
bekleddingsvarer	1583	1577	358	369	396	460	400	374	361	442
Trevarer, møbler										
og innredninger .	1086	1100	270	278	230	308	271	294	247	288
Kjemiske og										
mineralske pro-										
dukter	7025	7428	1634	1756	1691	1943	1777	1946	1713	1992
Andre verksted-										
produkter	14357	15006	3740	3615	3067	3934	3751	3568	3565	4121
Elektrisk kraft ...	196	287	35	30	79	52	111	42	41	94
Tjenester	58627	49323	13848	14991	14825	14962	11972	12395	13237	11718
Brutto frakter ved										
skipsfart	32129	23215	7891	8582	7496	8159	5696	6177	5778	5564
Brutto inntekter ved										
oljeboring	762	343	182	147	216	217	149	98	75	21
Direkte eksport ved										
annen oljevirksom-										
het	737	910	206	135	188	208	241	221	204	244
Eksport av rør-										
tjenester	3050	3381	874	611	697	869	940	841	638	962
Utlendingers konsum										
i Norge	8373	8263	1807	2045	2899	1621	1735	1858	3097	1572
Andre tjenester	13576	13212	2888	3470	3329	3889	3212	3199	3446	3355

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

8*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A8. IMPORT. 1)
I faste 1986-priser. Mill.kr

	1986*	1987*	-----1986-----				-----1987-----			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Import i alt	212469	198149	50977	56148	52028	53316	47230	48587	50330	52002
Varer	153072	143886	37369	41444	35970	38290	35182	35297	34652	38755
Skip, nybygde og eldre	1722	3968	800	494	384	44	1073	184	577	2134
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	4140	1938	1382	1301	163	1293	72	1120	723	22
Direkte import ved oljevirksomhet	1278	1672	341	218	330	388	182	337	602	551
Andre varer	145933	136309	34845	39431	35092	36565	33855	33655	32750	36049
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	5815	6057	1576	1493	1154	1591	1683	1520	1202	1652
Råolje	1832	1853	313	984	452	83	307	360	538	649
Bergverksprodukter	1857	1851	469	455	496	437	463	434	507	447
Industriprodukter	136000	126284	32458	36305	32937	34301	31388	31296	30367	33234
Nærings- og nytelsesmidler	5070	5178	1103	1255	1210	1502	1252	1274	1222	1430
Grafiske produkter	1676	1824	374	390	460	452	460	393	498	473
Treforedlingsprodukter	3380	3405	804	892	807	877	872	850	809	874
Kjemiske råvarer	5774	5931	1401	1403	1465	1505	1501	1481	1430	1519
Raffinerte olje- produkter	3573	2932	795	720	881	1178	762	659	767	743
Metaller	9960	9165	2618	2610	2305	2427	2307	2360	2075	2423
Tekstil- og be- kledningsvarer	14303	13818	3660	3451	3827	3365	3648	3005	3833	3332
Trevarer	6092	6029	1417	1537	1348	1791	1407	1469	1425	1728
Kjemiske og mineralske pro- dukter	23554	23719	5475	6212	5725	6143	5764	5699	5781	6474
Andre verksted- produkter	51107	46968	11821	14227	12149	12911	11346	12083	10990	12549
Transportmidler mv. uten til- svarende norsk produksjon	11510	7316	2990	3610	2760	2151	2069	2021	1537	1690
Elektrisk kraft ..	428	264	29	194	53	153	13	46	137	68
Tjenester	59397	54264	13609	14703	16058	15027	12049	13290	15678	13247
Brutto utgifter ved skipsfart	22775	17411	6079	5852	4990	5854	4238	4523	4390	4260
Brutto utgifter ved oljeboring	322	169	80	72	101	69	55	67	30	17
Direkte import ved annen oljevirksom- het	2111	2870	445	474	720	472	564	686	841	778
Nordmenns konsum i utlandet	19706	20232	3964	4727	6460	4555	3905	4538	7072	4717
Andre tjenester	14483	13582	3040	3578	3787	4077	3286	3477	3345	3475

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

9*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A9. SYSSELSETTING ETTER NÆRING. 1)
Prosentvis endring fra 1986 til 1987.

	----- SYSSELSATTE I ALT -----		----- SYSSELSATTE LØNNSTAKERE -----		
	Timeverk	Personer	Timeverk	Personer	Normalårsverk
Totalt	0.0	1.9	0.1	2.3	2.7
Næringsvirksomhet	-0.5	1.4	-0.4	1.9	2.4
Primærnæringer	-0.7	-1.3	-0.7	0.6	0.8
Jordbruk	-0.9	-1.9	-1.3	0.0	0.2
Skogbruk	-0.6	0.0	-1.3	0.0	0.2
Fiske og fangst	-0.2	0.6	0.4	1.8	2.0
Oljeutvinning og rør- transport	2.0	3.7	2.0	3.7	4.0
Utvinning av råolje og naturgass	2.1	3.8	2.1	3.8	4.1
Rørtransport	-2.6	0.0	-2.6	0.0	0.2
Industri og berg- verksdrift	-3.0	0.0	-3.0	0.2	0.6
Bergverksdrift	-9.7	-7.0	-9.6	-6.8	-6.5
Skjernet industri ..	-0.2	2.5	-0.1	2.6	3.3
Utekonkurrerende industri	-4.1	-1.6	-4.1	-1.6	-1.3
Hjemmekonkurrerende industri	-4.0	-0.6	-3.9	-0.4	0.0
Elektrisitetsforsyning	-0.4	3.8	-0.4	3.8	4.1
Bygge- og anleggs- virksomhet	3.0	6.6	3.0	7.3	7.5
Varehandel	-2.6	0.5	-2.4	1.0	1.8
Utenriks sjøfart og oljeboring	-31.9	-31.6	-31.9	-31.6	-31.6
Utenriks sjøfart ...	-34.5	-34.8	-34.5	-34.8	-34.8
Oljeboring	-12.1	-9.5	-12.1	-9.5	-9.2
Samferdsel	1.2	1.9	1.8	2.4	2.8
Boligtjenester	0.3	0.5	2.4	2.0	2.0
Annen nærings- virksomhet	3.6	4.3	4.0	4.6	5.1
Hotell- og restaurantdrift	1.1	4.8	1.1	5.0	5.8
Finansiell tjeneste- yting	6.0	5.6	6.0	5.6	5.7
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	7.6	6.3	9.0	7.0	8.5
Tjenesteyting ellers	1.5	2.6	1.9	3.0	3.2
Offentlig forvaltnings- virksomhet	1.9	3.3	1.9	3.3	3.8
Statlig forvaltnings- virksomhet	2.1	2.0	2.1	2.0	2.2
Forsvar	2.7	2.6	2.7	2.6	2.8
Undervisning	2.0	1.6	2.0	1.6	2.0
Helsetjenester	-0.2	2.1	-0.2	2.1	2.4
Annen tjeneste- produksjon	2.0	1.6	2.0	1.6	1.6
Kommunal forvaltnings- virksomhet	1.8	3.9	1.8	3.9	4.6
Undervisning	2.7	2.9	2.7	2.9	3.0
Helsetjenester	1.5	4.1	1.5	4.1	6.1
Annen tjeneste- produksjon	1.0	4.6	1.0	4.6	2.6
MEMO:					
Fastlands-Norge	0.4	2.3	0.6	2.8	3.3
Skjermede næringer .	1.2	2.8	1.5	3.4	4.0
Utekonkurrerende næringer	-4.8	-2.4	-4.8	-2.3	-2.0
Hjemmekonkurrerende næringer	-3.3	-0.4	-3.7	-0.3	0.1

1) For nye sysselsettingsbegreper henvises til tekstavsnittet.

10*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A10. LØNNSØKNING ETTER NØRING.
Prosentvis endring fra 1986 til 1987.

	LØNN PR. NORMALÅRSVERK		LØNN PR. TIMEVERK
	Inkl. overtid	Ekskl. overtid (årslønn)	
Totalt	8.8	8.3	11.6
Næringsvirksomhet	8.8	8.3	11.9
Primærnæringer	7.8	7.8	9.5
Jordbruk	8.5	8.5	10.2
Skogbruk	7.0	7.0	8.7
Fiske og fangst	8.4	8.4	10.1
Oljeutvinning og rør- transport	11.0	8.8	13.2
Utvinning av råolje og naturgass	11.0	8.8	13.2
Rørtransport	9.1	9.1	12.2
Industri og berg- verksdrift	9.8	9.0	13.9
Bergverksdrift	9.1	9.0	12.9
Skjermet industri ..	10.9	10.2	14.6
Utekonkurrerende industri	8.6	7.2	11.7
Hjemmekonkurrerende industri	9.9	9.2	14.4
Elektrisitetforsyning	7.5	7.2	12.4
Bygge- og anleggs- virksomhet	10.8	9.6	15.6
Varehandel	8.5	8.5	13.2
Utenriks sjøfart og oljeboring	10.7	9.8	11.1
Utenriks sjøfart ...	9.2	9.2	8.7
Oljeboring	9.2	5.6	12.7
Samferdsel	8.6	7.4	9.7
Boligtjenester	8.7	8.7	8.2
Annen nærings- virksomhet	8.2	8.3	9.4
Hotell- og restaurantdrift	7.5	7.5	12.5
Finansiell tjeneste- yting	5.6	5.8	5.3
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	9.5	9.5	9.0
Tjenesteyting ellers	8.2	8.1	9.6
Offentlig forvaltnings- virksomhet	8.7	8.3	10.8
Statlig forvaltnings- virksomhet	8.3	7.9	8.4
Forsvar	7.0	6.5	7.2
Undervisning	8.3	8.3	8.3
Helsestjenester	11.2	10.7	14.2
Annen tjeneste- produksjon	9.0	8.5	8.6
Kommunal forvaltnings- virksomhet	8.8	8.4	11.8
Undervisning	8.0	7.7	8.4
Helsestjenester	8.5	8.1	13.4
Annen tjeneste- produksjon	11.5	11.0	13.4
MEMO:			
Fastlands-Norge	9.0	8.5	11.8
Skjermede næringer .	8.9	8.5	11.5
Utekonkurrerende næringer	8.7	7.4	11.9
Hjemmekonkurrerende næringer	9.8	9.1	14.1

11*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A11. BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER ANVENDELSE. 1)

Mill.kr

	1986*	1987*	-----1986-----				-----1987-----			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Bruttonasjonalprodukt ..	514578	556924	123047	122545	129730	139256	134204	132973	140041	149707
Innenlandsk bruk av										
varer og tjeneste	532417	568987	120851	132596	137048	141922	133049	134978	146321	154640
Privat konsum	278764	294796	63318	68716	69075	77656	68485	71680	73361	81270
Offentlig konsum	102005	116325	23047	24250	25767	28942	27815	28633	28456	31421
Statlig konsum	39224	44806	8154	9143	9536	12390	10079	10779	10519	13428
Sivilt	23937	26615	5227	5748	6294	6668	6217	6811	6583	7003
Militært	15286	18191	2927	3395	3242	5722	3862	3968	3935	6425
Kommunalt konsum ...	62782	71520	14893	15107	16230	16552	17736	17854	17937	17993
Bruttoinvestering	151648	157865	34486	39631	42207	35324	36748	34665	44504	41948
Bruttoinvestering i										
fast kapital	146133	156212	26296	50990	33161	35686	29176	32096	50556	44383
Investering i										
oljevirksomhet ...	36175	31510	4022	22353	4254	5546	3126	4689	18235	5460
Bygninger og										
anlegg	69306	80448	14369	15943	18637	20356	17814	18419	20693	23521
Skip og båter	-4803	-445	-1585	483	-1014	-2686	-1829	-2234	691	2928
Annet transport-										
materiell	14153	11534	3128	3951	3700	3374	2856	3087	2904	2687
Maskiner, redskap,										
inventar ellers ..	31301	33164	6362	8260	7583	9096	7209	8136	8033	9787
Lagerendring	5515	1654	8190	-11359	9046	-362	7571	2569	-6052	-2435
Oljeplattformer										
under arbeid	-3301	-2279	4310	-13422	2958	2853	3118	3075	-9880	1408
Eksporport	194629	199731	51663	44673	45643	52650	51465	49927	47361	50978
- Import	212469	211794	49467	54725	52961	55316	50310	51932	53642	55910

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

12*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A12. BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER NØRING. 1)
Mill.kr

	1986*	1987*	1986				1987			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Bruttonasjonalprodukt ..	514578	556924	123047	122545	129730	139256	134204	132973	140041	149707
Næringsvirksomhet	394008	429708	95985	91618	100397	106009	103264	100981	109053	116410
Primærnæringer	16714	19348	2946	1865	8080	3823	3359	2129	9221	4639
Jordbruk	9536	10721	777	-156	6811	2104	835	35	7584	2267
Skogbruk	2764	3148	1200	672	218	674	1361	728	256	803
Fiske og fangst	4414	5479	968	1349	1051	1045	1162	1366	1382	1569
Oljeutvinning og rør- transport	55626	56188	18827	10496	11918	14384	15453	13537	12810	14388
Utvinning av råolje og naturgass	50021	50325	17070	9384	10600	12967	13767	12151	11564	12843
Rørtransport	5604	5863	1757	1112	1318	1417	1686	1387	1246	1544
Industri og berg- verksdrift	76482	84383	17731	19266	18317	21168	21089	20244	19812	23238
Bergverksdrift	1409	1387	305	390	327	387	351	362	328	345
Skjernet industri ..	20392	24330	4333	5045	5065	5949	5623	6011	5902	6794
Utekonkurrerende industri	13658	12711	3217	3637	3469	3334	3208	2878	3048	3577
Hjemmekonkurrerende industri	41023	45954	9876	10193	9456	11498	11907	10991	10534	12522
Elektrisitetsforsyning	19155	22138	5813	4294	3899	5150	6882	4844	4264	6148
Bygge- og anleggs- virksomhet	28178	34574	5744	6703	7451	8281	7453	8004	8936	10181
Varehandel	54720	59616	11828	13799	13518	15575	13044	14720	14780	17072
Utenriks sjøfart og oljeboring	12016	8596	2795	3418	3232	2571	2035	2010	2071	2480
Utenriks sjøfart ...	9306	7170	1647	2649	2684	2326	1774	1659	1671	2066
Oljeboring	2709	1426	1148	769	548	245	261	351	400	414
Samferdsel	30060	32631	6765	7248	7784	8263	7640	8058	7955	8978
Boligtjenester	19596	21599	4761	4871	4941	5023	5176	5352	5469	5602
Annen nærings- virksomhet	81461	90634	18775	19656	21257	21772	21132	22083	23735	23684
Hotell- og restaurantdrift	7446	8780	1582	1690	2302	1873	1827	2165	2681	2107
Finansiell tjeneste- yting	23784	24562	5466	5649	6164	6505	5773	5990	6316	6483
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	25202	29034	5723	6079	6583	6818	6719	6989	7627	7699
Tjenesteyting ellers	25028	28258	6005	6239	6209	6575	6813	6939	7111	7395
Offentlig forvaltnings- virksomhet	75345	85337	17454	18230	19457	20204	20819	21609	21252	21657
Statlig forvaltnings- virksomhet	23325	26008	5217	5800	5917	6391	6035	6788	6393	6793
Forsvar	6253	6920	1363	1538	1636	1716	1563	1796	1720	1841
Undervisning	4590	5115	1018	1196	1054	1321	1195	1357	1212	1351
Helsestjenester	1465	1666	334	369	373	389	392	443	412	420
Annen tjeneste- produksjon	11018	12306	2502	2697	2853	2965	2885	3191	3048	3181
Kommunal forvaltnings- virksomhet	52020	59329	12237	12430	13540	13813	14784	14821	14859	14865
Undervisning	17139	19213	4034	4100	4458	4548	4797	4802	4806	4808
Helsestjenester	24939	28733	5863	5953	6496	6626	7154	7175	7201	7203
Annen tjeneste- produksjon	9942	11383	2340	2377	2586	2639	2834	2844	2852	2853
Korreksjonsposter	45225	41884	9608	12697	9877	13043	10123	10384	9737	11641
MEMO:										
Fastlands-Norge	446936	492145	101426	108630	114580	122300	116718	117427	125160	132840
Skjermmede næringer .	383668	423465	85860	92388	100059	105362	98728	101100	109613	114024
Utekonkurrerende næringer	15067	14098	3522	4028	3796	3721	3559	3241	3376	3923
Hjemmekonkurrerende næringer	48201	54581	12044	12215	10725	13217	14431	13086	12171	14894

1 Se fotnote 1 i tabell A1.

TABELL A13. BRUTTOPRODUKSJON ETTER NÆRING. 1)
Mill.kr

	1986*	1987*	1986				1987			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Bruttoproduksjon	1000993	1093341	239577	242640	248006	270770	264832	264497	270055	293958
Næringsvirksomhet	822443	898671	199055	198729	203930	220729	218296	216923	222526	240926
Primærnæringer	34950	39171	6397	8202	12842	7509	7192	8690	14416	8873
Jordbruk	24051	26220	3334	5079	10725	4914	3596	5554	11779	5291
Skogbruk	3217	3673	1400	781	253	784	1593	850	296	933
Fiske og fangst	7682	9279	1664	2342	1864	1812	2003	2285	2341	2649
Oljeutvinning og rør- transport	75144	80162	23897	14266	16873	20109	21677	19349	18135	21001
Utvinning av råolje og naturgass	69002	73641	21999	13049	15423	18532	19815	17800	16755	19271
Rørtransport	6142	6521	1898	1217	1450	1577	1861	1549	1381	1730
Industri og berg- verksdrift	261674	286318	63619	66360	61120	70576	72550	70264	67042	76462
Bergverksdrift	3505	3513	764	969	807	966	866	925	825	896
Skjermet industri ..	76143	84375	17055	19645	18692	20752	19971	20887	20406	23111
Utekonkurrerende industri	56259	60950	14662	14207	13254	14137	15380	14891	14599	16080
Hjemmekonkurrerende industri	125767	137480	31138	31540	28367	34722	36334	33561	31212	36374
Elektrisitetsforsyning	38356	44500	11829	8458	7724	10346	13989	9652	8407	12453
Bygge- og anleggs- virksomhet	81861	94303	17163	19313	21670	23715	20960	21970	24084	27288
Varehandel	85497	91785	18539	21697	20966	24295	20309	22648	22643	26185
Utenriks sjøfart og oljeboring	37959	31270	9681	9784	9213	9281	7303	7715	8063	8189
Utenriks sjøfart ...	34049	28814	8127	8687	8369	8866	6866	7089	7381	7478
Oljeboring	3910	2456	1554	1097	845	414	437	626	683	711
Samferdsel	53401	58304	12207	13474	13537	14183	13782	14346	14619	15557
Boligtjenester	27777	31098	6697	6877	7028	7175	7454	7705	7877	8062
Annen nærings- virksomhet	125824	141760	29027	30298	32957	33541	33080	34584	37239	36858
Hotell- og restaurantdrift	15268	17778	3285	3462	4666	3856	3753	4362	5425	4238
Finansiell tjeneste- yting	35189	37911	8134	8388	9114	9554	8945	9223	9737	10007
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	41003	47390	9411	9930	10610	11052	11050	11471	12350	12520
Tjenesteyting ellers	34364	38681	8198	8519	8567	9080	9332	9529	9727	10093
Offentlig forvaltnings- virksomhet	112695	127990	25563	26766	28421	31944	30519	31284	31314	34873
Statlig forvaltnings- virksomhet	43061	48545	9041	10005	10424	13590	10822	11453	11388	14882
Forsvar	16324	18931	3085	3606	3547	6086	4017	4047	4111	6755
Undervisning	6344	7041	1419	1613	1425	1887	1660	1815	1637	1929
Helsestjenester	2028	2307	478	515	498	537	547	598	562	600
Annen tjeneste- produksjon	18366	20267	4059	4271	4954	5081	4598	4993	5078	5598
Kommunal forvaltnings- virksomhet	69634	79445	16522	16761	17997	18354	19696	19831	19926	19991
Undervisning	20524	22787	4860	4933	5313	5419	5666	5693	5707	5721
Helsestjenester	31299	36022	7413	7513	8106	8268	8947	8992	9030	9053
Annen tjeneste- produksjon	17811	20636	4249	4315	4579	4667	5083	5146	5190	5218
Korreksjonsposter	65855	66681	14958	17144	15655	18097	16017	16290	16215	18159
MEMO:										
Fastlands-Norge	887889	981909	205999	218590	221920	241381	235852	237433	243856	264768
Skjermede næringer .	691460	767015	156372	168752	177375	188961	179677	184920	194583	207836
Utekonkurrerende næringer	59764	64462	15425	15175	14061	15103	16246	15816	15424	16976
Hjemmekonkurrerende næringer	136665	150432	34202	34663	30484	37317	39930	36697	33849	39956

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

14*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A14. VAREINNSATS ETTER NØRING. 1)
Mill.kr

	1986*	1987*	-----1986-----				-----1987-----			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Vareinnsats	486414	536416	116529	120095	118276	131515	130627	131524	130014	144251
Næringsvirksomhet	428435	468964	103071	107111	103533	114720	115032	115941	113473	124517
Primærnæringer	18236	19824	3451	6337	4762	3686	3834	6561	5195	4234
Jordbruk	14516	15499	2556	5236	3914	2810	2761	5519	4195	3024
Skogbruk	452	525	199	109	35	110	232	123	41	131
Fiske og fangst	3268	3799	696	992	814	766	841	919	960	1079
Oljeutvinning og rør- transport	19519	23974	5070	3770	4955	5725	6224	5811	5325	6613
Utvinning av råolje og naturgass	18981	23316	4929	3665	4823	5564	6048	5650	5191	6428
Rørtransport	538	658	141	105	132	161	175	162	135	186
Industri og berg- verksdrift	185191	201935	45888	47093	42802	49409	51461	50021	47230	53224
Bergverksdrift	2096	2126	459	578	480	579	515	562	497	551
Skjermet industri ..	55751	60045	12722	14599	13627	14803	14348	14876	14504	16318
Utekonkurrerende industri	42600	48238	11444	10569	9784	10803	12172	12013	11551	12503
Hjemmekonkurrerende industri	84744	91526	21262	21346	18911	23224	24426	22570	20678	23852
Elektrisitetforsyning	19201	22362	6016	4164	3825	5196	7106	4808	4143	6304
Bygge- og anleggs- virksomhet	53682	59729	11420	12610	14219	15433	13507	13966	15149	17108
Varehandel	30777	32169	6711	7898	7448	8720	7265	7928	7863	9112
Utenriks sjøfart og oljeboring	25943	22674	6886	6366	5981	6709	5268	5705	5992	5709
Utenriks sjøfart ...	24743	21644	6480	6038	5685	6541	5092	5430	5710	5412
Oljeboring	1200	1030	406	329	297	169	176	275	282	297
Samferdsel	23341	25672	5442	6226	5753	5920	6142	6287	6664	6579
Boligtjenester	8181	9499	1936	2006	2087	2153	2278	2353	2408	2460
Annen nærings- virksomhet	44363	51126	10252	10642	11700	11769	11948	12501	13503	13173
Hotell- og restaurantdrift	7821	8998	1704	1771	2364	1983	1926	2197	2744	2131
Finansiell tjeneste- yting	11405	13350	2667	2739	2950	3048	3172	3233	3421	3524
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	15801	18356	3689	3851	4028	4233	4331	4482	4722	4821
Tjenesteyting ellers	9336	10423	2193	2280	2358	2505	2519	2590	2616	2698
Offentlig forvaltnings- virksomhet	37349	42652	8109	8536	8964	11740	9700	9675	10062	13216
Statlig forvaltnings- virksomhet	19736	22537	3824	4205	4507	7200	4787	4665	4995	8089
Forsvar	10071	12010	1722	2069	1910	4370	2454	2251	2391	4914
Undervisning	1754	1926	401	417	371	566	465	457	425	578
Helsetjenester	563	641	145	146	125	148	155	155	150	180
Annen tjeneste- produksjon	7348	7960	1557	1574	2101	2116	1712	1802	2029	2417
Kommunal forvaltnings- virksomhet	17613	20115	4285	4331	4457	4541	4912	5010	5067	5126
Undervisning	3385	3573	826	833	855	871	869	891	901	912
Helsetjenester	6360	7289	1549	1560	1609	1641	1794	1817	1828	1850
Annen tjeneste- produksjon	7869	9253	1909	1938	1993	2028	2249	2302	2337	2364
Korreksjonsposter	20630	24800	5350	4447	5778	5055	5895	5907	6479	6519
MEMO:										
Fastlands-Norge	440952	489768	104574	109959	107339	119081	119136	120007	118697	131928
Skjermede næringer .	307792	343553	70512	76364	77316	83600	80950	83820	84970	93813
Utekonkurrerende næringer	44697	50364	11904	11147	10264	11381	12687	12575	12049	13054
Hjemmekonkurrerende næringer	88464	95851	22158	22447	19759	24100	25499	23612	21678	25062

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

15*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A15. PRIVAT KONSUM. 1)
Mill.kr

	1986*	1987*	-----1986-----				-----1987-----			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Privat konsum	278764	294796	63318	68716	69075	77656	68485	71680	73361	81270
Spesifisert innen-										
landsk konsum	267431	282175	61282	66074	65499	74576	66216	68863	69221	77875
Matvarer	51694	53391	11204	12578	12991	14923	12027	13173	13265	14927
Drikkevarer og										
tobakk	16948	19232	3616	4351	3884	5097	3926	4937	4777	5592
Klær og skotøy	21521	20871	4063	5348	4957	7154	4463	5054	4679	6675
Bolig, lys og bren-										
sel	45011	50145	12534	10467	10022	11987	13883	11580	11173	13508
Møbler og hushold-										
ningsartikler	21735	23133	4509	4965	5274	6987	5244	5263	5578	7047
Helsepleie	10094	11073	2560	2440	2450	2645	2808	2723	2694	2848
Transport, post- og										
teletjenester	47194	45837	11219	13530	11495	10950	10865	12111	11434	11426
Fritidssysler og ut-										
danning	23658	24811	5289	5548	6000	6821	5761	5798	6023	7229
Andre varer og tje-										
nester	29575	33681	6288	6847	8428	8013	7239	8223	9596	8623
Korrektjonsposter	11333	12622	2036	2642	3575	3081	2269	2817	4141	3396
Nordmanns konsum i										
utlandet	19706	21620	3776	4646	6527	4757	4116	4824	7539	5141
Utlendingers konsum										
i Norge	-8373	-8998	-1740	-2004	-2952	-1677	-1847	-2008	-3398	-1745

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

16*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A16. BRUTTOINVESTERING I FAST KAPITAL. 1)
Mill.kr

	1986*	1987*	1986				1987			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Bruttoinvestering i fast kapital	146133	156212	26296	50990	33161	35686	29176	32096	50556	44383
Næringsvirksomhet	129675	136513	22566	47078	28929	31101	24549	27443	45880	38641
Primærnæringer	7246	6809	1377	2079	2000	1790	1235	1960	1974	1639
Jordbruk	4480	4148	749	1356	1279	1097	688	1262	1204	994
Skogbruk	469	596	49	168	134	118	72	201	166	157
Fiske og fangst	2297	2065	579	555	588	575	475	498	604	488
Oljeutvinning og rørtransport	36475	32564	4518	22554	4661	4743	3496	4572	18603	5894
Utvinning av råolje og naturgass	36018	31848	4449	22353	4535	4680	3344	4418	18248	5838
Rørtransport	457	716	68	201	126	62	152	154	354	56
Industri og bergverksdrift	17330	20843	3358	4048	4571	5353	4032	4497	5078	7237
Bergverksdrift	503	335	69	107	129	198	81	77	82	95
Skjernet industri ..	3532	4535	649	823	834	1226	966	1158	960	1451
Utekonkurrerende industri	6829	9158	1241	1606	1799	2183	1686	1531	2300	3640
Hjemmekonkurrerende industri	6466	6816	1399	1512	1808	1746	1300	1730	1735	2051
Elektrisitetsforsyning	7516	7806	1339	1605	1890	2682	1592	1522	1971	2720
Bygge- og anleggsvirksomhet	2796	2882	669	688	708	731	720	724	718	721
Varehandel	7072	7237	1687	1756	1775	1854	1872	1809	1791	1765
Utenriks sjøfart og oljeboring	-3963	-824	-1953	978	-1309	-1678	-2207	-2035	742	2677
Utenriks sjøfart ...	-6034	-1712	-1909	171	-1315	-2981	-2116	-2507	307	2604
Oljeboring	2072	888	-44	807	6	1303	-91	471	435	73
Samferdsel	12635	10602	2680	3499	3224	3232	2476	2849	2602	2675
Boligtjenester	25910	29088	5318	5880	7098	7614	6626	6712	7625	8125
Annen næringsvirksomhet	16656	19505	3573	3991	4310	4782	4706	4833	4777	5188
Hotell- og restaurantdrift	249	258	59	61	63	66	67	64	64	63
Finansiell tjenesteyting	3724	4440	765	964	943	1052	997	1164	1073	1207
Tjenesteyting ellers	12684	14807	2750	2965	3304	3664	3643	3605	3640	3918
Offentlig forvaltningsvirksomhet	16458	19699	3730	3912	4232	4585	4628	4653	4676	5743
Statlig forvaltningsvirksomhet	5704	6711	1155	1256	1502	1791	1467	1413	1401	2429
Undervisning	561	753	124	150	142	144	201	188	145	219
Helsestjenester	106	123	20	29	14	44	24	32	27	40
Annen tjenesteproduksjon	5037	5835	1011	1076	1346	1603	1242	1193	1230	2170
Kommunal forvaltningsvirksomhet	10754	12988	2575	2656	2730	2793	3160	3239	3274	3314
Undervisning	1857	2159	445	458	472	483	527	540	544	550
Helsestjenester	2714	3726	650	670	689	705	907	930	939	950
Annen tjenesteproduksjon	6183	7103	1480	1529	1569	1606	1727	1770	1792	1814
MEMO:										
Fastlands-Norge	113621	124472	23732	27458	29809	32622	27888	29559	31212	35813
Skjermede næringer .	97057	105502	20395	23510	25351	27802	24274	25522	26324	29382
Utekonkurrerende næringer	7332	9492	1310	1713	1929	2381	1767	1608	2382	3735
Hjemmekonkurrerende næringer	9232	9478	2027	2236	2530	2439	1847	2429	2506	2696

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

18*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A18. IMPORT. 1)
Mill.kr

	1986*	1987*	-----1986-----				-----1987-----			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Import i alt	212469	211794	49467	54725	52961	55316	50310	51932	53642	55910
Varer	153072	151580	36457	40452	36435	39728	37195	37507	36109	40768
Skip, nybygde og eldre	1722	4253	777	501	400	44	1017	189	660	2387
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	4140	1840	1346	1305	167	1322	68	1064	687	21
Direkte import ved oljevirkksomhet	1278	1827	320	214	339	406	198	367	654	609
Andre varer	145932	143659	34015	38433	35529	37956	35913	35888	34108	37751
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	5815	5592	1510	1570	1179	1556	1673	1394	1092	1432
Råolje	1832	2490	595	833	326	78	409	489	745	846
Bergverksprodukter	1857	1751	461	447	492	457	459	404	464	425
Industriprodukter	136000	133654	31415	35402	33482	35701	33356	33561	31729	35008
Nærings- og nytelsesmidler	5070	5314	1061	1245	1208	1556	1312	1336	1229	1437
Grafiske produkter	1676	1939	368	385	445	478	494	425	509	511
Treforedlingsprodukter	3380	3709	769	874	822	915	944	921	881	963
Kjemiske råvarer	5774	6231	1407	1438	1446	1484	1555	1585	1491	1600
Raffinerte olje- produkter	3573	2864	1127	693	753	1001	744	651	756	713
Metaller	9960	9045	2579	2603	2328	2450	2310	2326	1953	2456
Tekstil- og be- kledningsvarer	14303	14311	3366	3232	4030	3675	3735	3016	4004	3557
Trevarer	6092	6593	1304	1524	1380	1884	1563	1622	1501	1908
Kjemiske og mineralske pro- dukter	23554	24269	5275	6081	5792	6406	5966	5990	5810	6503
Andre verksted- produkter	51107	51372	11395	13752	12400	13560	12470	13477	11929	13497
Transportmidler mv. uten til- svarende norsk produksjon	11510	8006	2765	3576	2878	2292	2262	2213	1666	1865
Elektrisk kraft	428	172	34	181	49	164	15	40	78	39
Tjenester	59397	60214	13010	14272	16526	15589	13115	14424	17532	15143
Brutto utgifter ved skipsfart	22775	20473	5903	5600	5260	6013	4827	5030	5360	5256
Brutto utgifter ved oljeboring	322	183	75	71	104	73	60	72	33	18
Direkte import ved annen oljevirkso- mhet	2111	3117	431	465	725	490	619	743	901	854
Nordmenns konsum i utlandet	19706	21620	3776	4646	6527	4757	4116	4824	7539	5141
Andre tjenester	14483	14820	2825	3491	3910	4257	3493	3754	3700	3872

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

19*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A19. UTENRIKSREGNSKAP. 1)
Mill.kr

	1986*	1987*	-----1986-----				-----1987-----			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.

Driftsregnskap										
Overskudd på driftsregnskapet.....	-32912	-27579	-1311	-14668	-10646	-6287	-2599	-6413	-9785	-8781
Vare- og tjenestebalansen	-17839	-12063	2196	-10052	-7318	-2665	1156	-2006	-6281	-4933
Rente- og stønadsbalansen	-15072	-15516	-3505	-4617	-3329	-3622	-3755	-4408	-3506	-3847
Renter fra utlandet...	18959	18845	4039	4948	5021	4950	4740	4599	4640	4866
Aksjeutbytte mv. fra utlandet.....	1307	2162	308	408	326	266	437	517	578	629
Stønader fra utlandet.	1307	1483	301	335	321	351	335	370	361	419
Renter til utlandet...	22821	24019	4844	5726	6284	5967	5572	5383	6763	6303
Aksjeutbytte mv. til utlandet.....	6617	5948	1790	3067	1053	708	1899	2675	567	807
Stønader til utlandet.	7208	8039	1521	1516	1659	2513	1797	1837	1755	2652
Netto endringer i fordringer og gjeld ikke forårsaket av transaksjoner.	3890	16246	4610	-2529	3558	-1747	7488	2492	1621	4647
Nedgang i Norges nettogjeld.....	-29021	-11332	3299	-17197	-7087	-8034	4888	-3922	-8166	-4133
Kapitalregnskap										
Netto inngang, langsiktige kapitaltransaksjoner.....	21606	5488	-2097	2642	11257	9804	3742	3157	1388	-2799
Netto inngang, kjente kortsiktige kapitaltransaksjoner.....	23456	38828	7552	19791	-3325	-562	-4907	12548	10756	20429
Netto inngang, andre kortsiktige kapitaltransaksjoner og statistiske feil.....	-12150	-16737	-4145	-7765	2714	-2954	3763	-9294	-2358	-8849
Netto kapitaltransaksjoner i alt.....	32912	27579	1311	14669	10646	6287	2600	6413	9785	8781
Netto endringer i fordringer og gjeld forårsaket av valutakursendringer mv.....	-3891	-16247	-4610	2529	-3558	1747	-7488	-2492	-1621	-4647
Oppgang i Norges nettogjeld.....	29022	11332	-3299	17198	7087	8034	-4888	3922	8166	4133
MEMO:										
Overskudd på driftsregnskapet utenom eksport av eldre skip og import av nybygde og eldre skip.....	-41401	-31975	-3346	-15799	-12097	-10159	-5667	-9515	-9769	-7026

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

20*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A20. DISPONIBEL INNTEKT OG SPARING. 1)
Mill.kr

	1986*	1987*	-----1986-----				-----1987-----			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Bruttonasjonalprodukt ..	514578	556925	123047	122545	129730	139256	134204	132973	140041	149707
-Renter, aksjeutbytte										
m.v. til utlandet,										
netto	9173	8963	2287	3437	1990	1459	2294	2942	2112	1615
Bruttonasjonalinntekt	505405	547962	120760	119108	127740	137797	131910	130031	137929	148092
-kapitalslit	72707	81434	17489	17918	18392	18908	19502	20070	20645	21218
Nasjonalinntekt	432698	466528	103271	101190	109348	118889	112408	109961	117284	126874
Stønader til										
utlandet, netto	5901	6556	1220	1181	1338	2162	1462	1467	1394	2233
Disponibel inntekt for										
Norge	426797	459972	102051	100009	108010	116727	110946	108494	115890	124641
-konsum i alt	380769	411122	86365	92966	94841	106597	96301	100313	101817	112692
Sparing	46028	48850	15686	7043	13169	10130	14645	8182	14073	11950
Disponibel realinntekt										
for Norge 2)	426797	421227	106183	101978	106229	112407	103233	99575	105894	112526

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

2) Deflatert med prisindeks for innenlandsk anvendelse ekskl. kapitalslit.

21*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A21. FAKTORINNTEKT ETTER NØRING. 1)
Mill.kr

	1986*	1987*	1986				1987			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Faktorinntekt	371644	401562	90070	86638	94468	100468	97192	94619	101635	108115
Næringsvirksomhet	321220	345987	79061	73834	82009	86313	83539	80120	88009	94318
Primærnæringer	17418	19905	3175	2061	8239	3942	3565	2292	9338	4711
Jordbruk	10888	12255	1148	195	7139	2406	1264	434	7952	2604
Skogbruk	2782	3173	1207	678	222	676	1372	736	261	805
Fiske og fangst	3747	4476	820	1189	878	860	929	1121	1125	1301
Oljeutvinning og rør- transport	29569	27714	12589	4065	5306	7610	8544	6486	5619	7065
Utvinning av råolje og naturgass	26171	24100	11388	3504	4537	6743	7412	5658	4937	6092
Rørtransport	3398	3614	1201	561	770	867	1132	828	682	973
Industri og berg- verksdrift	70390	75935	16466	17775	16745	19403	19287	18017	17749	20882
Bergverksdrift	1499	1386	330	414	349	407	354	363	327	342
Skjermet industri ..	17854	21172	3878	4391	4419	5167	5041	5058	5198	5875
Utekonkurrerende industri	11086	8963	2610	3008	2815	2653	2316	1957	2096	2595
Hjemmekonkurrerende industri	39951	44414	9649	9963	9163	11177	11576	10639	10129	12070
Elektrisitetsforsyning	11530	13626	4091	2360	1984	3094	4778	2750	2182	3916
Bygge- og anleggs- virksomhet	25740	31803	5155	6100	6834	7651	6781	7319	8236	9467
Varehandel	41666	43367	8943	10761	10256	11707	9269	10565	10690	12843
Utenriks sjøfart og oljeboring	6077	3511	1100	1893	1833	1250	750	741	808	1212
Utenriks sjøfart ...	5352	4031	443	1621	1784	1503	984	880	891	1277
Oljeboring	725	-521	657	272	49	-253	-234	-139	-83	-65
Samferdsel	23561	24961	5265	5671	6095	6531	5846	6214	5966	6935
Boligtjenester	12868	13675	3174	3224	3229	3242	3307	3409	3450	3509
Annen nærings- virksomhet	82400	91489	19103	19925	21488	21885	21412	22327	23970	23779
Hotell- og restaurantdrift	7280	8582	1543	1650	2259	1829	1779	2116	2631	2056
Finansiell tjeneste- yting	25282	26462	5867	6033	6530	6853	6280	6476	6780	6926
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	22592	25716	5101	5438	5921	6132	5931	6173	6784	6827
Tjenesteyting ellers	27245	30728	6592	6804	6778	7071	7422	7561	7775	7970
Offentlig forvaltnings- virksomhet	71054	80471	16427	17172	18369	19087	19630	20398	20026	20416
Statlig forvaltnings- virksomhet	22243	24781	4958	5534	5643	6108	5743	6486	6081	6472
Forsvar	6253	6920	1363	1538	1636	1716	1563	1796	1720	1841
Undervisning	4172	4635	919	1094	948	1211	1081	1239	1090	1224
Helsetjenester	1312	1505	296	331	335	350	352	402	372	378
Annen tjeneste- produksjon	10507	11721	2381	2572	2723	2831	2746	3047	2900	3028
Kommunal forvaltnings- virksomhet	48812	55690	11468	11638	12726	12979	13888	13913	13945	13945
Undervisning	15599	17467	3665	3719	4067	4148	4367	4367	4367	4367
Helsetjenester	24099	27775	5662	5746	6283	6408	6918	6936	6960	6960
Annen tjeneste- produksjon	9114	10448	2141	2173	2376	2423	2603	2610	2617	2617
Korreksjonsposter	-20628	-24896	-5418	-4368	-5910	-4932	-5977	-5899	-6400	-6620
MEMO:										
Fastlands-Norge	336000	370336	76381	80681	87329	91610	87898	87392	95208	99838
Skjermete næringer .	276934	307924	61765	65429	73903	75838	71352	72576	81271	82725
Utekonkurrerende næringer	12585	10349	2940	3422	3164	3060	2669	2320	2422	2937
Hjemmekonkurrerende næringer	46480	52064	11676	11830	10262	12712	13877	12496	11515	14176

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

22*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A22. LØNSKOSTNADER ETTER NØRING. 1)
Mill.kr

	1986*	1987*	-----1986-----				-----1987-----			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Lønnskostnader	271632	304323	62157	66695	68293	74488	73018	74734	75597	80974
Næringsvirksomhet	200578	223852	45730	49523	49924	55400	53388	54336	55571	60557
Primærnæringer	2231	2421	639	653	435	504	698	654	474	595
Jordbruk	543	592	68	190	190	95	71	211	197	114
Skogbruk	992	1058	418	251	79	245	464	251	83	261
Fiske og fangst	696	771	153	213	166	165	163	192	194	221
Oljeutvinning og rør- transport	5845	6760	1510	1157	1429	1750	1720	1644	1512	1883
Utvinning av råolje og naturgass	5759	6665	1486	1140	1408	1725	1696	1621	1493	1856
Rørtransport	86	95	23	17	20	26	25	23	20	27
Industri og berg- verksdrift	56018	61966	13509	13895	13224	15390	15689	14970	14581	16727
Bergverksdrift	1162	1187	249	326	261	326	285	314	275	312
Skjernet industri ..	13813	15839	3103	3526	3378	3806	3776	3905	3775	4382
Utekonkurrerende industri	8722	9358	2110	2154	2134	2323	2301	2346	2270	2441
Hjemmekonkurrerende industri	32322	35582	8047	7888	7452	8935	9326	8404	8260	9592
Elektrisitetsforsyning	3651	4091	845	866	956	984	1007	1018	1028	1038
Bygge- og anleggs- virksomhet	21833	26034	4451	5194	5772	6416	5613	6028	6728	7665
Varehandel	35668	39459	7406	9447	8741	10074	8681	9678	9829	11271
Utenriks sjøfart og oljeboring	5952	4520	1537	1530	1500	1385	1269	1139	1081	1030
Utenriks sjøfart ...	5016	3591	1295	1280	1264	1177	1061	906	835	789
Oljeboring	936	929	242	250	236	208	208	233	247	241
Samferdsel	24181	27086	5545	5846	5941	6849	6627	6601	6830	7028
Boligtjenester	284	315	66	69	74	75	74	77	82	82
Annen nærings- virksomhet	44916	51199	10223	10869	11852	11973	12009	12527	13427	13237
Hotell- og restaurantdrift	5829	6653	1247	1362	1750	1471	1373	1631	2040	1608
Finansiell tjeneste- yting	11598	12971	2696	2858	2997	3048	3141	3196	3290	3345
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	11692	13913	2657	2821	3052	3162	3222	3350	3653	3688
Tjenesteyting ellers	15796	17663	3623	3828	4053	4292	4273	4350	4444	4595
Offentlig forvaltnings- virksomhet	71054	80471	16427	17172	18369	19087	19630	20398	20026	20416
Statlig forvaltnings- virksomhet	22243	24781	4958	5534	5643	6108	5743	6486	6081	6472
Forsvar	6253	6920	1363	1538	1636	1716	1563	1796	1720	1841
Undervisning	4172	4635	919	1094	948	1211	1081	1239	1090	1224
Helsetjenester	1312	1505	296	331	335	350	352	402	372	378
Annen tjeneste- produksjon	10507	11721	2381	2572	2723	2831	2746	3047	2900	3028
Kommunal forvaltnings- virksomhet	48812	55690	11468	11638	12726	12979	13888	13913	13945	13945
Undervisning	15599	17467	3665	3719	4067	4148	4367	4367	4367	4367
Helsetjenester	24099	27775	5662	5746	6283	6408	6918	6936	6960	6960
Annen tjeneste- produksjon	9114	10448	2141	2173	2376	2423	2603	2610	2617	2617
MEMO:										
Fastlands-Norge	259835	293043	59110	64009	65364	71353	70028	71951	73004	78061
Skjermede næringer .	215943	245086	48134	53177	55273	59359	57488	60443	61921	65234
Utekonkurrerende næringer	9883	10545	2359	2480	2395	2649	2587	2660	2545	2753
Hjemmekonkurrerende næringer	34009	37412	8617	8351	7696	9345	9953	8848	8537	10073

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

23*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A23. DRIFTSRESULTAT ETTER NØRING. 1)
Mill.kr

	1986*	1987*	-----1986-----				-----1987-----			
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Driftsresultat	100012	97236	27912	19943	26175	25982	24174	19885	26037	27141
Næringsvirksomhet	120641	122134	33330	24311	32085	30914	30151	25785	32438	33761
Primærnæringer	15187	17484	2537	1408	7805	3438	2867	1637	8864	4116
Jordbruk	10345	11663	1080	5	6949	2311	1193	224	7756	2490
Skogbruk	1791	2115	789	427	144	431	908	484	178	545
Fiske og fangst	3051	3706	668	976	712	695	765	929	931	1081
Oljeutvinning og rør- transport	23724	20954	11079	2908	3878	5859	6823	4842	4107	5182
Utvinning av råolje og naturgass	20412	17435	9902	2364	3128	5018	5716	4037	3445	4236
Rørtransport	3312	3520	1177	544	749	841	1107	805	662	946
Industri og berg- verksdrift	14372	13969	2958	3880	3521	4013	3598	3048	3169	4154
Bergverksdrift	338	199	81	88	88	81	68	49	52	30
Skjernet industri ..	4041	5333	775	864	1041	1361	1265	1153	1422	1493
Utekonkurrerende industri	2364	-395	500	853	681	330	14	-389	-174	154
Hjemmekonkurrerende industri	7629	8831	1602	2075	1711	2242	2250	2235	1869	2477
Elektrisitetsforsyning	7879	9535	3246	1494	1029	2110	3770	1733	1154	2878
Bygge- og anleggs- virksomhet	3907	5769	704	906	1062	1235	1168	1291	1508	1802
Varehandel	5998	3908	1537	1314	1515	1633	588	887	862	1572
Utenriks sjøfart og oljeboring	125	-1009	-437	364	333	-135	-519	-398	-274	182
Utenriks sjøfart ...	336	440	-852	342	520	326	-77	-26	56	487
Oljeboring	-211	-1450	414	22	-187	-460	-442	-372	-330	-306
Samferdsel	-620	-2125	-281	-175	153	-318	-781	-387	-864	-94
Boligtjenester	12584	13360	3108	3155	3154	3167	3233	3332	3369	3427
Annen nærings- virksomhet	37484	40289	8880	9056	9636	9912	9404	9800	10543	10542
Hotell- og restaurantdrift	1451	1930	296	288	509	358	406	485	591	448
Finansiell tjeneste- yting	13684	13491	3171	3175	3533	3805	3140	3281	3490	3580
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	10900	11803	2444	2617	2869	2970	2709	2823	3132	3139
Tjenesteyting ellers	11449	13066	2969	2976	2726	2779	3149	3211	3331	3375
Offentlig forvaltnings- virksomhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Korreksjonsposter	-20628	-24898	-5418	-4368	-5910	-4932	-5977	-5900	-6401	-6620
MEMO:										
Fastlands-Norge	76164	77291	17270	16672	21965	20257	17869	15441	22204	21777
Skjermede næringer .	60991	62835	13631	12252	18630	16478	13863	12133	19349	17490
Utekonkurrerende næringer	2702	-196	581	941	769	411	83	-340	-123	184
Hjemmekonkurrerende næringer	12471	14652	3059	3478	2567	3368	3924	3648	2977	4103

1) Se fotnote 1 i tabell A1.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A24. FAKTORINNTEKT ETTER INSTITUSJONELL SEKTOR. 1) MILL.KR.

	1983*	1984*	1985* ⁶	1986* ⁶	1987*
Faktorinntekt	297 289	337 509	369 587	371 644	401 562
Lønn 2)	169 401	185 206	205 409	232 641	260 105
Husholdninger	169 140	184 926	205 089	232 321	259 785
Utlandet 3)	261	280	320	320	320
Arbeidsgiveravgift til folke- trygden 2)	28 834	31 144	34 258	38 991	44 218
Driftsresultat 4)	99 054	121 159	129 920	100 012	97 236
Husholdninger	36 985	40 805	41 691	45 620	50 567
Finansinstitusjoner	-6 875	-7 836	-7 478	-6 842	-8 212
Offentlig eide banker	-420	-346	61	80	197
Private finansinstitusjoner	-6 455	-7 490	-7 539	-6 922	-8 409
Ikke-personlige foretak	68 944	88 191	95 707	61 234	54 880
Private foretak	46 858	57 934	65 272	37 732	28 787
Offentlig eide foretak 5)	22 086	30 257	30 435	23 502	26 093

1) Tabellene A24, A25, A26, A27 og A28 er laget på grunnlag av nasjonalregnskapets inntektsregnskap, og erstatter de tidligere inntektstabellene. Mens inntektsregnskapet er under utvikling, vil tall fra dette være å anse som foreløpige. 2) Summen av lønn og arbeidsgiveravgift til folketrygden svarer til lønnskostnader i tabell A22. 3) Lønn opptjent i Norge utbetalt til utlendinger. 4) Driftsresultat opptjent etter institusjonell opprinnelsessektor. 5) Kommuneforetak var i tidligere tabeller ført under offentlig forvaltning. 6) Enkelte av tallene er rettet siden forrige publisering.

TABELL A25. HUSHOLDNINGER. INNTEKTER, UTGIFTER OG SPARING. 1) MILL.KR.

	1983*	1984*	1985* ³	1986* ³	1987*
Inntekter	317 878	349 473	382 227	432 406	488 819
Lønn 2)	169 236	185 034	205 209	232 447	259 917
Arbeidsgiveravgift til folke- trygden	28 834	31 144	34 258	38 991	44 218
Driftsresultat	36 985	40 805	41 691	45 620	50 567
Renteinntekter	15 296	18 719	21 381	27 763	35 026
Stønader fra det offentlige	62 212	67 917	73 819	81 525	91 503
Stønader fra utlandet	1 178	1 291	1 402	1 268	1 435
Andre inntekter	4 137	4 563	4 466	4 792	6 153
-Utgifter	116 190	126 929	143 010	172 643	202 201
Direkte skatter og trygdepremier	91 281	99 198	110 104	126 559	144 372
Arbeidsgiveravgift til folke- trygden	28 834	31 144	34 258	38 991	44 218
Andre direkte skatter og trygde- premier	62 447	68 054	75 846	87 568	100 154
Renteutgifter	21 316	24 081	28 838	41 289	52 150
Andre utgifter	3 593	3 650	4 068	4 794	5 679
= Disponibel inntekt	201 688	222 544	239 217	259 763	286 618
- Privat konsum	192 979	210 921	245 439	278 764	294 796
= Sparing	8 709	11 623	-6 222	-19 001	-8 178

1) Se note 1, tabell A24. 2) Medregnet lønn opptjent i utlandet. 3) Se note 6, tabell A24.

25*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A26. OFFENTLIG FORVALTNING. INNTEKTER, UTGIFTER OG SPARING. 1) 2) MILL.KR.

	1983*	1984*	1985* ³	1986* ³	1987*
Inntekter	210 246	241 792	278 245	284 984	310 013
Direkte skatter og trygdepremier	123 871	138 147	157 904	146 732	162 251
Indirekte skatter	69 733	78 200	91 037	99 795	104 710
Renteinntekter	15 085	20 552	24 780	33 290	39 959
Andre inntekter	1 557	4 893	4 525	5 167	3 093
- Utgifter	105 966	114 481	125 169	142 417	159 463
Subsidier	24 439	25 709	26 936	29 569	30 777
Renteutgifter	13 414	15 018	17 393	22 324	24 073
Stønader til private konsumenter	62 212	67 917	73 819	81 525	91 503
Stønader til utlandet	3 850	3 870	4 210	4 947	5 222
Andre utgifter	2 051	1 967	2 811	4 052	7 888
= Disponibel inntekt	104 280	127 311	153 076	142 567	150 550
- Offentlig konsum	78 213	84 099	92 654	102 006	116 326
= Sparing	26 067	43 212	60 422	40 561	34 224

1) I denne tabell og ellers i nasjonalregnskapet er skatter, avgifter, subsidier og stønader i prinsippet registrert med de i året påløpte (i motsetning til innbetalte) beløp. Tallene for offentlige inntekter og utgifter i nasjonalregnskapet avviker derfor fra tallene i de offentlige regnskaper. 2) Se note 1, tabell A24. 3) Se note 6, tabell A24.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

TABELL A27. FINANSINSTITUSJONER. INNTEKTER, UTGIFTER OG SPARING. 1) MILL.KR.

	1983*	1984*	1985* ⁴	1986* ⁴	1987*
Inntekter	62 439	72 230	86 300	115 673	137 517
Driftsresultat	-6 875	-7 836	-7 478	-6 842	-8 212
Renteinntekter	59 670	69 651	83 455	114 061	136 336
Andre inntekter	9 644	10 415	10 323	8 454	9 393
- Utgifter	52 537	66 844	81 664	105 368	124 092
Direkte skatter og trygdepremier	589	589	611	690	668
Renteutgifter	41 046	51 207	64 736	89 693	109 663
Andre utgifter	10 902	15 048	16 317	14 985	13 761
= Disponibel inntekt	9 902	5 386	4 636	10 305	13 425
= Sparing	9 902	5 386	4 636	10 305	13 425

TABELL A28. IKKE-PERSONLIGE FORETAK 2). INNTEKTER, UTGIFTER OG SPARING. 1) MILL.KR

	1983*	1984*	1985* ⁴	1986* ⁴	1987*
Inntekter	92 712	112 569	126 448	99 549	95 946
Driftsresultat	68 944	88 191	95 707	61 234	54 880
Renteinntekter	9 114	9 044	14 746	20 846	19 561
Andre inntekter 3)	14 654	15 334	15 996	17 470	21 505
- Utgifter	83 245	95 107	103 969	85 386	86 563
Direkte skatter og trygdepremier	32 053	38 436	47 235	19 566	17 252
Renteutgifter	32 223	36 118	37 666	46 514	50 170
Andre utgifter 3)	18 969	20 553	19 068	19 306	19 141
= Disponibel inntekt	9 467	17 462	22 479	14 163	9 383
= Sparing	9 467	17 462	22 479	14 163	9 383

1) Se note 1, tabell A24. 2) Se note 5, tabell A24. 3) Inkluderer aksjeutbytte inntekt/utgift, utbytte på eierkapital i stats-og kommuneforetak og netto skadeforsikringserstatninger/-premier. 4) Se note 6, tabell A24.

27*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B1: OLJE- OG GASSPRODUKSJON

Produksjon av råolje i millioner tonn og naturgass i milliarder standard kubikkmeter. Tallene for årene viser gjennomsnittlig månedsproduksjon.

	1983	1984	1985	1986	1987	1987/1988					
						Okt	Nov	Des	Jan	Feb	Mars
Råolje	2.6	2.9	3.2	3.5	4.1	4.5	4.3	4.2	4.8	4.4	4.8
Naturgass	2.1	2.3	2.2	2.3	2.4	2.7	2.8	2.9	2.9	2.7	2.8

TABELL B2: PRODUKSJONSINDEKS ETTER NÆRING OG ANVENDELSE

Sesongjusterte indekser. 1980=100.

Årsindeksene er et gjennomsnitt av månedsindeksene for året.

	1983	1984	1985	1986	1987	1987/1988					
						Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Produksjon etter næring:											
Bergv.dr., industri og kraftf. 1)	102	105	107	108	110	111	110	111	110	108	..
Bergverksdrift 1)	114	111	115	124	116	114	114	108	112	107	106
Industri	96	102	105	107	108	108	107	109	113	108	106
Kraftforsyning	127	121	118	111	119	121	120	118	102	113	132
Produksjon etter anvendelse:											
Eksport 1)	110	117	118	119	123	123	122	125	126	124	123
Konsum	100	102	104	104	107	106	106	108	106	105	105
Investering 2)	112	162	174	175	175	170	166	171	171	169	163
Vareinnsats i bygg og anlegg	101	100	104	109	110	110	107	109	115	108	104
Vareinnsats ellers	92	93	94	94	96	96	96	97	96	93	96

1)Utenom utvinning av olje og naturgass.

2)Se merknad etter tabell 17.

TABELL B3: INDUSTRIPRODUKSJON - PRODUKSJONSINDEKSEN

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt 1).

	1985	1986	1987	1987/1988					
				Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.
Industri ialt	2.5	1.6	1.7	1.3	0.8	0.8	1.6	1.9	-2.1
Næringsmidler, drikkev. og tobakk	-0.8	1.7	1.3	0.0	4.5	4.0	11.1	9.2	3.4
Tekstilvarer, bekledn.v., lær mv.	2.9	-1.0	-7.4	-9.3	-10.6	-10.0	-8.7	-7.4	-13.5
Trevarer	1.4	2.1	-1.7	-3.4	-3.4	-4.0	-1.0	-0.1	-5.6
Treforedling	3.7	-1.3	-1.0	-3.0	-7.8	-7.0	-2.5	-0.3	-4.2
Grafisk produksjon og forlagsv.	2.1	2.7	2.0	1.3	1.9	3.2	3.8	3.5	-0.2
Kjemiske prod., mineraloljep. mv.	1.0	-0.4	5.2	11.2	10.7	9.1	3.8	3.4	2.0
Mineralske produkter	7.2	9.6	3.0	3.3	1.5	1.3	5.3	3.5	-3.0
Jern, stål og ferrolegeringer	1.0	-5.7	-4.7	-7.2	-6.2	-4.1	-1.7	4.2	5.6
Ikke-jernholdige metaller	-3.1	1.8	11.7	11.2	11.4	13.3	13.9	12.7	8.7
Metallvarer	5.2	3.7	0.0	-1.4	-3.4	-4.0	-3.6	-2.2	-6.2
Maskiner	8.2	3.0	1.0	0.4	-3.1	-4.0	-4.2	-3.5	-8.2
Elektriske apparater og materiell	8.1	5.8	6.3	4.5	4.4	3.6	4.0	3.8	-2.1
Transportmidler	-3.2	-2.0	-2.8	-4.8	-5.1	-4.1	-3.5	-3.5	-7.2
Tekn. og vitensk. instr. mv.	3.7	4.7	-1.0	-1.1	-2.8	-4.6	-5.5	-3.5	-4.8
Industriproduksjon ellers	7.9	6.2	-7.5	-12.1	-12.7	-11.2	-7.9	-3.0	-9.8

1)Tallene i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av produksjonen for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

TABELL B4: ORDREILGANG - INDUSTRI

Ordreilgang til utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Sesongjusterte verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1984	1985	1986	1987	1985	1986				1987			
					4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv

Produksjon av kjemiske råvarer:													
Ordreilgang i alt	215	233	210	221	226	211	211	221	197	236	206	198	244
For eksport	237	239	218	239	232	205	214	238	217	269	234	212	243
Fra hjemmemarkedet	186	225	199	196	220	215	209	198	173	185	173	174	251

Produksjon av metaller:													
Ordreilgang i alt	223	231	220	253	211	205	235	219	221	223	241	267	279
For eksport	243	246	227	274	222	216	224	233	236	239	257	293	305
Fra hjemmemarkedet	158	181	193	181	169	165	267	179	163	169	181	188	184

Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:													
Ordreilgang i alt	168	200	203	216	201	202	200	197	212	207	214	234	210
For eksport	213	231	224	263	231	211	262	205	218	247	267	290	249
Fra hjemmemarkedet	150	188	195	197	188	193	187	190	207	183	207	206	193

TABELL B5: ORDERRESERVER - INDUSTRI

Orderreserver i utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1984	1985	1986	1987	1985	1986				1987			
					4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv

Produksjon av kjemiske råvarer:													
Orderreserver i alt	221	258	228	207	260	239	218	227	229	231	196	176	225
For eksport	259	247	186	177	244	185	168	189	201	196	154	130	227
Fra hjemmemarkedet	172	272	282	245	279	308	280	275	265	274	249	233	223

Produksjon av metaller:													
Orderreserver i alt	141	132	116	137	107	121	117	117	107	127	120	144	156
For eksport	167	151	127	164	120	137	121	127	123	149	143	174	191
Fra hjemmemarkedet	71	81	85	65	72	77	104	91	66	70	60	65	64

Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:													
Orderreserver i alt	175	222	249	257	234	251	250	248	247	259	259	260	248
For eksport	202	260	305	335	278	295	316	302	307	335	322	344	337
Fra hjemmemarkedet	164	205	225	224	215	233	221	224	222	227	233	225	209

29*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B6: LAGERBEHOLDNING

Lagerbeholdning i industri og engroshandel. Volumindekser. 1982=100.

	1984	1985	1986	1987	1985	-----1986-----				-----1987-----				
						4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Industri og engroshandel:														
Lager i alt:	87	86	86	83	85	86	82	89	87	86	83	82	80	
Norskproduserte varer:														
For innenlandsk bruk	96	94	95	96	93	94	86	100	99	98	93	96	95	
For eksport	72	73	67	64	67	68	65	70	66	65	65	63	61	
Importerte varer:														
Lager i alt	87	86	89	81	90	89	92	88	88	86	85	77	75	
Industri:														
Lager i alt	84	81	80	77	79	79	78	84	80	80	79	75	75	
Lager av egne produkter	83	82	79	78	78	81	77	79	78	81	80	76	75	
Lager av råstoffer	87	80	84	77	80	77	80	93	87	78	78	73	77	
Lager etter vare:														
Jern og stål	79	84	79	71	78	80	78	82	77	77	71	68	68	
Andre uedle metaller	59	62	60	54	60	59	55	62	62	59	62	50	44	
Tre- og treforedl.prod.	86	79	75	74	72	78	78	75	68	77	75	72	72	

TABELL B7: ARBEIDSMARKEDET - ARBEIDSKRÅFTUNDERSØKELSEN

Tallet på arbeidssøkere uten arbeidsinntekt og tallet på sysselsatte.
1000 personer.

	1984	1985	1986	1987	-----1986-----				-----1987-----				1988
					1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv
Arbeidssøkere uten arbeidsinntekt:													
Kvinner	28	28	24	25	23	23	31	17	24	22	29	23	27
Menn	36	26	18	21	20	16	19	18	28	17	19	19	27
Totalt	64	54	42	45	42	40	50	36	52	39	48	42	54

Tallet på sysselsatte 1) 1984 2028 2086 2126 2068 2098 2072 2106 2114 2140 2117 2133 2126

1) F.o.m. 1986 inkluderes også familiemedarbeidere med ukentlig arbeidstid under 10 timer.

TABELL B8: ARBEIDSMARKEDET - ARBEIDSKONTORENE REGISTRERINGER

Tallet på registrerte arbeidsløse og ledige plasser. Arbeidsløshetsprosenten.

		1985	1986	1987	-----1987/1988-----					
					Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	Apr.
Sesongjusterte tall:										
Registrerte arbeidsløse	1000 pers.	51.4	36.2	32.4	34.4	29.8	34.2	36.2	40.1	44.1
Ujusterte tall:										
Registrerte arbeidsløse	1000 pers.	51.4	36.2	32.4	31.4	31.4	42.6	42.7	42.7	43.2
Herav: Permitterte	1000 pers.	5.6	3.5	4.6	4.6	5.9	8.2	9.3	9.5	9.2
Ledige plasser	1000 pers.	5.8	10.5	12.4	10.2	8.5	10.6	13.6	10.5	14.6
Arbeidsløshetsprosenten 1)		2.5	1.8	1.5	1.5	1.5	2.0	2.0	2.0	2.0
Arb.løse/led.plasser		8.9	3.5	2.7	3.1	3.7	4.0	3.1	4.0	3.0

1) Registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken ifølge AKU.

TABELL B9: INDUSTRIINVESTERINGER I VERDI - INVESTERINGSUNDERSØKELSEN

Antatte og utførte industriinvesteringer. Mill.kr. Sesongjustert.
Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1985	1986	1987	-----1986-----			-----1987-----				-----1988
				2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv
Utførte	2368	3352	4048	3298	3594	3541	3645	3482	3997	5069	..
Antatte	2657	3441	4081	3513	3554	3517	3832	3891	3343	5256	3636

TABELL B10: BOLIGBYGGING

Antall boliger i 1000. Sesongjustert. 1). Tallene for årene
viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1985	1986	1987	-----1987/1988-----					
				Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Boliger satt igang	2.2	2.4	2.4	2.9	2.6	2.5	3.1	2.9	2.4
Boliger under arbeid	27.4	30.0	31.8	31.8	32.0	32.3	32.9	33.5	33.5
Boliger fullført	2.2	2.2	2.4	2.4	2.6	2.3	2.9	2.4	2.6

1) Seriene er sesongjustert uavhengig av hverandre.

TABELL B11: DETALJOMSETNINGSVOLUM

Sesongjustert indeks. 1985=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av
månedstallene for det samme året.

	1983	1984	1985	1986	1987	-----1987/1988-----					
						Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.
Omsetning ialt	89	90	100	105	99	99	97	95	98	95	95

TABELL B12: DETALJOMSETNINGSVOLUM MV.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et
tremåneders glidende gjennomsnitt. 1)

	1985	1986	1987	-----1987/1988-----					
				Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.
Omsetning ialt	10.5	5.5	-5.5	-3.0	-5.5	-5.9	-5.9	-5.8	-5.2
Detaljomsætning etter næring:									
Nærings- og nytelsesmidler	0.2	0.7	-2.6	-0.8	-3.9	-4.2	-4.0	-5.3	-3.8
Bekledning og tekstilvarer	5.9	2.7	-12.1	-14.7	-17.9	-18.3	-16.4	-17.9	-14.2
Møbler og innbo	6.9	8.9	-5.0	-0.9	-1.7	-7.8	-12.3	-15.3	-11.6
Jern, farge, glass, stent. og sport	1.9	1.0	2.6	4.1	1.8	1.7	3.8	3.9	5.2
Ur, opt., musikk, gull og sølv	1.5	7.4	-9.5	-12.5	-12.7	-13.5	-12.6	-11.4	-8.9
Motorkjøretøyer og bensin	31.3	12.7	-8.8	-2.9	-4.7	-3.5	-4.5	-0.8	-5.1
Reg. nye personbiler	49.5	6.6	-32.2	-23.8	-26.4	-22.8	-19.4	-14.5	-21.4

1) Tallet i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode
året før for summen av omsetningsvolumet for den aktuelle måneden,
måneden før og måneden etter.

31*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B13: TIMEFORTJENESTE

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og i bygge- og anleggsvirksomhet.
Kroner.

	1985	1986	1987	-----1986-----				-----1987-----			
				1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Industri, kvinner	52.8	58.4	67.8	55.3	56.9	59.9	61.5	65.6	67.1	68.4	70.1
Industri, menn	63.3	69.7	81.0	65.9	68.4	71.4	73.1	78.3	80.9	81.5	83.3
Bygge- og anl., menn	71.0	79.5	94.8	74.2	79.1	80.8	84.0	89.0	94.0	97.2	98.8

TABELL B14: KONSUMPRISINDEKSEN.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme måned ett år tidligere.

	1985	1986	1987	-----1987/1988-----					
				Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Ialt	5.7	7.2	8.7	7.5	7.5	7.4	7.0	6.8	7.2
Varer og tjenester etter konsumgruppe:									
Matvarer ialt	6.5	9.2	7.6	5.7	5.8	5.5	6.4	6.3	7.4
Drikkevarer og tobakk	4.4	9.2	10.5	8.2	8.3	12.6	7.1	6.9	6.7
Klær og skotøy	7.2	8.9	8.9	8.3	8.0	7.8	7.0	4.5	7.2
Bolig, lys og brensel	6.2	4.8	7.4	7.8	8.2	8.2	7.9	7.6	8.5
Møbler og husholdningsartikler	4.8	7.4	8.4	7.3	7.1	6.6	6.7	5.8	6.0
Helsepleie	6.4	7.2	5.5	4.4	4.3	4.3	4.0	3.5	3.3
Reiser og transport	3.7	6.0	11.4	8.7	8.4	8.1	7.2	7.3	7.0
Fritidssysler og utdanning	6.4	7.0	8.1	8.3	8.1	7.7	7.8	8.1	7.5
Andre varer og tjenester	6.0	8.1	8.2	6.6	6.3	6.4	6.4	6.3	5.7
Varer og tjenester etter leveringssektor:									
Jordbruksvarer	6.0	10.0	9.1	6.5	6.9	6.4	7.2	7.3	7.7
Andre norskproduserte konsumvarer	5.7	4.4	8.5	8.0	8.2	8.3	7.8	6.9	7.6
Importerte konsumvarer	5.9	10.0	9.2	6.7	6.3	6.4	6.4	6.0	6.3
Husleie	4.9	4.8	6.0	6.3	6.3	6.3	6.3	6.3	7.8
Andre tjenester	5.5	8.3	9.4	8.1	8.1	7.8	7.0	7.4	6.8

TABELL B15: ENGROSPRISER.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode ett år tidligere.

	1985	1986	1987	-----1987/1988-----					
				Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Ialt	5.0	2.8	6.0	5.1	5.0	4.7	4.7	4.6	4.7
Matvarer og levende dyr	7.6	9.5	4.2	2.0	1.9	1.8	3.0	3.1	3.4
Drikkevarer og tobakk	5.3	8.3	9.9	8.1	7.3	9.5	5.2	5.4	5.4
Råvarer, ikke spis., u. brenselst.	2.3	-0.5	4.8	3.0	3.2	2.8	5.6	7.1	7.7
Brenselstoffer, -olje og el.kraft	5.0	-10.6	6.9	10.1	9.5	7.0	3.1	1.2	1.8
Dyre- og plântefett, voks	-1.0	-14.6	-0.7	7.0	3.4	3.0	6.3	6.3	7.2
Kjemikalier	2.6	2.2	4.6	3.6	3.6	2.9	6.0	6.1	5.8
Bearbeidde varer etter materiale	4.2	4.1	6.5	5.5	5.9	6.0	6.1	6.0	5.8
Maskiner og transportmidler	4.4	7.6	6.8	4.4	4.2	4.7	4.9	4.8	5.0
Forskjellige ferdigvarer	5.1	6.0	7.5	6.6	6.9	6.9	7.5	7.1	7.0

TABELL B16: UTENRIKSHANDELEN - VERDITALL

Verditall for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. Milliarder kroner. Sesongjustert. Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1983	1984	1985	1986	1987	-----1987/1988-----					
						Okt	Nov	Des	Jan	Feb	Mar
Eksport 1)	5.0	5.8	6.2	5.8	6.5	7.2	6.9	6.8	8.2	7.3	7.7
Import 2)	7.6	9.0	10.7	12.2	12.0	11.8	12.2	12.2	11.3	11.8	12.6
Import 1)	7.4	8.6	10.4	12.0	11.8	11.5	11.9	11.5	11.2	11.9	..

- 1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.
2)Uten skip og oljeplattformer.

TABELL B17: UTENRIKSHANDELEN - INDEKSER

Volum- og prisindekser for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. 3 måneders sentrert gjennomsnitt. 1980=100. Årsindeksene er gjennomsnitt av tall for enkeltmånedene.

	1983	1984	1985	1986	1987	-----1987-----					
						Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.

Sesongjusterte tall:											
Eksportvolum 1)	102	112	119	121	119	128	127	127	132	130	148
Importvolum 2)	105	103	118	134	152	139	142	145	148	150	163

Ujusterte tall:											
Eksportpriser 1)	110	114	126	133	127	132	133	136	135	136	135
Importpriser 2)	111	115	119	127	128	137	135	133	130	126	125

- 1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.
2)Uten skip, oljeplattformer og råolje

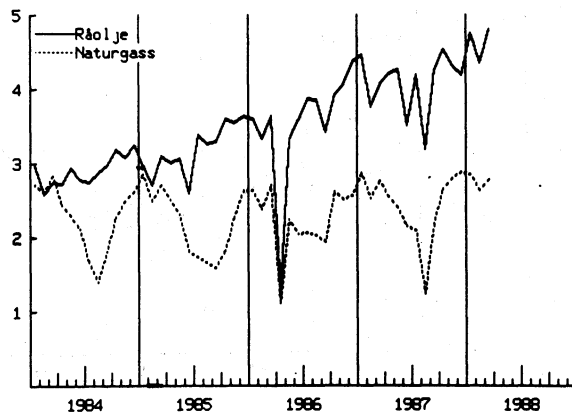
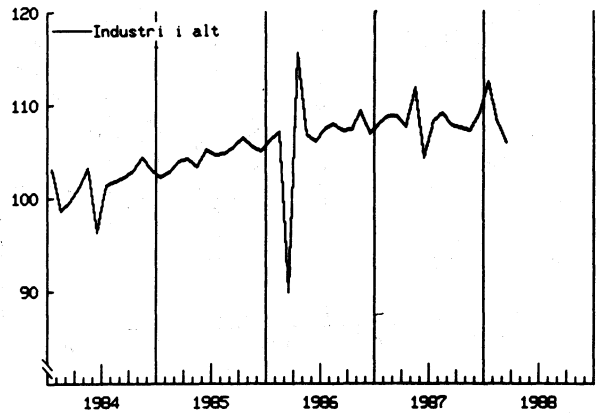
MERKNAD TIL TABELL B2.

2) For tilbakegående år er produksjonsindeksen etter anvendelse avstemt mot de endelige, årlige nasjonalregnskapene, der verdien av skip og oljeplattformer først regnes som investert når skipet er ferdigbygd eller plattformen er slept ut på feltet. I byggeperioden regnes produksjonen som levert til lager av varer under arbeid og ikke investeringer, noe som vil gi store variasjoner i indeksen mellom de berørte årene.

KONJUKTURINDIKATORER FOR NORGE

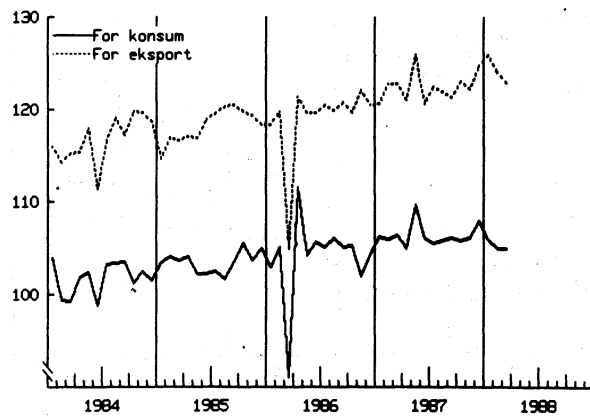
OLJE- OG GASSPRODUKSJON

Råolje (mill. tonn) og naturgass (milliarder S m³ (kubikkmeter)).
Ujusterte tall

PRODUKSJONSINDEKS
Sesongjustert. 1980=100

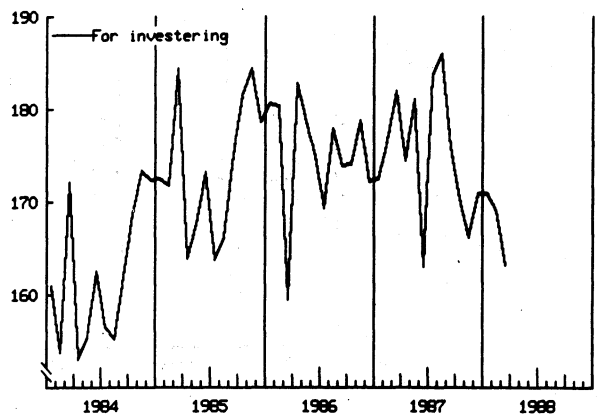
PRODUKSJONSINDEKS ETTER ANVENDELSE

Bergverksdrift industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

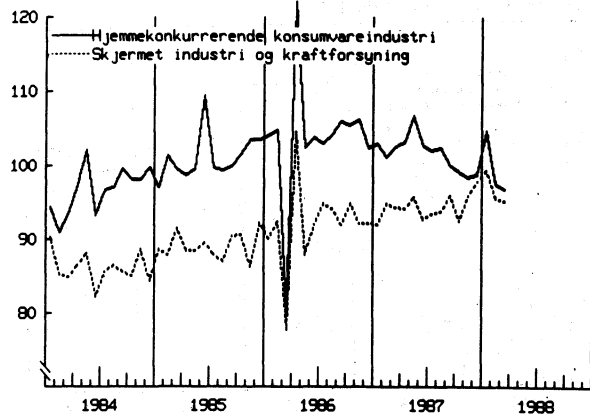
PRODUKSJONSINDEKS ETTER ANVENDELSE

Bergverksdrift industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

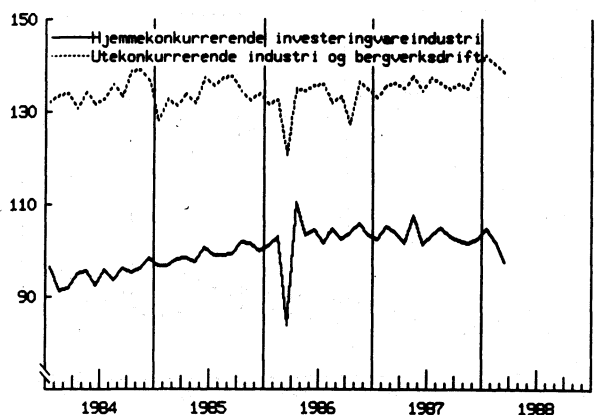
PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE

Bergverksdrift industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

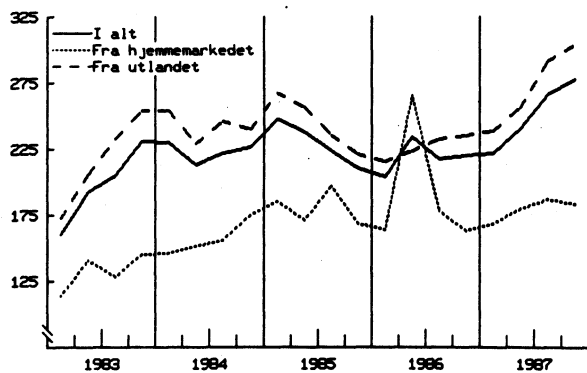
PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE

Bergverksdrift industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

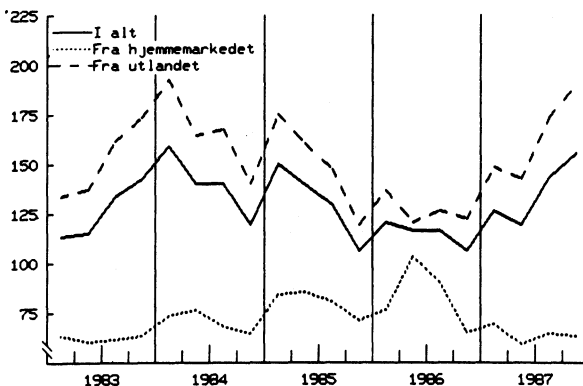

KONJUKTURINDIKATORER FOR NORGE

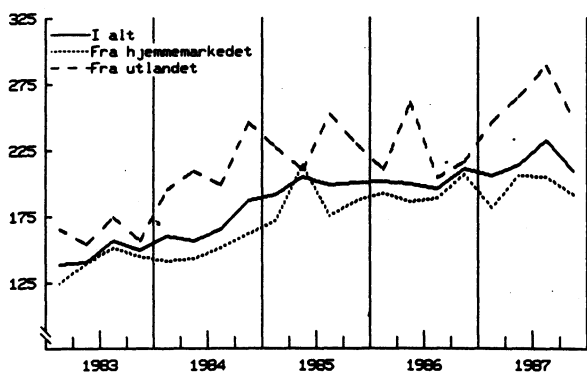
ORDRETILGANG
Metaller.
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

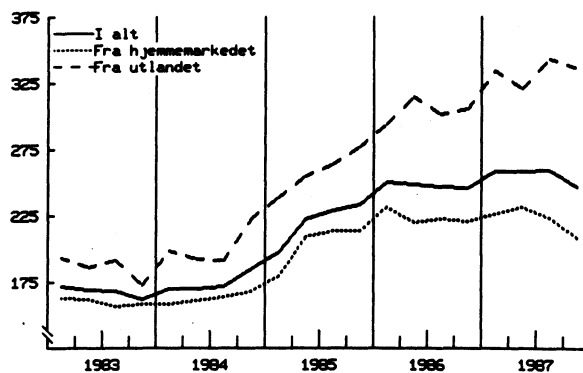
ORDRESERVER
Metaller
Ujustert verdiindeks. 1976=100

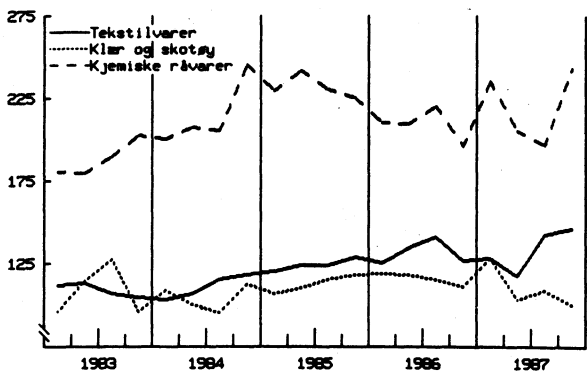
ORDRETILGANG
Verktøedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer m.v.
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

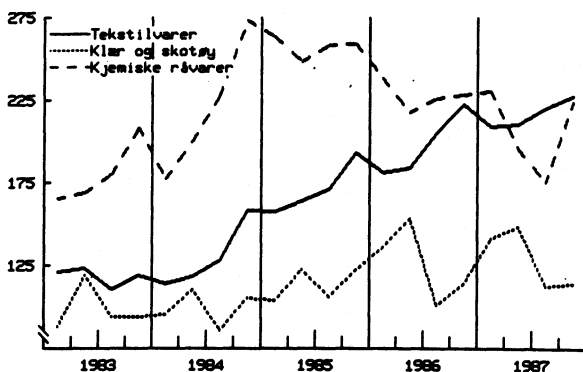
ORDRESERVER
Verktøedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer m.v.
Ujustert verdiindeks. 1976=100

ORDRETILGANG.
Tekstilvarer klar og skotøy og kjemiske råvarer.
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

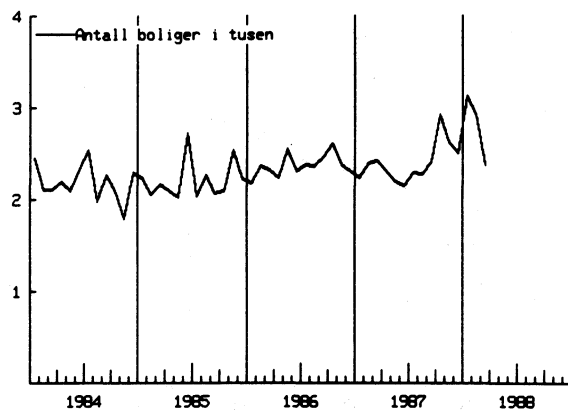

ORDRESERVER
Tekstilvarer klar og skotøy og kjemiske råvarer
Ujustert verdiindeks. 1976=100

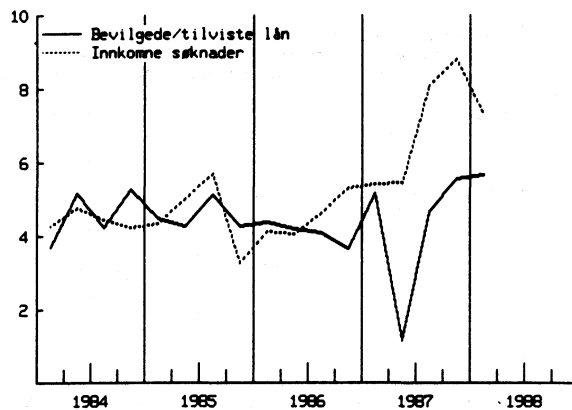

KONJUKTURINDIKATORER FOR NORGE

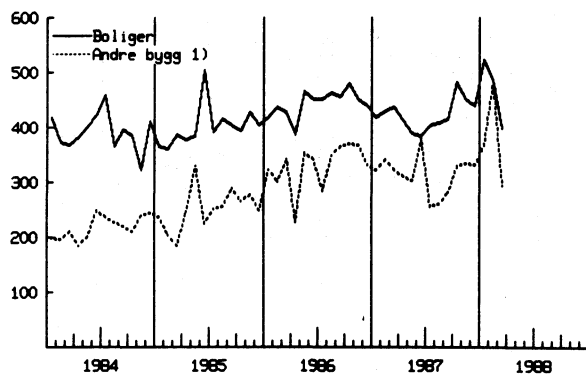
BYGG
Boliger satt i gang. Sesongjustert.

BOLIGLÅN NYE BOLIGER
Antall husbanklån og PSV-tilvisninger i 1000.
Sesongjustert.

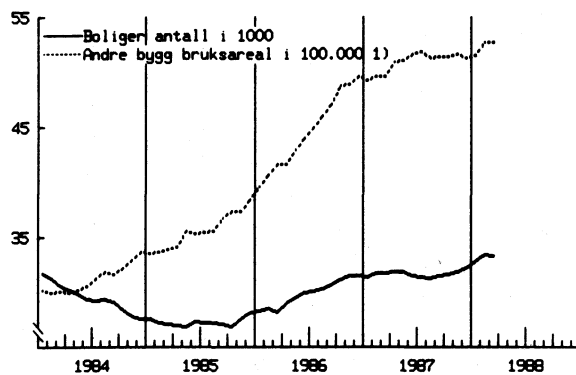

BYGG SATT I GANG
Bruksareal i 1000 kvm. Sesongjustert.

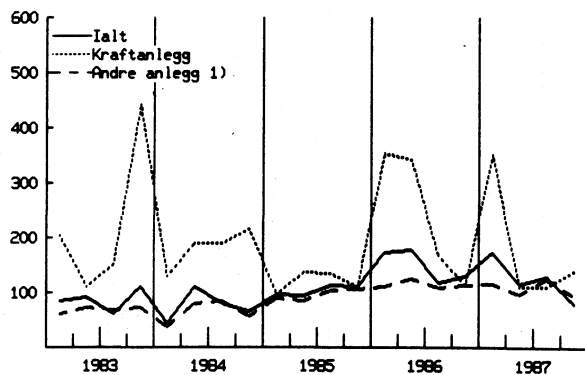
1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 60 kvm. bruksareal.

BYGG UNDER ARBEID
Sesongjustert

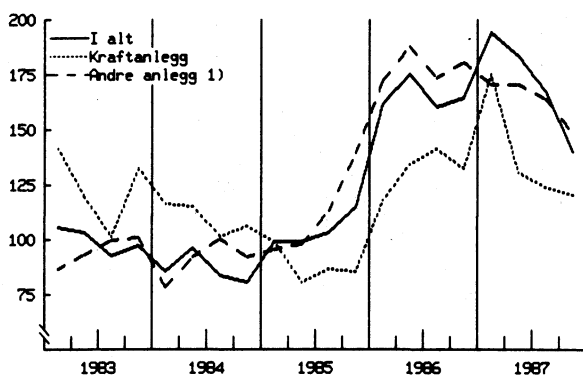
1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 60 kvm. bruksareal.

ANLEGGSVIRKSOMHET
Ordretilgang. Verdiindeks 1. kv. 1985 = 100.

1) Sesongjustert.

ANLEGGSVIRKSOMHET
Ordreserver. Verdiindeks 1. kv. 1985 = 100.

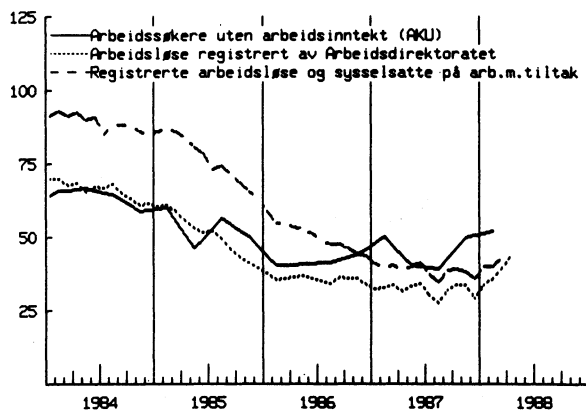

1) Sesongjustert.

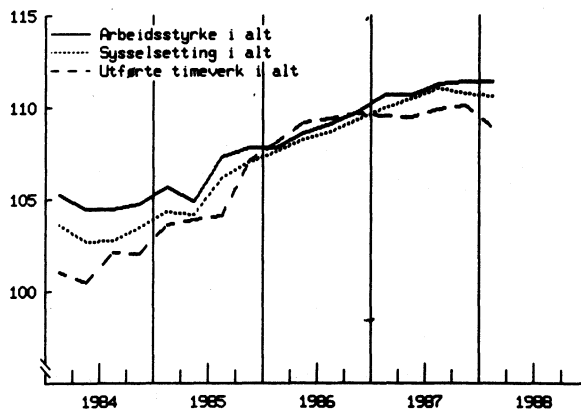
KONJUKTURINDIKATORER FOR NORGE

ARBEIDSLØSE

Arbeidssøkere uten arbeidsinnt., reg. arbeidsløse ved arbeidskontorene og syssels. på arb.m.tiltak. Sesongjusterte tall i tusen.

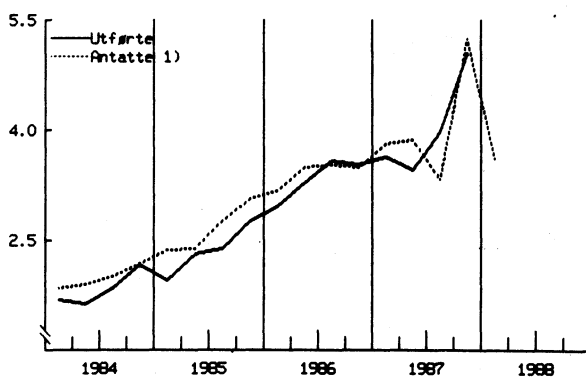

ARBEIDSSYRKE, SYSSELSETTING OG UTFØRTE TIMEVERK I ALT IFØLGE ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN. 1980=100. Sesongjustert.

ANTATTE OG UTFØRTE INVESTERINGER I INDUSTRIEN

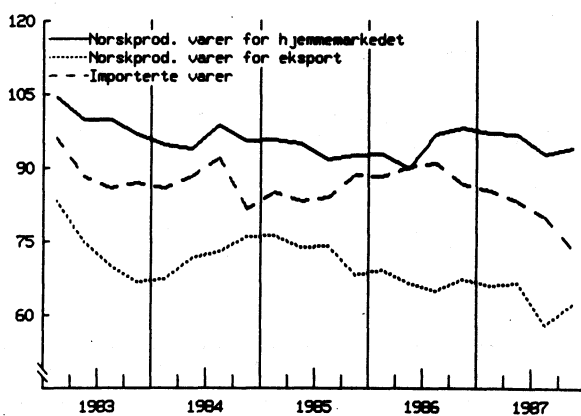
Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner pr. kvartal.

1) Anslag gitt i samme kvartal. Tallet for 4. kvartal 1987 inneholder korreksjoner for foregående kvartaler.

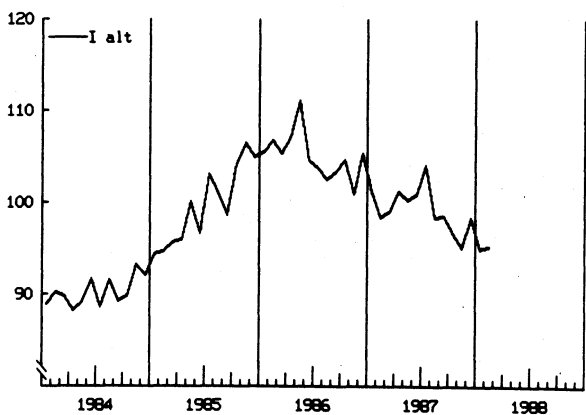
LAGER

Industri og engroshandel. Sesongjustert volumindeks. 1982=100

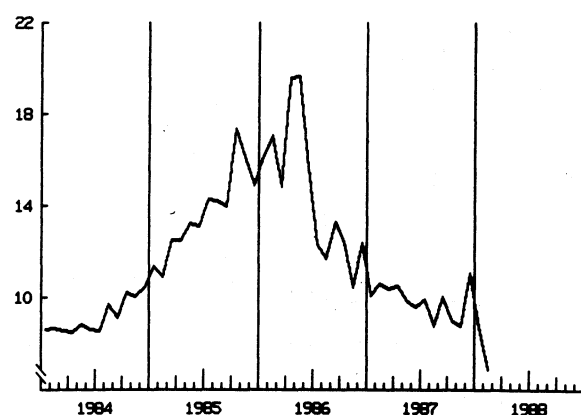

DETALJOMSETNING

Sesongjustert volumindeks. 1985=100

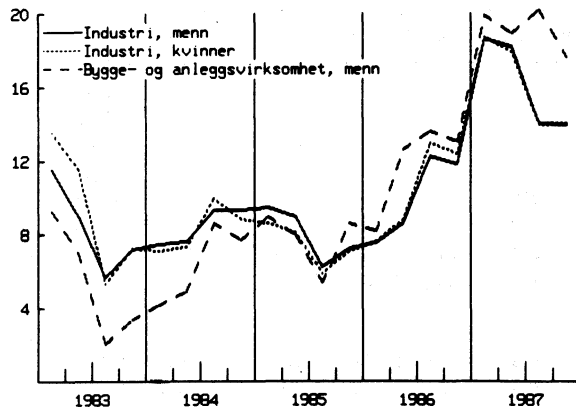
REGISTRERTE NYE PERSONBILER
1000 stk. Sesongjustert.

KONJUKTURINDIKATORER FOR NORGE

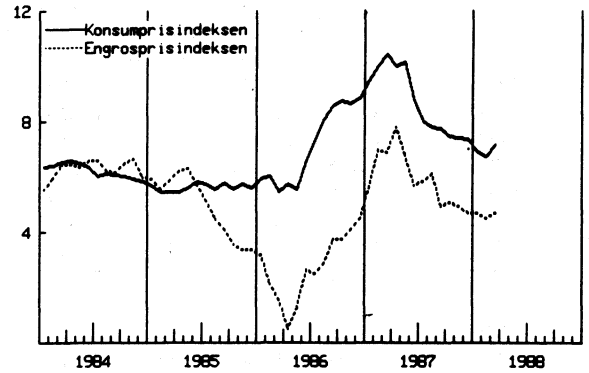
LØNNINGER

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og bygge- og anleggsvirksomhet, prosentvis endring fra ett år tidligere.

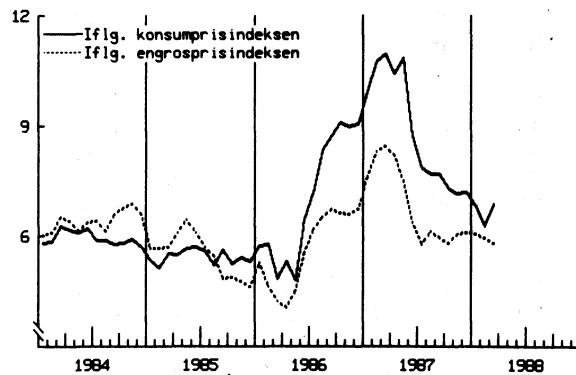
INNENLANDSKE PRISER

Prosent endring fra ett år tidligere.

PRISSTIGNING FOR KONSUMVARER 1)

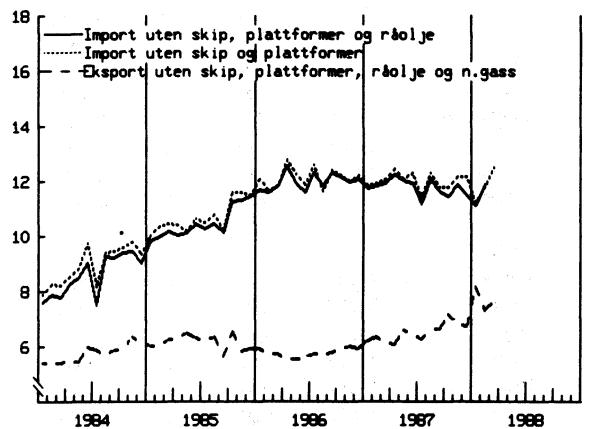
Prosent endring fra ett år tidligere.

1) Konsumprisindeksen for varer omsatt gjennom detaljhandeler og engrosprisindeksen for varer levert til konsum.

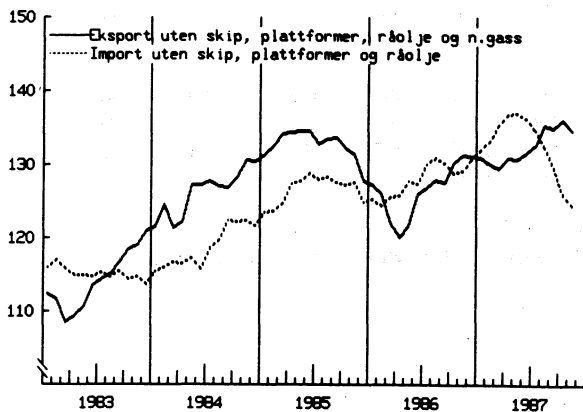
UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER.

Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner.

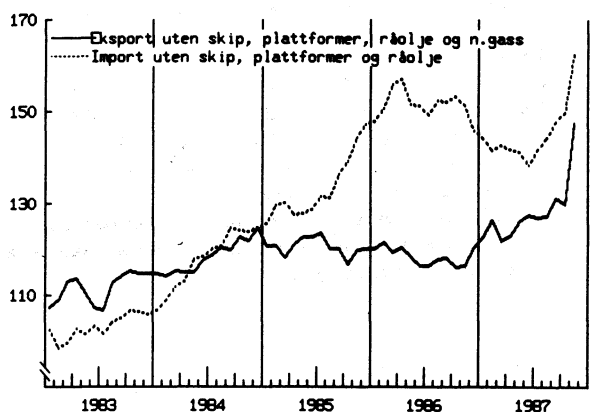
UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER

Prisindekser (enhetspriser). 3 mnd. gj.snitt. 1980=100.

UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER

Sesongjustert volumindeks. 3 mnd. gj.snitt. 1980=100.

1) Ikke korrigert for forskyvninger som følge av nye rapporteringsskjema ved årsskiftet 1987/88.

INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET

TABELL C1: PRODUKSJON OG EKSPORT AV RÅOLJE ¹ FRA NORSK SØKKEL. 1000 TONN ².

	Produksjon										Eksport
	Total ³	Ekofisk	Frigg	Statfjord	Murchison	Valhall	Heimdal	Ula	Gullfaks	Oseberg	Total
1980	24.451	21.531		2.839	81						23.197
1981	23.450	16.273		6.575	602						20.453
1982	24.515	14.150		9.441	857	67					20.666
1983	30.482	13.031		15.803	880	769					25.623
1984	34.682	11.172	34	18.610	2.447	2.419					30.064
1985	38.410	10.417	60	24.036	1.445	2.452					32.602
1986	42.424	8.658	47	29.402	770	2.254	311	734	34	241	35.376
1987*	49.126	6.880	44	30.193	292	3.102	469	3.925	3.547	676	41.757
Januar-mars											
1987	12.339	1.899	14	7.717	72	778	126	1.007	514	210	10.063
1988	13.927	2.077	12	7.820	65	824	123	1.156	1.613	245	11.273
1986											
Januar	3.622	816	5	2.513	101	186	2				2.924
Februar ...	3.343	733	6	2.333	89	182	1				2.717
Mars	3.657	777	5	2.586	89	193	7				3.089
April	1.271	254	2	862	94	55	5				1.285
Mai	3.344	869	4	2.160	84	195	33				2.670
Juni	3.604	808	0	2.468	81	196	48				2.825
Juli	3.877	803	0	2.761	79	196	38				3.372
August	3.872	753	2	2.830	54	200	33				3.204
September ..	3.480	706	5	2.473	26	206	30			35	2.604
Oktober	3.946	713	6	2.761	25	218	40	116		66	3.505
November ...	4.082	698	5	2.791	24	208	36	251		70	3.695
Desember ...	4.351	728	5	2.863	25	219	39	366	34	71	3.486
1987*											
Januar	4.482	713	6	2.861	24	256	43	374	132	70	3.687
Februar	3.772	585	4	2.269	23	250	39	333	163	106	3.163
Mars	4.085	601	4	2.587	25	272	44	300	219	34	3.213
April	4.222	636	5	2.600	17	255	43	369	226	71	3.688
Mai	4.281	590	4	2.648	27	272	44	377	265	53	3.917
Juni	3.521	529	3	2.073	25	266	25	247	264	69	2.931
Juli	4.200	629	1	2.391	28	293	42	388	362	66	3.885
August	3.205	166	1	2.299	28	82	17	109	436	69	2.312
September ..	4.270	567	3	2.511	25	292	41	336	461	35	3.648
Oktober	4.547	655	4	2.667	24	302	42	396	456	-	4.084
November ...	4.339	649	4	2.579	23	288	45	364	353	34	3.563
Desember ...	4.202	560	5	2.708	23	274	44	332	187	69	3.666
1988											
Januar	4.755	741	5	2.682	22	282	45	397	477	105	3.871
Februar	4.368	626	3	2.503	21	264	38	364	479	70	3.515
Mars	4.804	703	4	2.635	22	278	40	395	657	70	3.887

¹ Inkluderer NGL og kondensat.² Uoverensstemmelser i tabellen skyldes maskinell avrunding.³ Årstallene kan avvike noe fra summen av månedsoppgavene som bygger på foreløpige tall fra den månedlige produksjonsstatistikken.

39*
INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET

TABELL C2: PRODUKSJON OG EKSPORT AV NATURGASS FRA NORSK SØKKEL. MILLIONER SM³.¹

	Produksjon										Ekспорт
	Total ²	Ekofisk	Frigg	Statfjord	Murchison	Valhall	Heimdal	Ula	Gullfaks	Oseberg	Total
1980	25.973	15.938	9.991	44							25.119
1981	26.162	14.760	11.312	86		4					25.197
1982	25.534	14.583	10.810	109		31					24.457
1983	25.831	13.690	11.797	234	22	88					24.528
1984	27.375	12.800	13.670	291	103	511					26.240
1985	26.668	11.653	13.691	827	61	435					25.429
1986	27.802	8.115	12.850	3.464	38	377	2.131	50	-	-	25.653
1987*	29.355	8.502	12.107	3.897	29	548	3.580	395	293	-	27.942
Januar-mars											
1987	8.213	2.226	3.864	950	8	132	937	99	3	-	7.931
1988	8.313	2.410	3.466	1.113	6	156	895	119	147	-	7.948
1986											
Januar	2.662	800	1.487	340	3	30	1				2.547
Februar ...	2.410	728	1.346	298	2	30	4				2.315
Mars	2.776	851	1.538	300	2	30	54				2.575
April	1.131	233	756	93	2	9	39				1.081
Mai	2.262	707	1.009	274	6	33	233				2.142
Juni	2.055	662	810	328	2	34	218				1.885
Juli	2.078	677	802	322	6	33	237				1.975
August	2.042	698	801	282	3	33	225				1.929
September .	1.954	620	855	223	3	35	225				1.906
Oktober ...	2.559	736	1.130	344	3	37	308	2		-	2.431
November ..	2.518	690	1.160	327	2	34	283	20		-	2.373
Desember ..	2.580	720	1.155	332	3	37	304	28	-	-	2.496
1987*											
Januar	2.892	822	1.340	332	2	43	320	33	-	-	2.790
Februar ...	2.536	669	1.199	298	3	43	295	35	-	-	2.445
Mars	2.785	735	1.325	320	3	46	322	31	3	-	2.696
April	2.556	697	1.101	353	1	44	315	39	6	-	2.401
Mai	2.427	720	1.016	270	3	47	327	38	6	-	2.368
Juni	2.177	727	761	300	2	49	306	25	6	-	2.089
Juli	2.119	700	650	330	3	58	317	39	22	-	1.923
August	1.262	216	715	151	3	15	115	11	37	-	1.126
September .	2.207	575	859	336	2	47	312	32	45	-	2.078
Oktober ...	2.668	907	913	385	3	57	318	41	46	-	2.551
November ..	2.820	857	1.149	376	2	55	307	37	36	-	2.736
Desember ..	2.900	883	1.079	446	2	43	326	34	86	-	2.738
1988											
Januar	2.861	781	1.175	437	2	52	324	41	49	-	2.643
Februar ...	2.657	786	1.109	357	2	51	276	38	39	-	2.607
Mars	2.795	843	1.182	319	2	53	295	40	59	-	2.699

¹ Uoverensstemmelser i tabellen skyldes maskinell avrunding.

² Årstallene kan avvike noe fra summen av månedsoppgavene som bygger på foreløpige tall fra den månedlige produksjonsstatistikken.

40*
INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET

TABELL C3: LETEAKTIVITET PÅ NORSK SOKKEL.¹

	Antall hull påbegynt			Boremeter	Borefartøydøgn			Gjennomsnitt vanndyp (m)	Gjennomsnitt totaldyp (m)
	Totalt	Undersøkel- seshull	Avgrens- ningshull		Totalt	Norske	Uten- landske		
1980	36	26	10	136683	3877			176	3115
1981	39	26	13	135054	4131			181	3235
1982	49	35	14	155299	4376			162	3314
1983	40	33	7	135801	3900			201	3155
1984	47	35	12	149034	4235	3803	432	213	3116
1985	50	29	21	143473	4037	3544	493	235	3208
1986	36	26	10	123771	3283	2937	346	236	3353
1987	36	24	12	109882	2468	2266	202	246	3349
Januar-mars									
1987	6	3	3	17421	405	405	-		
1988	3	2	1	20804	602	515	87		
1986									
Januar	4	-	4	10014	400	369	31		
Februar	3	2	1	9944	364	336	28		
Mars	5	2	3	11381	366	335	31		
April	4	3	1	16274	298	268	30		
Mai	3	3	-	7502	268	237	31		
Juni	3	3	-	12782	312	282	30		
Juli	5	4	1	15094	344	301	43		
August	2	2	-	13097	324	262	62		
September ...	1	1	-	8203	206	147	59		
Oktober	3	3	-	6141	148	147	1		
November	2	2	-	8313	134	134	-		
Desember	1	1	-	5026	119	119	-		
1987									
Januar	1	-	1	3402	115	115	-		
Februar	4	2	2	3837	123	123	-		
Mars	1	1	-	10182	167	167	-		
April	2	1	1	2904	150	150	-		
Mai	7	5	2	17260	214	214	-		
Juni	4	2	2	14719	262	240	22		
Juli	1	1	-	6440	276	245	31		
August	5	3	2	14332	244	213	31		
September ...	3	2	1	8822	204	173	31		
Oktober	5	4	1	16076	251	220	31		
November	1	1	-	7029	241	216	25		
Desember	2	2	-	4879	221	190	31		
1988									
Januar	-	-	-	6262	186	155	31		
Februar	2	1	1	7785	194	169	25		
Mars	1	1	-	6757	222	191	31		

¹ Kilde: Oljedirektoratet.

41*
INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET

TABELL C4: PÅLØPTE KOSTNADER TIL LETING ETTER OLJE OG GASS PÅ NORSK SOKKEL.¹
MILLIONER KRONER.

	-----1986-----				-----1987-----			
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Letekostnader i alt	1808	1813	1719	1395	760	1031	1404	1756
Undersøkellesboringer ..	1393	1315	1176	737	493	623	673	977
Borefartøyer	553	455	497	255	165	170	222	273
Transportkostnader ..	190	197	146	59	55	48	80	120
Varer	221	204	163	131	115	113	127	234
Tekniske tjenester ..	429	459	369	291	158	291	244	349
Generelle undersøkelser	78	110	149	178	50	99	218	199
Feltevaluering og feltutvikling	220	190	235	289	117	176	335	414
Administrasjon og andre kostnader	117	198	159	191	100	133	179	616

Tabellen dekker letefasen, dvs. kostnader som påløper etter at letetillatelse er gitt og fram til en eventuell utbygging er godkjent av myndighetene.

TABELL C5: PÅLØPTE INVESTERINGSKOSTNADER TIL FELTUTBYGGING PÅ NORSK SOKKEL.¹
MILLIONER KRONER.

	-----1986-----				-----1987-----			
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Feltutbygging i alt	4538	5439	5595	6186	4214	4078	5190	7540
Varer	2423	3346	2926	3619	2642	2023	2268	3413
Bærestruktur inkl. utrustning av skaft ...	706	904	537	822	550	463	645	895
Dekk/dekkramme	466	616	1088	882	796	477	534	1903
Moduler	955	1294	712	1347	1013	721	729	295
Andre varer	296	530	589	568	284	362	359	320
Tjenester	1861	1904	2208	2220	1274	1892	2505	3683
Prosjektering og prosjekttjenester	703	540	591	599	261	412	570	730
Maritime tjenester	211	172	489	428	166	490	881	1544
Andre tjenester ²	192	312	372	249	263	286	309	573
Egne arbeider ²	755	901	756	945	584	703	745	836
Produksjonsboring	254	189	461	346	298	163	416	444

¹ Omfatter Ekofisk vanninjeksjon og betongkappe, Gullfaks B og C, Oseberg B og C, Øst-Frigg, Tommeliten, Troll-Oseberg gassinjeksjon, Troll Øst, Sleipner Øst, Veslefrikk og Gyda.
² Driftsforberedelseskostnader er inkludert.

42*
INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET

TABELL C6: RÅOLJEPRISER PR. FAT.¹

	Normpriser i US\$			Offisielle salgsspriser i US\$			Spotpriser i US\$				Eksportpris for verden 2)		Spotpris i Nkr
	Ekofisk	Stat- fjord	Brent- blend	Arabian light	Arabian heavy	Bonny light	Arabian light	Arabian heavy	Bonny light	Ekofisk	US\$	Nkr	Ekofisk
1986													
Januar	25.60	25.35	25.70	28.00	26.00	28.65	..	..	23.50	22.60	26.36	199.02	170.63
Februar	19.05	18.80	19.15	28.00	26.00	28.65	..	..	17.80	17.50	24.44	178.17	127.58
Mars	15.90	15.65	16.00	28.00	26.00	28.65	..	..	14.20	14.00	14.85	105.88	99.82
April	12.95	12.60	12.90	..	..	..	..	..	12.80	12.40	12.65	90.45	88.66
Mai	13.35	12.95	13.25	..	..	..	..	..	14.20	13.95	13.15	97.84	103.79
Juni	13.25	12.85	13.15	..	..	..	..	..	12.25	12.00	11.76	89.49	91.32
Juli	10.90	10.55	10.85	..	..	..	..	..	9.80	9.60	9.63	71.94	71.71
August	11.25	10.90	11.20	..	..	..	..	..	14.05	13.85	11.80	86.73	101.80
September	14.45	14.10	14.40	..	..	..	..	..	14.35	14.00	13.58	99.68	102.76
Oktober	13.90	13.60	13.90	..	..	..	..	..	13.95	13.65	13.25	97.39	100.33
November	13.90	13.60	13.90	..	..	..	..	..	14.80	14.50	13.38	100.75	109.19
Desember	14.80	14.55	14.85	..	..	..	..	..	16.15	15.85	13.84	104.22	119.35
1987													
Januar	17.50	17.20	17.55	..	..	..	..	..	18.50	18.40	17.14	122.89	131.92
Februar	18.25	17.95	18.30	17.52	16.27	18.92	..	..	17.45	17.20	17.19	120.50	120.57
Mars	17.15	16.85	17.20	17.52	16.27	18.92	..	..	17.95	17.85	17.35	120.24	123.70
April				17.52	16.27	18.92	..	..	18.35	18.40	17.44	118.07	124.57
Mai	18.45	18.30	18.50	17.52	16.27	18.92	..	..	18.85	18.65	17.63	117.24	124.02
Juni				17.52	16.27	18.92	..	..	18.95	18.80	17.66	118.50	126.15
Juli	19.25	19.00	..	17.52	16.27	18.92	..	..	19.85	19.80	17.56	118.53	133.65
August	19.80	19.60	19.90	17.52	16.27	18.92	..	..	19.05	18.95	17.80	120.86	128.67
September	18.25	18.10	..	17.52	16.27	18.92	..	..	18.55	18.35	17.48	115.89	121.66
Oktober	18.50	18.35	18.65	17.52	16.27	18.92	..	..	19.00	18.75	17.52	116.16	124.31
November	18.40	18.25	..	17.52	16.27	18.92	..	..	18.10	17.85	17.33	111.26	114.60
Desember	17.60	17.40	17.70	17.52	16.27	18.92	..	..	17.20	17.20	16.66	106.29	109.74
1988													
Januar				17.52	16.27	18.92	..	..	16.90	16.80	16.35	103.66	106.51
Februar				17.52	16.27	18.92	..	..	16.15	15.85	15.55	99.68	101.60
Mars				17.52	16.27	18.92	..	..	14.80	14.70	13.90	88.13	93.20

¹ Kilder: Normpriser: Olje- og energidepartementet. (Faktaheftet).

Offisielle salgsspriser: IEA Oil Market Report.

Spotpriser: Petroleum Intelligence Weekly.

Eksportpris for verden: Oil and Gas Journal.

Valutakurser: Statistisk Månedshefte.

² Offisielle salgsspriser veid sammen med eksportvolum.

NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND

TABELL D1: BRUTTONASJONALPRODUKT

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1983	1984	1985	1986	1987 anslag	1988 prognose	1989 prognose
Danmark	2,0	3,5	4,1	3,4	-3/4	-1	-1/4
Frankrike	0,7	1,5	1,7	2,0	1 1/2	1 1/2	1 1/4
Italia	-0,2	2,8	2,7	2,7	2 3/4	2	1 3/4
Japan	3,2	5,1	4,7	2,4	3 1/2	3 1/2	3
USA	3,6	6,4	3,0	2,9	2 3/4	2 1/2	1 3/4
Storbritannia	3,4	3,0	3,6	3,3	3 3/4	2 3/4	1 3/4
Sverige	2,4	4,0	2,2	1,3	2 1/2	1 1/2	1 1/4
Forbundsrepublikken Tyskland	1,8	3,0	2,0	2,5	1 1/2	1 1/2	1 1/4
Norge	4,6	5,7	5,3	4,2	0,9	1	1

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL D2: PRIVAT KONSUM

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1983	1984	1985	1986	1987 anslag	1988 prognose	1989 prognose
Danmark	2,0	2,8	5,3	4,0	-1 1/4	-1/4	1/4
Frankrike	1,0	1,1	2,4	3,3	1 3/4	1 1/2	1
Italia	-0,3	1,9	2,7	3,2	4 1/2	2 1/2	2
Japan	3,2	2,7	2,6	2,7	3 1/4	3 1/4	3
USA	4,7	4,7	4,6	4,2	2	1 1/4	1
Storbritannia	4,0	2,1	3,7	5,8	4 1/2	3 1/4	2 1/4
Sverige	-1,8	1,4	2,7	4,1	4	2	2
Forbundsrepublikken Tyskland	1,7	1,5	1,8	4,3	2 1/2	2 3/4	2 1/4
Norge	1,5	2,7	9,9	5,7	-2,2	-2 1/4	-3/4

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL D3: OFFENTLIG KONSUM

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1983	1984	1985	1986	1987 anslag	1988 prognose	1989 prognose
Danmark	-0,8	-1,0	2,3	0,5	1 3/4	1/2	1/2
Frankrike	1,4	1,1	3,2	2,7	2 1/2	2	1 3/4
Italia	2,4	2,4	3,5	3,0	2 3/4	2 1/2	1 3/4
Japan	2,9	2,8	2,0	6,6	-1/4	2 1/2	3
USA	1,1	4,0	7,3	3,8	1 3/4	1/2	1 1/4
Storbritannia	1,9	0,7	-0,1	0,9	1/2	1	1
Sverige	0,8	2,4	1,9	1,7	1	1 1/4	1 1/4
Forbundsrepublikken Tyskland	0,2	2,5	2,1	2,3	2	1 3/4	1 1/2
Norge	4,6	2,4	3,3	4,5	3,7	1	1

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

NASJONALREGSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND

TABELL D4: BRUTTOINVESTERTINGER I FAST REALKAPITAL

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1983	1984	1985	1986	1987 anslag	1988 prognose	1989 prognose
Danmark	0,9	10,5	11,4	17,0	-6	-6 1/4	-2 1/4
Frankrike	-2,3	-1,3	1,1	3,1	3	2 1/2	2 1/4
Italia	-3,8	6,2	3,3	1,2	2 3/4	2 1/2	1 1/4
Japan	-0,3	4,9	5,6	6,6	8 1/2	4 3/4	3
USA ¹	8,2	16,1	5,5	1,8	1/2	2 1/4	1
Storbritannia	5,7	9,1	3,1	0,3	4 3/4	5 3/4	3 1/2
Sverige	1,6	5,1	6,3	-0,8	4 1/4	2 3/4	1 3/4
Forbundsrepublikken Tyskland	3,2	0,8	0,1	3,1	1	1 1/2	1
Norge	5,8	10,9	-13,9	23,9	-2,4	5 3/4	1

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

¹ Private bruttoinvesteringer.

TABELL D5: EKSPORT AV VARER OG TJENESTER

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1983	1984	1985	1986	1987 anslag	1988 prognose	1989 prognose
Danmark	3,7	3,4	4,2	0,2	1 1/4	1	1 1/4
Frankrike	4,4	7,2	2,1	-0,7	-3/4	2 1/2	2 1/2
Italia	3,4	6,5	4,0	3,1	-1	3 1/2	3
Japan	4,2	17,5	5,3	-4,8	2	3	3 1/2
USA	-3,8	6,2	-1,7	3,3	12	14 1/4	9 1/4
Storbritannia	2,2	6,9	5,7	3,1	5 1/2	2	1 1/4
Sverige	10,7	6,7	2,3	2,1	2 1/2	1 3/4	1 1/2
Forbundsrepublikken Tyskland	-0,6	8,5	7,2	-0,1	0	1	1 1/2
Norge	7,6	8,2	6,9	1,9	0,3	3/4	2

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL D6: IMPORT AV VARER OG TJENESTER

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1983	1984	1985	1986	1987 anslag	1988 prognose	1989 prognose
Danmark	0,5	5,1	8,6	6,4	-3 1/2	-1/4	1 1/2
Frankrike	-0,6	3,6	4,7	6,9	4 3/4	3	3
Italia	-0,4	9,2	5,3	5,1	6 1/4	4 3/4	4 1/4
Japan	-5,1	11,1	-0,1	3,6	6 1/4	7 1/2	4 3/4
USA	9,6	23,2	3,9	10,5	5	1 1/4	2 1/4
Storbritannia	5,5	9,2	2,8	6,2	5 3/4	4 3/4	3 1/2
Sverige	0,4	4,5	7,7	3,6	4 3/4	5	3
Forbundsrepublikken Tyskland	0,8	5,5	4,7	3,5	3 1/4	4	3 3/4
Norge	0,0	9,5	5,9	10,4	-6,7	0	3/4

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

	1985	1986	1987	1987/1988					
				Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars

Sesongjusterte tall:									
Total industriproduksjon 1980=100	109.0	110.0	..	118	119	118	..	..	..
Arbeidsløshetsprosent	2.8	2.7	1.9	1.7	1.7	1.6	2.1	1.6	..

Ujusterte tall:									
Ordretilgang 1)	1980=100	175	185	..	222	214	..	..	..
Konsumpriser	1980=100	153.7	160.3	167.0	170.1	170.7	170.7	171.6	172.9
				173.7					

1) Verdi av tilgang på nye ordrer til industrien.									

		1985	1986	1987	-1987/1988-					
					Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Sesongjusterte tall:										
Industriproduksjon	1980=100	103.8	104.1	109.8	112.0	112.8	113.2	113.9	110.3	..
Ordretilgang 1)	1980=100	113	120	..	..	..	..	..	..	..
Detaljomsetningsvolum	1980=100	116.4	122.6	129.8	133.0	133.6	133.5	134.9	135.3	134.9
Arbeidsløshetsprosent		11.3	11.5	10.4	9.8	9.5	9.4	9.2	9.1	9.0
Ujusterte tall:										
Konsumpriser	1980=100	141.6	146.3	152.3	154.1	154.9	154.4	154.7	155.2	155.8

1) Volumet av tilgangen på nye ordrer til verkstedindustrien fra innenlandske kunder.

	1985	1986	1987	-----1987/1988-----					
				Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Sesongjusterte tall:									
Total industriproduksjon 1980=100	105.0	107.1	107.0	108	108	109	109	..	..
Ordretilgang 1) 1980=100	104	106	..	108	105	98	..	..	..
Detaljomsetningsvolum 1980=100	97	100	..	103	106	99	104	..	..
Arbeidsløshetsprosent	9.3	9.0	8.9	9.0	8.9	9.0	8.7	8.7	8.8
Konsumpriser 1980=100	121.0	120.7	121.1	121.4	121.4	121.5	121.3	121.6	121.8
1)Volumet av tilgangen på nye ordrer til investeringsvareindustrien fra innenlandske kunder.									

		1984	1985	1986	-----1987/1988-----					
					Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1980=100	99	99	100	105	105	105	106	106	..
Arbeidsløshetsprosent		9.9	10.2	10.5	10.5	10.4	10.4	10.4	10.4	10.5
Ujusterte tall:										
Konsumpriser	1980=100	149.3	158.0	162.2	168.1	168.5	168.7	168.8	169.1	169.4

KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET

TABELL E5: U S A

				-----1987/1988-----								
				1985	1986	1987	Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.

Sesongjusterte tall:												
Total industriproduksjon 1980=100				113.9	115.2	119.5	120.6	122.0	122.7	123.2	123.6	123.8
Ordretilgang 1) Mrd. dollar				104.4	105.4	107.8	109.3	111.1	111.3	118.7	..	..
Detaljomsetningsvolum 2)				107.5	113.2	113.7	113.2	111.9	111.8	121.6	..	..
Arbeidsløshetsprosent				7.2	7.0	6.2	5.9	6.0	5.9	5.8	5.8	5.7
Konsumpriser 1980=100				130.5	133.0	137.9	139.1	139.6	140.0	140.2	140.7	140.9

1) Verdi av tilgang på nye ordrer på varige varer.

2) Mrd. dollar i 1982-priser

TABELL E6: J A P A N

				1984	1985	1986	-----1987-----					
							Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.

Sesongjusterte tall:												
Industriproduksjon 1)	1980=100			116.7	122.0	121.6	129.5	132.3	132.0	134.3	..	..
Ordretilgang 2)	Mrd. yen			875	881	903	1100	1070	968	..	..	..
Arbeidsløshetsprosent				2.7	2.6	2.8	2.8	2.7	2.7	2.6	..	..
Konsumpriser	1980=100			112.2	114.4	115.0	115.2	115.0	115.1	115.1	114.6	114.7

1) Industriproduksjon og gruvedrift.

2) Verdien av tilgangen på nye ordrer til maskinindustrien fra innenlandske kunder.

STATISTISK SENTRALBYRÅS MAKROØKONOMISKE MODELLER

Byråets makroøkonomiske modeller er alle bygget opp med utgangspunkt i nasjonalregnskapets kontosystem. Kjernen i modellene er kryssløpssammenhenger for tilgang og anvendelse av spesifiserte varer og tjenester. Til denne kjernen er det knyttet atferdsrelasjoner mv. for de ulike sektorer i økonomien. Det er omfanget og arten av disse relasjonene og detaljgraden i varekryssløpet som er ulik fra modell til modell, avhengig av formålet med modellene.

MODIS er den mest detaljerte av modellene. Modellen ble opprinnelig utviklet omkring 1960. Den nåværende versjonen, MODIS IV, har en kryssløpskjerne på 210 varer og 150 produksjonssektorer. Modellen inneholder få egentlige atferdsrelasjoner, men gir en inngående behandling av offentlige inntekts- og utgiftsposter, spesielt avgifter og subsidier. Modellen nyttes først og fremst av Finansdepartementet i arbeidet med de årlige stats- og nasjonalbudsjettene og de fire-årige langtidsprogrammene.

MODAG er mindre detaljert; kryssløpskjernen spesifiserer 41 varer og 33 produksjonssektorer. Modellen er særlig egnet til analyser på mellomlang sikt. Atferdsrelasjonene, som dekker produksjon, konsum, investering, eksport, import, pris- og lønnsdannelse og arbeidsmarkedet, er i Klein-Tinbergen tradisjonen, med elementer fra den skandinaviske inflasjonsmodellen. Modellen nyttes bl.a. av Finansdepartementet til politikkanalyser.

KVARTS er en kvartalsmodell som inneholder stort sett samme type atferdsrelasjoner som MODAG, men er noe mer aggregert. Kryssløpskjernen spesifiserer 25 varer og 16 produksjonssektorer. I modellen er det lagt stor vekt på dynamiske korttidssammenhenger, dvs. at mye av forløpet er bestemt av utviklingen i tidligere kvartaler. Modellen nyttes først og fremst i Byråets arbeid med konjunkturanalyse.

MSG er en anvendt likevektsmodell som forutsetter frikonkurranse og full utnyttning av arbeidskraft og kapital. Den er særlig egnet til å si noe om hvordan næringsstrukturen vil endre seg langs en vekstbane for økonomien. Modellen har sin opprinnelse i et arbeid av Leif Johansen fra omkring 1960. Den nåværende versjonen, MSG 4, nyttes først og fremst til langsiktige perspektivberegninger som grunnlag for regjeringens langtidsprogram og ulike sektoranalyser.

De modellene som er nevnt ovenfor oppdateres årlig og brukes og vedlikeholdes regelmessig. I tillegg er det utviklet enkelte makroøkonomiske modeller for analyse av mer spesielle problemstillinger, bl.a. rene kryssløpsmodeller med spesifikasjoner ned til detaljert nasjonalregnskapsnivå, 340 varer og 185 produksjonssektorer.

Foruten de makroøkonomiske modellene har avdelingen modeller innenfor feltene skatter og offentlige utgifter, demografiske og regionale forhold og naturressurser. Av disse er det særlig tre som berører makroøkonomiske forhold: REGION – en modell som bryter ned de makroøkonomiske størrelsene til fylkesnivå, MAKKO – en modell som belyser økonomiske konsekvenser av ulike standardkrav til kommunale tjenester, gitt visse demografiske utviklingstrekk og MATAUK – en modell som framskriver arbeidsstyrken etter ulike kjennetegn.

Økonomiske analyser

Utkommer med omlag 10 nummer pr. år.
Prisen for et årsabonnement er kr. 120,—,
løssalgsspris kr. 15,—. Forespørsler om
abonnement kan rettes til opplysnings-
kontoret i Statistisk Sentralbyrå.
Publikasjonen utgis i kommisjon hos
H. Aschehoug & Co. og Universitets-
forlaget, Oslo, og er til salgs
hos alle bokhandlere.

Statistisk Sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1
Tlf. (02) 41 38 20